

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wieczornym. — w niedzielę i święta tylko wydanie poranne. — W dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, Powszechnej Wystawy Krajowej dr. Stanisław Bernatt, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda.

Nr. 372

Poznań, wtorek dnia 13 sierpnia 1929

Rok XXIV

Upadek przemysłu

Główny urząd statystyczny prowadzi w swych „Wiadomościach” stałą miesięczną rubrykę p. n. „Zatrudnienie i stan zamówień w niektórych rodzajach przemysłu przetwórczego”. Jak z samej nazwy wynika, podaje się w tej rubryce cyfry zatrudnionych robotników oraz stan zamówień w końcu miesiąca według trzech stopni: dobry, średni, zły.

Czytamy dane za czerwiec br. W porównaniu z czerwcem 1928 widzimy znaczny spadek pracodawanych w tygodniu robotniko — godzin w następujących gałęziach przemysłu: w cegielniach, tartakach, garbarniach, przędzalniach i tkalniach, rafineriach nafty, browarach, fabrykach mebli giętych i obuwi mechanicznego. W przemyśle maszynowym, papierniczym i młynach utrzymuje się stan z ubiegłego roku.

Spadek nie jest równomierny we wszystkich gałęziach przemysłu. W przędzalniach i tkalniach wynosi on przeszło 1 milion robotniko - godzin tygodniowo czyli około 20 proc., w garbarniach przeszło 25 proc.

Liczba zatrudnionych robotników spadła w mniejszym stosunku. Znacząco, że zmniejszył się czas pracy, no i — zarobki.

Daleko jeszcze gorzej przedstawia się sytuacja w stanie zamówień. Urząd statystyczny podaje wyżej wymienione trzy stopnie: dobry, średni i zły w stosunku procentowym. Przytoczymy cyfry złego stanu zamówień, przyczem pierwsza cyfra (w nawiasie) odnosi się będzie do czerwca 1928, druga do tego samego miesiąca bieżącego roku. Wapienniki (8) 20 i cegielnie (9) 44; huty szkła (24) 34; fabryki porcelany i fajansu (8) 59; przemysł metalowy (17) 36; przemysł maszynowy (10) 32; przemysł elektrotechniczny (16) 28; rafinerie nafty (6) 9; przędzalnie i tkalnie (31) 84 (!); fabryki papieru (3) 46; garbarnie (39) 50; tartaki (22) 39; fabryki mebli giętych (12) 18; młyny (42) 53; fabryki obuwi mechanicznego (33) 41. Odpowiednio zmniejszyły się cyfry dobrego i średniego stanu zamówień. Poprawę wykazują: cementownie (24) —; browary (6) 4 i fabryki konserw (24) 16.

Są to groźne cyfry. Ponieważ nasz eksport przemysłowy, ciągle niedostateczny, wykazuje stosunkowo nieznaczne wahania, przeto cyfry powyższe świadczą o bardzo poważnym skurczeniu się rynku wewnętrznego, co jest następstwem nie tylko pogorszenia się ogólnoświatowej koniunktury, ale także zubożenia wsi wskutek błędnej polityki zbożowej, nadmiernego importu i nieoszczędności budżetu.

Poza tem stwierdzeniem wstrzymujemy się od wyciągania dalszych konsekwencji politycznych w stosunku do rządu. Nie możemy natomiast nie podkreślić ich w stosunku do partii rządowej, która podczas ostatnich wyborów sejmowych zaciętnie wobec społeczeństwa bardzo znaczne

Z konferencji mocarstw w Hadze

Odprężenie sytuacji wskutek dążenia do kompromisu

Haga 13. 8. (PAT) Delegacje starają się przeprowadzić taki podział spłat niemieckich, któryby zadowolili częściowo Anglię bez szkody dla innych państw. W podziale tym dotychczasowy udział Anglii byłby zwiększony przez przyznanie jej znacznej części dyspozycyjnego salda niemieckiego po spłaceniu głównych pozycji. Anglia natomiast miałaby wyrównać pretensje Rumunii, Jugosławii, Portugalii i Grecji, którym plan Younga przeznaczają część salda niemieckiego, zniżając im zarazem dług wojenne wobec wielkich mocarstw.

Haga 13. 8. (PAT) Wrażenie odprężenia, jakie się zaznaczyło w ciągu wczorajszego ranka po posiedzeniu

Działalność na zwłokę

Haga, 13. 8. (AW). Przed piątkiem nie należy oczekiwać żadnych konkretnych wiadomości z Hagi. W obecnej chwili odbywa się jedynie działalność na zwłokę. Najbardziej dotkniętymi z powodu stanowiska Snowdena, są eksperci amerykańscy Young i Morgan. Czynniami próby przez swych wysłanników w kierunku przetłumaczenia

Zaniepokojenie w Ameryce

Nowy Jork, 13. 8. (AW). Waszyngton, mimo iż wydelegował na konferencję haską jedynie obserwatora, jest jednak poważnie zaniepokojony obecną sytuacją w Hadze. Amerykański obserwator Wilson stwierdza z całą stanowczością w swych doniesieniach, iż konferencja zakończy się zerwaniem, jeżeli gabinet angielski nie wpłynie na stanowisko Snowdena. Waszyngton uważa, iż wprowadze-

Sprawa zagłębia Saary

Berlin, 13. 8. (PAT). „Vossische Zeitung” donosi z Paryża, że minister Stresemann wręczył wczoraj premierowi Briandowi memorandum w sprawie zagłębia Saary. Memorandum ma być bardzo krótkie i ma się ograniczać tylko do streszczeń rozmów, które przeprowadzone były w tej sprawie między ambasadorem niemieckim w Paryżu von Höschem a sekretarzem generalnym francuskiego minister-

komisji finansowej znalazło potwierdzenie wieczorem w wyniku obrad komisji politycznej, która postanowiła, że Henderson i Stresemann mają się porozumieć co do utworzenia i zakresu działania komitetu technicznego. Ustalono w sposób stanowczy, że podjęcie zarządzeń, przewidzianych w związku z ewakuacją Nadrenji, będzie nadal podporządkowane ogólnemu porozumieniu w sprawie odszkodowań na podstawie planu Younga.

Paryż 13. 8. (PAT) Dzienniki stwierdzają z zadowoleniem, iż w kołach konferencji nastąpiło lekkie odprężenie, które należy się spodziewać, pozwoli na pomyślniejszy rozwój dalszych prac konferencji.

oporu Labour Party. Rezultaty misji oczekiwane są około czwartku lub piątku. Koła polityczne Londynu przywiązują wagę do spotkania p. Mac Donalda z jednym z dyrektorów Morgana — Lamont. Przypuszczają nawet, iż Lamont-Morgan jako rzeczoznawcy planu Younga wezmą udział w konferencji haskiej.

nie zmian do planu Younga odwołaliby całą historię ad infinitum. Niemcy nie będą chciały wykonywać planu Dawesa i cała gospodarka europejska stanie pod znakiem zapytania. Tymczasem według ostatnich doniesień Mac Donald wystosował telegram w którym zaznacza, iż podziela stanowisko Snowdena i domaga się przeprowadzenia zmian w planie Younga.

stwa spraw zagranicznych Filipem Berthelotem w sprawie warunków, na jakich zagłębie Saary mogłoby być ewentualnie zwrócone Niemcom przed terminem. Poza tem memorandum zawiera propozycje, co do ustanowienia pewnego rodzaju systemu przejściowego celnego i gospodarczego. Briand miał przyrzec, że zbada dokument do-

Znów konfiskata

Toruń, 12. 8. (AW). Grudziądzkie wydanie „Słowa Pomorskiego” z dnia 9. b. m. zostało skonfiskowane za artykuł p. t. „Echa listu B. Limanowskiego”.

nikom państwowym, samorządowym i prywatnym.

Więc zapytujemy p. marszałka Senatu Szymańskiego: Gdzie są w Polsce ci, których ożywia „powszechna radość życia”? Mało ich, garstka! A i ci, uciekając od „rzeczywistej rzeczywistości” samochodami na urlopy nad błękitne fale mórz południowych.

Tam się radują życiem!

Czym kosztem?

W Hadze toczy się wielka gra. Zaciekle atak p. Snowdena na plan Younga wysunął w ostrej formie pytanie, właściwe każdej konferencji, czym kosztem dojdzie do porozumienia. Walka jest ciężka, przestrzeń dzieląca stanowisko Francji i Anglii szeroka, więc i kompromis będzie kosztowny. Tylko kto go zapłaci?

Logicznie biorąc, powinni uczynić to Niemcy. Jeżeli Anglia powiada, że plan Younga daje jej za mało, w takim razie podnieść należy odszkodowania. Zwiąższa, że p. Snowden żąda również zniesienia wypłat reparacyjnych w towarach niemieckich, uważając słusznie, iż stanowią one silną konkurencję dla przemysłu angielskiego. Wydawałoby się więc, że znowu ujawnia się rywalizacja Anglii i Niemiec.

Niestety tak nie jest. P. Snowden mimo gwałtownych wyrażań, jakich używa, bynajmniej nie chce zerwać konferencji, co by najlepiej odpowiadało interesom polskim, wbrew lamentom naszych pacyfistów. Angielski minister skarbu chce uzyskać brakujące mu sumy nie kosztem Niemiec, lecz Francji. Dług niemiecki ustalony w planie Younga, nie ma być zwiększony.

Delegacja angielska zmierza przede wszystkim do ewakuacji Nadrenji. W obawie o los konferencji, w obawie zwłaszcza o swój system polityki locarneckiej i porozumienia z Niemcami, p. Briand, by uspokoić Anglików w sprawie odszkodowań, jest ugodowo usposobiony w sprawie Nadrenji. Wbrew pierwotnemu stanowisku zgodził się, by kwestję tę rozważono zanim nastąpi przyjęcie planu Younga. Kierujący komisją polityczną angielski minister spraw zagranicznych p. Henderson jest bardzo zadowolony, z pertraktacji p. Brianda z p. Stresemannem. Widocznie ma nadzieję, że spełni przyrzeczenie wycofania wojsk angielskich z Nadrenji jeszcze przed wrześniem i że komisja konstatacyjno - koncyliacyjna zgodnie z angielskim punktem widzenia przybierze charakter całkiem iluzoryczny; komisji Rady Ligi Narodów z siedzibą w Genewie. Spodziewać się należy, że gdy Francja przystanie na te warunki, p. Snowden ustąpi w sprawach finansowych.

Kompromis nastąpi kosztem bezpieczeństwa Europy, kosztem interesów Francji i Polski, odgrywającej w Hadze rolę Kopciuszka.

Niebezpieczeństwo zwiększa fakt, że Anglia wyraźnie odsuwa się od Francji i od kontynentu, będąc przeciwna pomysłowi Stanów Zjednoczonych Europy. Upadają więc resztki sojuszu wojennego, natomiast coraz silniej wysuwa się sprawa porozumienia francusko - niemieckiego. P. Briand jest w Hadze w stałym kontakcie z p. Stresemannem i jemu się głównie skarży na egoizm Anglii. A. p. Stresemann już chce pośredniczyć.

Taki jest rozwój stosunków. Dyplomacja polska nie zrobiła nic, żeby mu przeszkodzić. Dziś jest zaskoczona i skonsternowana. Nie szybko odrobi się te błędy, ale odrobić je trzeba.

Tępienie nielegalnej emigracji

Białystok, 13. 8. (AW). Organy bezpieczeństwa w Białymstoku zlikwidowały organizację, która zajmowała się ułatwieniem nielegalnej emigracji z Polski. Agentów organizacji aresztowano. W toku dochodzeń ustalono, że wyjeżdżający nielegalnie z Polski przy pomocy zlikwidowanej bandy otrzymywali fałszywe paszporty od urzędnika biura okręgowego Hamburg - America Line, a następnie kierowani byli do francuskich linii okrętowych.

Sprawa Klimka

Dyskusja publiczna w sprawie skazanego na śmierć przez sąd przysięgłych w Landsbergu n. Wartę (Prusy) robotnika polskiego, Klimka — zatacza coraz szersze kręgi. Przypominamy, że w 1922 r. w okolicy Landsbergu, nieznanymi zbrojnymi zamordowali i obrabowali inkasenta bankowego. Wszelkie dochodzenia były daremne. Dopiero w marcu 1928 r. zgłosił się do policji kryminalnej pewien robotnik, zeznający, że znajomy jego Klemmstein przyznał mu się w tajemnicy, iż wraz z kolegą napadł na inkasenta i zamordował go. Klemmstein aresztowany, zeznał już inaczej, twierdząc, iż sam jedynie stał na straży, natomiast mordercą był robotnik sezonowy z Polski, niejaki Klimek, który bawił w on czas w rodzinnych stronach, w województwie kieleckim.

Kiedy w roku następnym, 1929, Klimek przybył na roboty do Niemiec, aresztowano go i uwięziono. Na rozprawę przed sądem przysięgłych w Landsbergu nie stawiał się najglówniejszy świadek i oskarżyciel Klimka, ów Klemmstein, ponieważ niebawem po swych zeznaniach, popadł w obłąd i był zamknięty w zakładzie dla umysłowo chorych. Jednak dawne zeznanie Klemmsteina z 1928 r. spowodowało skazanie Klimka na śmierć.

Obrona Klimka wniósł przeciw wyrokowi apelację do Sądu Rzeszy w Lipsku, wykazując, że oskarżonemu, niewładającemu językiem niemieckim, przydzielono z urzędu zupełnie nieodpowiedniego tłumacza, który nie powiadamiał go w należyty sposób o ważnych fazach sprawy i wskutek tych zaniedbań sprawił, że Klimek w zupełnej bezradności, nie reagował skutecznie w swej obronie. Sąd Rzeszy, traktując sprawę czysto formalnie i zadowolając się faktem, że tłumacz funkcjonował, bez względu na to, w jaki sposób spełniał swe zadanie — apelację odrzucił.

Wobec tego interwencja poselstwa polskiego i konsulatu w Pile u generalnego prokuratora musiała się ograniczyć narazie do starań o zamianę kary śmierci na karę więzienia. Pisze my na razie, gdyż dotychczas w sposób formalny i prawnie wystarczający nie został jeszcze stwierdzony fakt, na który powoływała się Klimek i jego najbliższa rodzina, że w czasie zamordowania inkasenta bankowego w okolicy Landsbergu — Klimek był na wsi pod Kielcami i dlatego nie mógł mieć nic wspólnego z zarzucaną mu zbrodnią.

Cała sprawa Klimka zakrawa na powtórzenie się okropnej pomyłki sądowej, której ofiarą padł niewinnie ścigany Jakubowski. Jak w tamtej sprawie, tak i tutaj brzydki bezdusza formalistka sądownictwa niemieckiego, niewnikająca w istotę rzeczy, nie wykazująca należytej, szczerzej intencji zbadania prawdy. Jak w słynnym procesie w Strelitz, tak i w sprawie landsbergkiej głównym świadkiem i oskarżycielem jest człowiek umysłowo chory — tam idjota Nogens, tutaj zamknięty w domu obłąkanych Klemmstein.

Podobnie jak dla sędziów w Strelitz, tak i dla przysięgłych w Landsbergu — robotnik polski przedstawia się jako jakaś małowartościowa kreatura, z którą można nie robić sobie wiele ceremonii i na której życiu mało komu zależy.

Temida niemiecka występuje znowu w świetle ohydnej stronniczości i lekkomyślności, na co z niepokojem zwraca uwagę uczciwsza część prasy w Rzeszy, domagając się koniecznej rewizji procesu. Z naszej strony — wszak Klimek jest Polakiem i obywatelem polskim — powinna być rozwinięta jak największa energia, aby sprawa była wznowiona i jak najdokładniej wysświetlona.

Po zjeździe legjonistów

W związku z zjazdem legjonistów pisze „A. B. C.”:

„Jest coś strasznego i tragicznie ponurego w tem, że istnieje w Polsce obóz polityczny, którego programem i motorem działania jest — nienawiść.

„Ślepa, chorobliwa nienawiść do większości narodu polskiego...

„Ludzie tego obozu wyzyskują każdą sposobność, by z koturnów samouwielbienia składać patetyczne przysięgi i śluby swej bezgranicznej miłości dla Polski, a równocześnie lżyć, piętnować pogardą i mieszać z błotem — Polaków.

„W mózgach ich, strawionych ogniem ślepej nienawiści i chorej amadoracji powstała potworna teoria o tem, że naród polski dzieli się na trzy części.

„Pierwsza — to oni, bohaterowie, jedyni twórcy niepodległości, jedyni posiadacze monopolu uczciwości i tajemnicy uszczęśliwienia Polski.

„Drugą ma być obóz przeciwników, czyli „sprzedajna” zgraja „wyzyskiwaczy Polski” i „złodziejów dobra publicznego”, a wreszcie

„Trzecią — bezimienna, szara, nieświadoma „masa”, idąca pod komendą „zbrodniczych sprzedawczyków.

„Z tej teorii, zrodzonej przed laty, a dziś zamkniętej w sztywnych ramach sekciarskiego kultu, konsekwentnie wypływa już wszystko inne, przeświadczenie o własnej nieomyślności, odrębna etyka, odrębny stosunek do prawa.

„Ludzie obozu nienawiści uważają się za powołanych i wybranych do uszczęśliwienia Polski — wbrew narodowi polskiemu. Większość narodu polskiego — zdaniem ich — jest tchórzliwa, sprzedajna i głupia. Tylko chłostą bicia i ogniem pogardy wykrzesać można z niej szlachetniejsze wartości.

„Pozbawieni jakiegokolwiek jasnej myśli i jakiegokolwiek pozytywnego programu, wewnętrznie między sobą pokłóceni, czerpią siły z podsycającej nienawiści, jedynej — dzisiaj — treści ich działania politycznego. Czasami czynią takie wrażenie, jakgdyby celem ich było uwolnienie Polski — od Polaków.

„Biedni, chorzy ludzie! W zaślepieniu swem nie rozumieją, nie dostrzegają, do jak potwornych konsekwencji doprowadzić musiałyby ich teorie, gdyby zaczęły obowiązywać na stałe w życiu Polski.

„Na szczęście, wiemy już wszyscy, że niebezpieczeństwo to Polsce nie grozi. Obóz, który na swym sztandarze wypisał nienawiść do większości Polaków, dziś sam upada, strawiony wewnętrznymi kłótniami. Maluczko, a będziemy świadkami, aczkolwiek ciężką próbą okupionego, zwycięstwa Prawdy, że nie nienawiścią i negacją, a tylko miłością i pozytywną pracą prowadzić można naród ku lepszej przyszłości”.

„Gazeta Warszawska” ujmuje sprawę z innego punktu widzenia:

„Skłkiem nieobecności gen. Rydz-Śmigłego centralnym punktem zjazdu było przemówienie pułkownika Sławka, który ze znaną zręcznością stwierdził, że legjoniści muszą „wychowywać społeczeństwo”, a właściwie „podnieść szerokie masy, by stały się społeczeństwem”. W przemówieniu samem był nawet zwrot o „nauczycielach narodu”, który to zwrot w tekście, podanym przez „Głos Prawdy” został opuszczony.

„Gdy się ktoś czuje powołany do spełnienia tak odpowiedzialnego zadania, gdy proklamuje się wychowawcą narodu, to powinien bodaj najogólniej powiedzieć, jak będzie ten naród wychowywał, dokąd go chce zaprowadzić. Przy całym uznaniu dla męstwa wojennego i ofiarności żołnierskiej nie podobna jednak przymiotów tych uznać za wystarczającą kwalifikację do funkcji wychowawców narodu. Prócz wysokich zalet moralnych, wśród których na pierwszym miejscu wymienić należy praworządność i prawdziwą bezinteresowność wychowawcy narodu powinni posiadać ponadto znajomość drogi, po której na ród chcą prowadzić, a więc opartą na historii, charakterze narodu i powojennem położeniu międzynarodowym, program polityczny, a nadto powinni umieć program ten prowadzonemu przez siebie narodowi zaszczepić.

„Ze programem takim nie może być sama wiara i posłuszeństwo Piłsudskiemu, to stwierdzają nawet sami przywódcy obozu legjonowego, jak np. p. Birkenmajer w pełnym wielu trafnych myśli artykule p. t. „Obowiązek”. Czy jednak legjoniści, pasowani przez p. Sławka na „wychowawców narodu”, dowiedzieli się z jego ust, co właściwie z tym narodem mają robić? Nie! W momencie, gdy na terenie zagranicznym decydują się bez naszego udziału nasze losy, gdy Niem-

cy zaciskają obręcz dokoła Polski, wódz „wychowawców narodu” nie umiał, czy nie chciał bodaj jednym słowem wskazać tym, co — acz w błędnej orientacji — walczyli o niepodległość, że niepodległości tej grożą po 10 latach wielkie niebezpieczeństwa.

„Nie widzi ich p. Sławek, zatroskany jedynie małą liczebnością swego obozu i brakiem w nim młodych sił. Rzecz znamienna, że także drugi zwrot z mowy p. Sławka, o „postarzeniu się” przywódców legjonowych, został przez „Głos Prawdy” skonfiskowany.

„Nie przyniosło realnych wskazań ani drugie z kolei przemówienie p. Polakiewicza, wygłoszone „z polecenia

p. prezesa Sławka”, ani uchwalone rezolucje, wzywające do zmiany ustroju zapewniając okólnikowo o „demokratyczności” obozu legjonowego. Podobne rezolucje są utrwalane na wszystkich prowincjonalnych zebra- niach B. B.

„I tak się stało, że zjazd tegoroczny był tem, czem być powinien: koleżeńskim zjazdem jednej z formacji wojskowych z okresu wielkiej wojny. Nie udało się mernerom nadać mu charakteru politycznego, bo nie są oni „wychowawcami narodu”, choć się nimi być mienią.

„Dzwon, w który usiłuje dzwonić p. Sławek, jest wewnątrz pusty”.

Harriman i A. E. G.

„Gazeta Warszawska” pisze:

„Przedświt”, który wraz z „Gazetą Handlową” przeszedł zupełnie na łono Harrimana, zamieścił w niedzielnym numerze wywiad z p. Irvingem Rossim, przedstawicielem Harrimana na Europę, który w związku z osłabieniem szans Harrimana bawił, czy bawi jeszcze w Warszawie. W wywiadzie tym p. Rossi zaprzeczył kategorycznie, jakoby Harriman działał w porozumieniu z berlińską firmą A. E. G. i stwierdził, że wszystkie w tej sprawie wiadomości i wnioski są zupełnie fałszywe.

Wobec tego stwierdzamy jeszcze raz, że podtrzymujemy całkowicie nasze zatruty co do stosunków Harrimana do A. E. G. Zarzuty te opieramy na poważnych źródłach niemieckich, oraz na niewątpliwych faktach: 1. że dotychczasowe transakcje górnośląskie Harrimana wiązały go bardzo ściśle z kapitałem niemieckim i 2. że transakcje te pozostają w najbliższym związku z projektem elektryfikacyjnym.

W odpowiedzi p. Rossiemu przytaczamy nowy artykuł „Frankfurter Zeitung” z dnia 3 sierpnia pod tytułem: „A. E. G. und General Electric”.

Czytamy tam następujący komunikat:

„Między A. E. G. a International Electric Co. jako pełnomocniczką interesów zagranicznych General Electric Co w Nowym Jorku, uzgodniony został plan współpracy, który obejmuje w s y s t e m i e części świata. Jest rzeczą znaną, że między A. E. G. i General Electric istnieją przyjacielskie stosunki od przeszło 25 lat. Te stosunki, które zostały przerwane przez wojnę i wkrótce po niej wznowione, okazały się dla obu firm tak wartościowymi, że powstało życzenie ich rozbudowania i pogłębienia. Zamierzone rozszerzenie współpracy ma na celu wzmocnienie przyjacielskich stosunków z przedsiębiorstwami elektrycznymi wysokiego napięcia w uprzemysłowionych krajach Europy, które to przedsiębiorstwa nawiązały stosunki z General Electric Co i z A. E. G.”

W dalszym ciągu donosi „Frankfurter Zeitung”, że układy są prowadzone w wielkiej tajemnicy, jednak organ niemiecki nie wątpi, że z układów tych A. E. G. wyjdzie z plusami. „Frankfurter Zeitung” troszczy się tylko o to, czy te plusy będą dla A. E. G. dostatecznie wielkie.

Zacytowany komunikat nie wymaga bliższych komentarzy. General Electric działa w ścisłym porozumieniu z A. E. G., a Harriman działa z ramienia General Electric.

Dowodzą tego nazwiska szeregu osób, wchodzących do koncernu Harri-

mana z jednej strony, a z drugiej reprezentującym General Electric na terenie berlińskim.

P. Rossi może twierdzić, że Harriman nie prowadzi układów z A. E. G. Ale prowadzi je za niego General Electric, względnie jej agenci. Kto zna choć powierzchownie metody działania wielkiego kapitału, ten wie, że potrafi on zawsze znaleźć pokrywke formalną dla zamaskowania istotnego stanu rzeczy.

Przeto zapytujemy p. Rossiego: Czy Harriman idzie w zgodzie z General Electric, czy przeciw niej? Do wojny z General Electric, z Rockefellerem i Morganem, Harriman jest za słaby, a to znaczy, że może działać tylko w porozumieniu z General Electric, a przez nią z A. E. G., co rzeszta wyraźnie wynika z komunikatu „Frankfurter Zeitung”. Sytuacja jest zupełnie podobna, jak w r. 1925 z American European Utilities Corporation.

To jest pewne. Tego nie obali nawet — rewolucyjny „Przedświt”.

O usunięcie wpływów komunistycznych

„Gazeta Warszawska” donosi, że akcja prasy narodowej w sprawie bezbożnej jacejki spasowiaków na państwowych kursach nauczycielskich została uwieczniona powodzeniem. Wódz jacejki, p. Spasowski, został przeniesiony w stan nieczynny. O burzenie opinii publicznej na stosunki w stołecznym zakładzie państwowym okazało się widać zbyt silne, być może także na decyzję władz szkolnych wpłynęły wieści o coraz to rosnącej agitacji komunistycznej wśród młodzieży szkolnej.

Cieszymy się bardzo — pisze „Gazeta Warszawska” — z tego chwilowego zwycięstwa praworządności w szkolnictwie, ale z niepokojem pytamy, kto będzie następcą p. Spasowskiego na stanowisku dyrektora państwowych kursów nauczycielskich. Bo przecie nie tyle chodzi nam o samego p. Spasowskiego, ile o jacejkę spasowiaków! Sądźmy, że przyszły dyrektor będzie musiał energicznie wziąć się do pracy, by ją zlikwidować.

WZMACNIA POTĘGĘ RZECZY- OFIARNOŚĆ NA CELE OŚWIATOWE POSPOLITEJ POLSKIEJ.

ul. Marsz. Focha 4 przy Kaponierze
Telefon 78-90.

KINO STYLOWE

Dzisiaj Premjera

HUMOR! ŚMIECH! TEMPO!

SZAMPAN

Reżyserja: Geza Von Bolvary. — W rolach głównych: Betty Balfour — Vivian Bibson — Jack Trevor. bpw 585

Początek seansów 5, 7, 9. Miejsca numerowane. Początek seansów 5, 7, 9. Przedprzedaż biletów od godz. 12-14 przy kasach kinoteatru.

Sytuacja na Dalekim Wschodzie

London, 13. 8. (AW). Donoszą tu z Szanghaju, że według opinii ministra spr. zagranicznych Wanga sytuacja w Mandżurji nie uległa żadnym zmianom. Rokowania z Sowietami jak dotąd żadnych rezultatów nie dały, zaś rząd sowiecki obstaje w dalszym ciągu przy swym żądaniu, aby na kierownicze stanowiska wschodnio-chińskiej kolei żelaznej powołani byli ponownie urzędnicy sowieccy. Rząd nankijski w żadnym razie, według zapewnień min. Wanga, nie uczyni temu zadość, gdyż nie może zafużować urzędnikom sowieckim. Rząd

chiński w dalszym ciągu będzie nieustępliwy, gdyż innej drogi wyjścia niema.

London, 13. 8. 29. (AW) W przyszłym tygodniu wielkie mocarstwa, w tej liczbie i Anglja, mają wystosować do rządu chińskiego w Nankinie ogólną notę w związku z projektowaniem przez rząd chiński zniesieniem eksterytoralności dla obywateli tych państw i ich własności. O fakcie tym rząd chiński zawiadomił już wielkie mocarstwa uprzednio. Treść noty trzymana jest w tajemnicy.

Austryjackie marzenie o unji państw środkowej Europy

Wiedeń, 13. 8. (PAT.). Dzienniki donoszą z Norymbergi: Bawiący tam kanclerz Austrii, Streeruwitz, oświadczył w wywiadzie, że rząd austryjacki ze spokojem ocenia istnienie różnych formacji partyjnych. Tych formacji nie można usunąć zakazami, gdyż należy przedtem stworzyć warunki psychologiczne pacyfikacji. Na zapytanie co do skutków rozbicia jednolitego obszaru gospodarczego dawnej Austrii, oświadczył kanclerz, że pytanie to porusza pośrednio kwestję „Anschlussu”. Austrija stoi na stanowisku, że nie jest to zagadnienie tylko austryjackie, lecz

środkowo - europejskie, obchodzące wszystkie państwa, powstałe w wyniku wojny. Jeżeli przemysł europejski ma skutecznie konkurować z Ameryką, to należy stworzyć, zdaniem kanclerza, większy obszar gospodarczy, w którego obrębie możnaby bez przeszkód prowadzić handel. Dla kanclerza jest rzeczą pewną, że w przyszłości będzie musiał powstać środkowo-europejski blok państw, przyczem jest obojętne, czy nastąpi to w drodze unji celnej, czy też w drodze cel preferencyjnych.

Międzynarodowy kongres studentów

Budapeszt, 13. 8. (PAT.). W gmachu uniwersytetu otwarty został kongres międzynarodowej konfederacji studentów. W otwarciu wzięło udział 400 oficjalnych przedstawicieli, 38 narodów, oraz około 1 600 gości zagranicznych. Bardzo liczny jest udział Amerykanów, następnie Anglików, których przybyło około 100, oraz Włochów, którzy stawili się w strojach faszystowskich. Obradom przewodniczył Anglik Gordon Bagnall. W imieniu grupy węgierskiej powitał kongres profesor uniwersytetu budapeszteńskiego Yolland, poczem wygłosił przemówienie minister oświaty Klebelsberg, podkreślając konieczność organizacji studentów, ponieważ młodzież powojenna musi prowadzić walkę nie-

porównanie uciążliwą, niż pokolenie przedwojenne. Organizowanie się — mówił minister — znajduje uzasadnienie nie tylko w dążeniu do polepszenia bytu, lecz, jako nowa idea światowa, znajdująca najsilniejszy oddźwięk w młodzieży, w dążeniu do zapewnienia najsukcesywniejszego środka, lepszego zrozumienia się wzajemnego przynajmniej pomiędzy przyszłymi pokoleniami narodów, co, niestety, nie było udziałem ojców naszych. W zakończeniu minister złożył kongresowi życzenia owocnych prac. Następnie w imieniu stolicy powitał kongres wiceburmistrz Berczell. Po szeregu przemówień, przyczem w imieniu delegacji polskiej przemawiał p. Pożaryski, posiedzenie zamknięto.

Zatargi zarobkowe na Śląsku

Katowice, 13. 8. (AW) Trwający od szeregu tygodni konflikt zarobkowy na terenie całego Śląska Cieszyńskiego został tymczasowo zlikwidowany. Mianowicie w sobotę o godz. 12 w nocy, po całodziennych pertraktacjach, prowadzonych przez zastępcę inspektora pracy inż. Ulanowskiego doszło do porozumienia między obu stronami, na tej podstawie, że z dniem 13 b. m. robotnicy przystąpią do pracy na dotychczasowych warunkach, a dopiero dnia 15 września r. b. podjęte zostaną na nowo pertraktacje w sprawie regulacji zarobków robotniczych.

wypłaty przyznanej im przez komisję arbitrażową i pojednawczą podwyżki zarobków wynoszącej 5 proc. Inspekcja pracy poczyniła odpowiednie kroki celem likwidacji strajku.

Katowice, 13. 8. (AW.). Strajk robotników stolarskich, zatrudnionych w fabrykach mebli i większych zakładach stolarskich na terenie powiatu katowickiego nie został zlikwidowany. Na ostatniej konferencji odbytej w Katowicach różnica między udzielanymi przez pracodawców, a żądanymi przez robotników opłatami za godz. wynosi 2 grosze. Pracodawcy ofiarują za godz. 140 gr jako maximum stawki za godz. pracy; robotnicy zaś żądają 142 gr za godz. Pertraktacje zostały przerwane i nowy ich termin nie został jeszcze ustalony. Strajk trwa nadal. Strajkuje 1 000 osób.

Kłęska wylewów w Małopolsce

Lwów, 13. 8. (AW). Ze Stanisławowa nadchodzą szczegółowe wiadomości o kłęsce spowodowanej ostatnią burzą na terenie woj. stanisławowskiego. Między innymi rzeka Bystrzyca załamała częściowo położone nad swym brzegiem pola, potok zaś Pawełka, przepływający przez gminy Pawełkę i Jamnicę zniszczył zupełnie ogrody i sady, oraz plony na przyległych polach. Na drodze wio-

dącej ze Stanisławowa do Kałusza woda zerwała most, również w Bitkowie woda zerwała most, skutkiem czego komunikacja między Bitkowie a Nadworną została przerwana. Również w pow. Bohorodczany rzeka Bystrzyca wyrządziła szereg szkód. W miejscowości Maniawa woda uniosła kilkadziesiąt sztuk bydła.

300-lecie kościoła na Kahlenbergu

Wiedeń, 13. 8. (PAT) W niedzielę w kościele polskim na Kahlenbergu odbyło się uroczyste nabożeństwo z okazji 300-lecia położenia kamienia węgielnego pod kościół przez ówczesnego nuncjusza papieskiego Palotta. Kazanie okolicznościowe wygłosił ks. rektor Kukliński. Na nabożeństwie obecni byli charge d'affaires R. P. w Wiedniu

Jeleński, konsul generalny Morawski, urzędnicy poselstwa i konsulatu, stowarzyszenie robotnicze „Ojczyzna” w kostjumach narodowych oraz liczne rzesze z kolonii polskiej.

Aresztowanie komunistów

Cieszyn, 13. 8. (AW). W Trzyńcu miejscowości położonej na pograniczu polskiem na terenie Czecho-Słowacji aresztowano większą ilość komunistów, którzy namawiali do demonstra-

cyj robotników na terenie „Hut Trzyńskich”. W związku z tem zarząd hut wydał w porozumieniu z policją z pracy 50 robotników zamieszanych w aferę.

Samobójstwo komunisty

Białogród, 13. 8. (PAT). Według doniesień z Sarajewa komunistą Finci, aresztowany ubiegłej nocy, wyskoczył w więzieniu przez okno i zabił się na miejscu. W chwili aresztowania w mieszkaniu Finci znaleziono maszynę drukarską i szereg odezw komunistycznych.

Zamknięcie międzyn. zjazdu harcerstwa

Birkenhead, 13. 8. (PAT). — Wielki światowy zjazd harcerski w Birkenhead zakończył się w niedzielę. Wielu harcerzy odbędzie jeszcze dłuższe podróże przed powrotem do kraju.

Mac Donald nie pojedzie do Ameryki?

Nowy Jork, 13. 8. (AW). Pismo „World” donosi z Waszyngtonu, iż Mac Donald nie przybędzie do Stanów Zjednoczonych. Powodem zaniechania tej wizyty jest podobno fakt odwołania przez Anglię propozycji amerykańskich w sprawie zbrojeń na morzu. Zdaniem dziennika rokowania w tej sprawie utknęły na martwym punkcie.

Wypadek w Alpach

Zurych, 13. 8. (AW). W Alpach w okolicach Berna ponieśli śmierć na miejscu 3 turyści wysokogórscy narodowości węgierskiej, spadając z ogromnej wysokości w przepaść.

Eksplzja na okręcie

Nowy Jork, 13. 8. (AW). W porcie nowojorskim nastąpiła straszna eksplozja statku. przewożącego oleje mineralne. Wybuch spowodował śmierć 10 ludzi, a 11 marynarzy zostało ciężko rannych, 4 zaś zginęło bez śladu.

Prohibicja a łapownictwo

Nowy Jork, 13. 8. (AW). „New York Times” publikuje artykuł byłego wysokiego dygnitarza, ostro napadający na „suche” prawo. Autor twierdzi, że łapownictwo w Ameryce tak się rozwiłmożniło, że biorą łapówki nie tylko wybitni działacze polityczni, lecz również i najbliższe otoczenie prezydenta Hoovera. Artykuł ten wywołał wielkie poruszenie w kołach politycznych i gospodarczych.

Nowy Jork, 13. 8. (AW). Daje się tu zauważyć pewna tendencja w kierunku złagodzenia ustaw prohibicyjnych. Tak więc główny komisarz prohibicyjny wydał obywatelom amerykańskim zezwolenie na wytwarzanie w swych mieszkaniach dla siebie i swoich rodzin piwa kruszonu i lekkiego wina.

Niebywałe upały w Japonji

Tokio, 13. 8. (AW). W Tokio i okolicy panują ogromne upały, przyczem temperatura dochodzi do 48-49 stopni Celsjusza. Zanołowano wiele wypadków porażenia słonecznego. Susza spowodowała ogromne straty w zbiorach.

Strajk taksówek w stolicy

Warszawa, 13. 8. (Tel. wł.) Strajk taksówek w Warszawie nadal trwa. Są jednak objawy załamania się strajku. W Warszawie panuje przekonanie, że dziś albo jutro strajk taksówek załama się i dziś albo jutro szoferzy przystąpią do pracy. (w)

Śp. Bolesław Namysłowski

Dziś nadeszła z Krakowa wiadomość o śmierci ś. p. dr. Bolesława Namysłowskiego profesora zwyczajnego na uniwersytecie poznańskim. Ś. p. Zmarły był w r. 1923 dziekanem wydziału rolniczo-leśnego na uniwersytecie poznańskim, gdzie wykładał botanikę i fitopatologję.

Na znak żałoby z murów uniwersytetu poznańskiego powiewa chorągiew żałobna. (k)

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,88 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,88 2/5 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski. oddział w Poznaniu płać dziś za 100 mkn. w dewizach — 211,83 zł, gotówką — 211,40 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 172,60 zł, gotówką — 172,26 zł.

Poznańska giełda pieniężna

Poznań, 13 sierpnia 1929. Przebieg dzisiejszego zebraania giełdowego był spokojny. Wobec zbyt szczupłej podaży doszło do notowania tylko w kilku papierach.

Z papierów procentowych płacono z państwowych pożyczek 5 proc. poz. konwers. po 48 proc. i 5 proc. premj. dolarowe po 67,—; w transakcjach notowano 4 proc. poz. invest. po 115,—. Z papierów lokacyjnych P. Z. K. poszukiwano 8 proc. listy dolarowe po 93 1/2 proc., natomiast handlowano 6 proc. listy żytnie bez notowania po 25,—. Poza tem dopytywano się o 4 proc. listy zast. konwert, za które żądano 43 proc. a poszukiwano po 42 proc.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych poszukiwano w dalszym ciągu Bank Polski po 166,50 bez oddawców. Poza tem notowano tylko Cegielskiego 36,50 w placeniu.

Cedula urzędowa z dnia 13 sierpnia 1929 r. Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 48% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredyt. 93 1/2% P.

(Kurs w złotych)
5% Pożyczka premjowa serja II 67,— P.
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 115,— +

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Cegielski H. I em. zł. 36,50 P.
Tendencja: Bez zmiany.

Giełda warszawska

dnia 13 sierpnia 1929 r.

Waluty Gotówka

Dol. Stan. Zjedn. tr. 8,88 sp. 8,90 kup. 8,86

Dewizy:	
Belgja	tr. 124,05 sp. 124,36 kup. 123,74
London	" 043,23 " 043,34 " 043,13
Nowy Jork	" 008,90 " 008,92 " 008,88
Paryż	" 034,87 " 034,96 " 034,78
Praga	" 026,38 " 026,45 " 026,32
Szwajcaria	" 171,52 " 171,95 " 171,09
Wiedeń	" 125,57 " 125,88 " 125,26
Włochy	" 046,63 " 046,75 " 046,51

Papiery państwowe i obligacje:	
4% poz. invest.	114,75 116,00 115,75
5% poz. premj. dol.	000,00 000,00 065,50
5% poz. konw.	000,00 000,00 048,00
6% poz. dol.	000,00 000,00 083,00
10% poz. kol.	000,00 000,00 102,50

Akcje w złotych:	
Bank Polski	000,00—165,25
Bank Dyskontowy	000,00—126,00
Bank Zw. Sp. Zarobk.	000,00—073,50
Lilpop	070,00—031,50
Modrzejów	000,00—022,50
Norbliin	141,00—140,00

PLODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1 000 kg reszta za 100 kg

Berlin, dnia 13 sierpnia 1929	
Pszenica march. od st. zał.	248,00—251,00
Tendencja	spokojna.
Zyto march. od st. zał.	191,00—194,00
Tendencja	slabsza.
Owies march. od st. zał.	178,00—188,00
Jęczmień past. i przemysł.	167,00—188,00
Tendencja	stała.
Jęczmień browarny	218,00—230,00
Tendencja	stała.
Kukurydza loco Berlin	223,00—225,00
Tendencja	spokojna.
Mąka pszenna	30,25—35,00
Tendencja	slabsza.
Mąka żytnia	25,75—28,50
Tendencja	slabsza.
Ospa pszenna	11,75—12,50
Tendencja	slabsza.
Ospa żytnia	11,75—12,00
Tendencja	slabsza.
Rzepak	000,00—335,00
Tendencja	utrzymana.

Groch Victoria	40,00—48,00
Groch dr. jad.	28,00—34,00
Groch past.	21,00—23,00
Wyka	28,00—32,00
Lubin niebieski	21,00—22,00
Lubin żółty	28,00—31,00
Makuchy rzepakowe	00,00—19,30
Makuchy miane	23,00—23,50
Wytłoki suche	11,40—11,50
Śrut Soja	19,90—20,30
Platki ziemniaczane	16,20—16,60
Słoma pras. drut.	1,20—1,30
Słoma p. pras. drut. stara	1,05—1,15
Słoma owsiana drut. stara	0,90—1,00
Słoma jęczmienna drut.	0,80—0,90
" ż. dl. wiaz.	1,10—1,30
" ż. pras. sznur.	0,90—1,05
Słoma p. pras. sznur.	0,75—0,95
Sieczka	1,60—1,85
Siano zw. handl.	2,70—3,20
Siano dr. I połos	3,20—3,60
Siano konicz.	3,80—4,20
Tymoteusz luźny	3,70—4,20

Ogólna tendencja spokojna.

Notowania złote w Berlinie z dnia 13 sierpnia 1929.

Wypłaty na Warszawę: 47,025—47,225
Noty wielkie: 46,90—47,30

Wyrok w procesie o nadużycia w kasach miejskich w Grudziądzu

Grudziądz, 13. 8. (Tel. własny) Dziś o godz 10 sąd ogłosił wyrok w sprawie o nadużycia w kasach miejskich w Grudziądzu. Zostali skazani: Rendanci Antkowiak na 3 lata i 4 miesiące ciężkiego więzienia, Szczygiel na 4 lata ciężkiego więzienia, Wojewoda na 5 lat ciężkiego więzienia; kasjerzy wzgl. ksiązkowi Fularczyk na 2 lata więzienia, Kieraj na 2 lata i 4 miesiące ciężkiego więzienia, Aszumlat na rok i 3 miesiące więzienia, Rozmarynowski na rok i 3

miesiące ciężkiego więzienia; egzekutor miejski Grabowski na 10 miesięcy więzienia. Kasjer Kaźmierski i radca wydziału finansowego Lipowski zostali uwolnieni. Sąd zaliczył skazanym na poczet kary, areszt śledczy od marca 1928 w całości. Fularczykowi, Aszumlatowi i Grabowskiemu sąd wobec przyznania się do winy przyznał okoliczności łagodzące i skazał na zwykłe więzienie, resztę zasadzonych natomiast na ciężkie więzienie. (ski)

II. Międzynarodowy wyścig tatrzański

Zjazd do Zakopanego — Niepewne horoskopy o pogodzie — Zawodnicy trenują — Kto zwycięży — Wyniki wyścigu

Zakopane, w sierpniu. Zjazd, jakimy zastali, w „letniej stolicy Polski” — niech jej dobry Bóg nie pamięta tej megalomanji! — przeszedł nasze oczekiwania. Ze się zanosi na coś poważnego, widać było już w Krakowie. Chociażby z numerów samochodów, sportykanych na mieście można było o tem sądzić. Nie brakło wśród nich ani znaków SL, ani PZ, ani PM, ani W, ani WR, ani nawet LB, KL, czy WL i TR. — Słowem po mieście uwijały się maszyny ze wszystkich województw Polski.

W sobotę po południu droga z Krakowa do Zakopanego przypominała wcale rojną ulicę miejską. Auta szły jedno za drugim. Tu i owdzie mignął nam jakiś numer zagraniczny, wśród których najczęściej powtarzał się znak CS (Czechosłowacja). Dostrzegliśmy też parę francuskich, niemieckich i austriackich. Im bliżej Zakopanego, tem na szosie robiło się gęściej, a w samym mieście wpadliśmy poprostu w rojowisko samochodowe. Ulice Krupówki i Kościuszki wyglądały, jak szpalery samochodowe. — Po obu stronach jezdnii, ciasno zwarte stały auta. Niektóre spędziły tu noc całą.

Klub krakowski, który wyścig zorganizował, i sprawnie, i wspaniale, nie zapomniał i o biurze kwaterunkowym. Urzędowało ono na werandzie kawiarni hotelu „Morskie Oko”. — Tu właśnie kierowała się główna fala gości i tu rozgrywały się sceny tragiczne. — Niestety, nie mamy. Wszystkie już zajęte. Czemu państwo nie zamówili telefonicznie. — poprzez zgłębienie gości slychać było od stołu sekretarza.

— Trrr! trrr! — telefon — Bristol? Macie pokój na trzy łóżka? Nie? Może na dwa? Nie? Może pojedynczy? Co? Na korytarzach już śpią?

Słuchawka wraca na widełki. — Niestety, nawet korytarze zajęte. I znów od początku. Telefon. Jeden hotel, drugi... Zawsze ta sama odpowiedź: wszystko już zajęte, po pięć osób w jednym pokoju nocuje.

Nie mogąc patrzeć na cierpienia bliźnich, retiruję się najprzód do swego pokoju, przezornie zdawna zamówionego, a potem wymykam się na ulicę i, zadzierając nosa do góry, usiłuję zabawić się w domorosłego Pim'a. — Będzie jutro pogoda, czy nie będzie?

— Będzie, albo i nie będzie — twierdzi z całą pewnością gazda, powożący żółtą dorożką, zamiast staroświeckiej furki.

Szoferzy w samochodach śpią — ci

Wielka próba w małej rozgrywce

Za kulisami strajku szoferów warszawskich taksówek

Warszawa, 10 sierpnia.

Trwający od tygodnia prawie strajk szoferów doróżek samochodowych w Warszawie mało interesuje szersze sfery ludności, gdyż naprawdę nikt zbyt nie odczuwa braku komunikacji samochodowej, a zniknięcie z ulic Warszawy kilku tysięcy samochodów odbiło się wydatnie na zmniejszeniu się hałasów i zapachu benzyny. Pomimo tego strajk ten jest bardzo ciekawą i ważną próbą... polityczną.

Wydaje się to przesadą, ale tak jest w rzeczywistości. W strajku tym bowiem starły się dwie „sily polityczne”, które w Polsce od trzech lat odgrywają dominującą rolę.

Bezpośrednią przyczyną wybuchu strajku było zarządzenie władz policyjnych o zaostrzeniu kontroli nad przestrzeganiem przez szoferów przepisów policyjnych. Szoferzy nie prote-

mają spokój z hotelem — w „Morskiem Oku” rznie muzyka:

— Idzie on, hiszpański don, uwodził cię żon...

W sekretarjacie wyścigu warczy telefon... wciąż bezskutecznie.

Na schodkach do kawiarni jakiś błąd „don” usiłuje ratować w sytuacji smagłolica panią.

— Mam pokój o dwóch łóżkach... Przy takim zjeździe...

Smagłolica pani mierzy go dumnym wzrokiem.

— Ludzie mieszkają spolem na korytarzach... Więc jeśli pani...

Nie wiem, czy doszli do porozumienia, bo wszystko zgłuszył „Bugatti” Rippera, który wraca z treningu, przeprowadzany ciekawymi oczyma publiczności. Ripper jest faworytem wyścigu.

— Ripper czy Liefeld? — oto jest pytanie zaprzatające wszystkie głowy.

Wszystkie asy są już od paru dni na miejscu i trenują zawzięcie.

Na drodze z Morskiego Oka do Zakopanego od trzech dni slychać ogłuszający ryk motorów, a że pogoda dopisuje wspaniale, więc i widzów nie brak. Są amatorzy, którzy chronometrują na własną rękę. — Vox populi jest za Ripperem.

Klasa zawodników sportowych mniej ludzi interesuje. Cała uwaga skupiona jest na wyścigowcach. Jest ich pięciu: Liefeld, Ripper, Zawidowski, Mycielski i Szwarcszajm. Wszyscy jadą na samochodach marki „Bugatti”, jeden tylko Liefeld wierny jest swemu Austro-Daimlerowi.

Vox populi nie zawiódł. Zanim opiszę przebieg samego wyścigu, podam teraz główne wyniki. — A więc — bezwzględny zwycięzca wyścigu został Jan Ripper na „Bugattim” (1,5 ltr), przebywając trasę w 6 m. 5.695 sek., czyli z przeciętną szybkością 73.832 km. na godzinę. Drugi był Liefeld na ADR z czasem 6 m. 16.915 sek. (71.634 km. na godzinę), trzeci Szwarcszajm — 6 m. 32.39 sek. (68.809 km. na godz.).

W klasie sportowej zwycięstwo odniósł kierowca czeskosłowacki Schmidt na „Amilcarze” (1.100 cm.) z czasem 6 m. 41.38 sek. (67.268 km. na godz.). Po nim następuje Weinschenk na „Tatrze” (6 m. 44 sek. — 66.831 km. na godz.) i Vermirovsky na „Tatrze” (6 m. 58.51 s. — 64.514 km. na godz.).

O przebiegu wyścigu i jego szczegółowych wynikach napiszę w następnym liście.

Zdzisław Marynowski.

stują przeciwko samym przepisom i karom, a tylko przeciw „zbyt arbitralnemu i bezapelacyjnemu traktowaniu ich”. Wojewoda grodzki p. Jaroszewicz stanął jednak na stanowisku, że władza nie może ustąpić ani na krok, gdyż szoferzy przez podjęcie strajku wystąpili tem samym przeciw władzy. Ten autorytet władzy administracyjnej jest więc obecnie głównym czynnikiem w strajku.

Szoferzy domagają się udziału w opracowywaniu przez władze przepisów dla policji w zakresie regulowania ruchu samochodowego i prawa apelacji od zarządzeń władz policyjno-administracyjnych, czyli coś w rodzaju „konstytucyjnego unormowania” trybu postępowania władz administracyjnych. Zagadnienie to, które stanowiło dotychczasową jedną z głównych przyczyn walk opozycji parlamentarnej z systemem pomajowem, podniesione zostało obecnie przez szoferów warszawskich.

Szoferzy ci nie występują oczywiście w imię „zasad politycznych”, a poprostu — interesów klasowych. Ścisłe przestrzeganie przepisów (wolniejsza jazda) i kary za wykroczenia odbijają się dotkliwie na interesach ma-

terjalnych zdeklarowanych zwolenników klasowości, jakimi są w większości szoferzy. O powodzeniu strajku i samym jego wybuchu, zdecydowało stanowisko kierowników klasowych związków szoferskich. Związków takich jest trzy: dwa socjalistyczne (P. P. S. i B. B. S.) oraz jeden bezpartyjny. Działacze z P. P. S. oczywiście poparli strajk bardzo skwapliwie, bo mają z p. Jaroszewiczem liczne sprawy. Zdecydowało jednak stanowisko związku B. B. S., do którego dostosował się związek bezpartyjny.

Socjaliści sanacyjni mieli do wyboru — bezwzględne poparcie p. Jaroszewicza, jako przedstawiciela rządu, albo też — interesów klasowych przeciw p. Jaroszewiczowi. Wybrali to drugie. Nie śmieli przeciwstawić się „interesom klasowym”. Formalnie związek socjalistów sanacyjnych zajmuje „stanowisko bierne”, co jednak w praktyce sprowadza się do całkowitego solidaryzowania się ze strajkiem. Pomimo dość poważnych ustępstw faktycznych władz administracyjnych B. B. S. nie śmie wydać hasła do zaprzestania strajku.

Gdy starły się więc dwa czynniki — autorytet „silnej władzy” i interesy klasowe — wśród socjalistów rządowych zwyciężyło poczucie klasowe. Jest to fakt bardzo wymowny i powinien dać wiele do myślenia działaczom sanacyjnym. W obecnej sytuacji gospodarczej można się spodziewać niejednego takiego konfliktu między autorytetem silnej władzy i interesami klasowymi. Dziś można już powiedzieć z całą pewnością, że klasowcy z obozu rządowego w sytuacji takiej okażą się zawsze — klasowcami przedewszystkiem.

Z takimi próbami w przyszłości liczyć się należy bardzo poważnie. Walka konkurencyjna między dwoma odłamami P. P. S. i skutki długotrwałego kryzysu gospodarczego zaczynają wywoływać wśród mas robotniczych pewne fermenty, które przy odpowiedniej okazji i — odpowiedniemi poparciem przez komunistów mogą w stopniu znacznie silniejszym, niż w strajku szoferów, przeciwstawić interesy państwa interesom klasowym. Próba w strajku szoferskim wykazała, że obóz sanacyjny, chcący uchodzić za „ponad-klasowy”, nie zapewni wcale takiego wyrzeczenia się klasowości na rzecz interesu państwowego, jakie posiada w swoim programie i w swojej praktyce obóz narodowy. A I. Mar.

Ostrzeżenie

Z kilku stron otrzymaliśmy informacje o usiłowaniu w prowincji, jakie w miarę zbliżania się wyborów do rad miejskich podejmują coraz jawniej i śmielej pewne czynniki, celem pobłażenia wyborców i osiągnięcia swych celów ukrytych. Są to niewątpliwie te same czynniki, które przy niedawnych wyborach sejmowych tworzyły z polecenia „sanacji” znaną nieszczęsną „trzydziestkę” przeciwko obozowi narodowemu i zmarnowały przez to tysiące głosów łatwowiernych a nieorientujących się obywateli - wyborców, umożliwiając nawet miejscami odniesienie zwycięstwa wrogom polskości.

Jak nas informują, wysuwa się obecnie znowu w sposób bałamutny hasła nibyto bezpartyjności, zgody i jedności, oraz nakoniec gospodarce, ukryty jednak i właściwy jedynie cel jest ten, żeby nie dopuścić do zgody i porozumienia się żywiołu narodowo - obywatelskiego celem wysunięcia jednolitych list o takimże programie gospodarczym. Słowem, te same metody, co przy wyborach sejmowych, które po ostatnich doświadczeniach chyba nie powinny już nigdzie odnieść żadnego skutku.

Warto też podnieść dla należytego uwydatnienia tej podstępnej metody, że ci właśnie głosiciele hasel „bezparyjności, zgody i jedności” są pierwsi, którzy przez wysuwanie osobnych list ją rozbijają tam, gdzie czynniki narodowo-obywatelskie dochodzą do porozumienia i jednolitości w zbliżających się wyborach.

Ostrzegamy zatem przed temi nowymi próbami rozbitcia społeczeństwa, z którego po naszych miastach mogłyby mieć korzyść jedynie mniejszości narodowe, lub wręcz czynniki wywrotowe. — Na lep obietnicowanych z tej strony korzyści gospodarczych dzisiaj też już chyba nikt nie pójdzie, wiedząc aż nadto dobrze, co należy sądzić o takich obietnicach. Wystarczy raz tylko dać się wywieść w pole!

Czego się już nie konfiskuje

Wychodząca w Kościanie „Gazeta Polska” uległa w ostatnich dniach dwukrotnie konfiskacie z powodu drobnych notatek, dotyczących wyborów do Rady miejskiej.

Pierwsza notatka, zamieszczona również w „Kurjerze Poznańskim”, brzmiała, jak następuje:

W sprawie wyborów do Rady Miejskiej w Kościanie toczyły się od pewnego czasu pogadanki między obywatelami naszego miasta. Wylonił się „Narodowy Komitet Wyborczy”, który dążył do ułożenia jednej listy kandydatów, aby uniknąć wyborów. Zabiegi te spełzy na niczem, bo miejskowa sanacja, dotąd ukryta, ujawniła wczoraj swe oblicze i dążenia opanowania Rady miejskiej.

Zatem wyborcy rozstrzygną, kto ma rządzić naszym miastem.

Po jakiejś godzinie czy dwóch starostwo konfiskatę cofnęło, o czym w następnym numerze, poniedziałowym, redakcja „Gazety Polskiej” zamieściła poniższą notatkę:

Z powodu konfiskaty notatki o Radzie miejskiej nie wszyscy Czytelnicy otrzymali numer sobotni „Gazety Polskiej”. Jakkolwiek starostwo zaraz po zajęciu konfiskatę cofnęło, nie mogliśmy już wszystkim Czytelnikom tego numeru doręczyć. Prosimy go odebrać lub zażądać od ekspedycji naszej. Przepraszamy za przerwę spowodowaną siłą wyższą.

Otóż ta notatka znowu nie znalazła uznania w oczach władzy, gdyż odnośnie numer gazety z jej powodu uległ konfiskacie.

O prawa wyborcze wojskowych

Rada miejska w Bydgoszczy uchwalila jednomyślnie uwzględnić protest przeciw umieszczeniu wojskowych w spisach wyborczych. Tem samym wojskowi zostaną w listach wyborczych w Bydgoszczy skreśleni, gdyż uchwały rad miejskich w tej sprawie nie podlegają niczyjemu zatwierdzeniu a są tymczasowo obowiązujące, t. j. aż do ewentualnego rozstrzygnięcia przez sądy administracyjne, o ile zainteresowani odwołają się przeciw uchwale rady miejskiej do sądu administracyjnego, t. j. do wojewódzkiego sądu administracyjnego, od którego może nastąpić odwołanie do Najwyższego Trybunału Administracyjnego w Warszawie.

„Sanacja moralna” a wybory

Prasa „sanacji moralnej” donosi, że na posiedzeniu N. P. R-lewicy (ciszakowców) w Poznaniu postanowiono potworzyć na obszarze województwa poznańskiego i pomorskiego komitety pod nazwą „polski blok demokratyczny” dla akcji wyborczej do rad miejskich. Do kół tych komitetów mają się zgrupować pod egidą ciszakowców „organizacje, popierające zdecydowanie ideologię marszałka Piłsudskiego”.

Echa w Warszawie

Artykuł p. dr. Karola Słojanowskiego, umieszczony w „Kurjerze Poznańskim” na temat: „Jak spolszczyć stolicę Polski?” powtórzyła w całości „Gazeta Warszawska”, zaznaczając, że wywody „uczonego antropologa i eugenisty winny wywołać zainteresowanie, nie tylko w Wielkopolsce”.

Lot polskiej awionetki

Paryż 13. 8. (PAT) Na lotnisko Orly przybyła awionetka polska, zbudowana przez studentów Politechniki warszawskiej z pilotem Zwircho i pasażerem inżynierem konstruktorem Wigurą. Awionetka polska dokonała przelotu z Warszawy przez Berlin, Frankfurt i Nancy, przelatując ogółem 1600 km w przeciągu 12 i pół godzin.

DOSKONAŁE POLSKIE PERFUMY MAJOLA

Pw 10 887-62-431

ALBERT EWEDEL NAJSMACZNIEJSZE DO HERBATY

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Uciążliwe rokowania

W kilku pismach niemieckich pojawił się następujący ciekawy kalendarzyk zawierający daty rozpoczęcia, zerwania i wznowienia rokowań o traktat handlowy polsko - niemiecki:

Marzec 1925 roku: rozpoczęcie rokowań. Kierownikiem delegacji niemieckiej b. sekretarz stanu dr. Lewald. Czerwiec 1925 r.: zerwanie rokowań. Wrzesień 1925 r.: podjęcie rokowań. Listopad 1925 r.: zerwanie rokowań. Lipiec 1926 r.: podjęcie rokowań. Październik 1926 r.: zerwanie rokowań. Styczeń 1927 r.: podjęcie rokowań. Luty 1927 r.: zerwanie rokowań. Listopad 1927 r.: podjęcie rokowań przy równoczesnej zmianie kierownictwa delegacji niemieckiej, której przewodniczył od-tąd b. minister dr. Hermes.

Kwiecień 1928 r.: zerwanie rokowań. Wrzesień 1928 r.: podjęcie rokowań. Październik 1928 r.: zerwanie rokowań. Listopad 1928 r.: bezowocne narady w sprawie podjęcia rokowań.

Jedno z pism niemieckich dodaje od siebie takie uwagi: „W ciągu czterech lat zbudował Bismarck Rzeszę niemiecką, Cavour zjednoczył Italię; czyżbyśmy nie mogli przez tak długi czas z panem Hermesem albo i bez niego załatwić paru pozycy celnych?”

Więc nawet w prasie niemieckiej, podporządkowanej się tak karnie dyrektywom z Wilhelmstrasse, przewlekły tok rokowań handlowych wzbudza zdziwienie i niezadowolenie. A przecież nie ulega już dzisiaj wątpliwości, że nie strona polska stara się opóźnić podisanie traktatu, lecz wyłącznie nasz partner niemiecki. Przyznaje to już dzisiaj nawet prasa niemiecka, jak wynika z podanego wyżej głosu. W historii dotychczasowych zabiegów o traktat stanem normalnym były nie rokowania, nie rozmowy prowadzące do jakichś konkretnych rezultatów, lecz przerwy w rokowaniach, bynajmniej nie wyzyskiwane do zebrania nowych rzeczowych materiałów, lecz mające po stronie niemieckiej znaczenie drażniących środków wywierania presji na Polskę.

Rokowania rozpoczęły się jeszcze przed t. zw. wojną celną polsko - niemiecką. Zawiodły nadzieje na powalenie Polski na kolana przed potężnym jej sąsiadem zachodnim. Bilans strat i zysków tej wojny nie jest dla nas niekorzystny, jednakże niemamy interesu przedłużać istniejący stan ex lex. Jeśli bowiem nasz organizm gospodarczy przystosował się do obecnych niernormalnych warunków współpracy z Niemcami, to i Niemcy potrafili uczynić w swoim zakresie to samo. Dość wskazać na fakt, że dzisiaj więcej przywozimy towarów z Niemiec niż przed wojną celną, że nawet bilans wymiany handlowej z tym krajem przedstawia się dla nas ujemnie, gdy niedawno jeszcze i przed wojną celną było odwrotnie.

Niemcy wyraźnie przewlekają rokowania. Czynią to świadomie i celowo. Znaczenie ich polityczne i gospodarcze rośnie. Wiedzą doskonale, że w rokowaniach gospodarczych decydują nie argumenty rzeczowe lecz siła. Krępują się więc coraz mniej w stosunku do nas, jak świadczy podniesienie ceł na artykuły spożywcze, zwłaszcza na masło, które już weszło w życie z dniem 1. bm. Marazm rokowaniowy wytworzony przez Niemcy nie jest bynajmniej dowodem indolencji p. Hermesa, jakby chcieli w nas wmówić pisma niemieckie. Za p. Hermesem stoi gabinet Rzeszy, stoi przede wszystkim niezwykle czynny p. Stresemann, który przygotowuje warunki na terenie międzynarodowym do wytrącenia nam ostatniej broni — prawa do likwidacji.

A nasza polityka? — Przygląda się biernie rozwojowi wypadków i nie wykazuje prawie żadnej inicjatywy w kierunku umocnienia naszej pozycji. Spróbujmy przyspieszyć likwidację i wykorzystać inne prawa w stosunku do Niemców, a przysłużymy się „pacyfikacji gospodarczej na wschodzie”.

Krótkie informacje gospodarcze

— United Steel Corporation wykazuje za drugi kwartał r. b. ogólny dochód w sumie 71,96 milj. dol., wobec 61,1 milj. dol. za pierwszy kwartał r. b., 46,93 milj. dol. za drugi kwartał 1928 r. i 46,04 milj. dol. za drugi kwartał 1927 r.

— Na niemieckim G. Śląsku, w Neustadt, została założona fabryka obuwia Th. Baty, znanego przemysłowca czechosłowackiego. Nowa fabryka będzie zatrudniać około 4,000 robotników,

Konjunktury

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ubiegłym tygodniu następująco:

	6. S.	6. S.	7. S.	8. S.	9. S.	10. S.
Pszonica						
Warszawa	51,00	51,00	—	51,00	51,00	—
Poznań	49,00	—	49,00	—	49,50	49,50
Lwów	47,00	—	—	—	—	—
Lublin	48,00	48,00	—	48,00	49,50	49,50
Zyto						
Warszawa	29,00	29,00	—	28,50	28,00	—
Poznań	28,00	—	28,25	—	28,25	28,25
Lwów	27,00	—	27,25	—	28,50	28,75
Lublin	24,00	24,00	—	27,00	28,00	28,00
Jęczmień						
Warszawa	—	31,00	—	30,00	30,00	—
Poznań	30,00	—	30,00	—	30,50	30,50
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	27,00	27,00	—	27,00	27,00	27,00
Owies						
Warszawa	27,00	27,50	—	27,50	27,00	—
Poznań	27,00	—	27,00	—	27,00	27,00
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	23,00	23,00	—	25,00	25,50	25,50

W ubiegłym tygodniu wskutek niepewnej pogody i stale się powtarzających deszczów, utrudniających poważnie zbiór zbóż chlebowych, panowała przez kilka dni na rynkach światowych pewna dezorientacja, którą usiłowała wyzyskać spekulacja, w której rękach znajdują się jeszcze olbrzymie zapasy starego zboża. Urodzaje jednak zapowiadają się nienajgorzej. Zdaniem „Timesa” nawet nieurodzaj w Kanadzie, o którym tak głośno — pokryty zostanie doskonałymi zbiorami Argentyny i innych państw amerykańskich. Te wiadomości pokrzyżowały plany światowej spekulacji, która usiłowała utrzymać ceny zboża, zwłaszcza żyta na wyższym poziomie w celu wyzbycia się nadmiaru starych zapasów. W związku z tem nastąpiło pewne załamanie się i Berlin notuje obecnie za ledwie 169 RM za tonnę żyta, wobec 206 RM, które płacono jeszcze kilka dni temu. Również giełda warszawska obniżyła cenę 29 zł na 28 zł za kwintal żyta.

Jak już donosiliśmy, wielkie poruszenie wśród sfer producentów rolnych wywołały uporczywie kolportowane pogłoski o przedłużeniu rozporządzenia o ciele wywozowym na pszenicę na przeciąg całego bieżącego roku gospodarczego. Cała prasa fachowa jednomyślnie domaga się szybkiego zdemontowania tej pogłoski.

Urodzaje w kraju zapowiadają się dobrze, nigdzie nie schodząc poniżej oceny „dość dobrze” (Pomorze), zaś w województwach południowo-wschodnich bliskie są stanu „bardzo dobrze” (Wołyń).

Cukier

Według ostatnich obliczeń przypuszczalny obszar plantacji buraków cukrowych w roku bież. wynosi w Polsce około 260 tys. ha wobec 234 tys. w roku ub. Urodzaj przewiduje się dobry. Produkcja cukru utrzyma się na poziomie zeszłorocznym, a może nawet przekroczy go o kilka procent.

Za 100 kg. loco skład w sprzedaży półhurtowej dla sklepów detalicznych Bank Cukrownictwa notuje następujące ceny: kryształ zwyczajny zł 155,50, extra Gostawice I. zł 156,50, Gostawice II. zł 156,20, Borowiczki zł 156,20, rafinowany Klemensów zł 158,50, luksusowy Gniezno 161,10. W sprzedaży hurtowej loco skład ceny wynoszą: kryształ zwyczajny w ładunkach wagonowych zł 163,33, extra Gostawice I. zł 154,33, Gostawice II. 154,03, Borowiczki 154,03, rafinowany Klemensów zł 156,33, luksusowy Gniezno zł 158,93.

Wywóz cukru za granicę wzrósł bardzo znacznie, szczególnie jeśli chodzi o kryształ, lecz rezultaty finansowe wywozu są b. słabe, co jest skutkiem znacznej niżki cen cukru na rynkach światowych, wobec konkurencji cukru trzcinowego. Eksport cukru staje się bardziej deficytowy, obciążając poważnie rynek wewnętrzny, na którym ceny uległy, jak wiadomo, podwyższeniu.

Bekony

W ub. tygodniu nastąpił dalszy spadek cen bekony polskiego na ry-

ku londyńskim od 4 do 6 sh., tak, że obecnie notuje się go tam 90—102 sh. Ceny na bekony importowane z innych krajów pozostały niezmiennione. Podwójne zwiększenie transportów bekony polskiego, w porównaniu z importem poprzedniego tygodniu niewątpliwie wpłynęło na obniżenie jego cen. Jakkolwiek w zeszłym tygodniu wszystkie prawie kraje nadesłały duże transporty bekony, to jednak przewidywane jest zmniejszenie się dostaw, co zwykle na miejsce podczas żniw i to może przyczynić się do uratowania rynku od załamania się.

Manufaktura

Większość fabryk wełnianych przygotowała się już do nadchodzącego sezonu zimowego i zaopatrzyła swe składy w dostateczne ilości zapasów, specjalnie, jeśli chodzi o te gatunki towarów, które zwykle w sezonie zimowym cieszą się stosunkowo największym popytem, a mianowicie materiały na palta zimowe i materiały ubraniowe zimowe. Wobec bardzo złej konjunktury, jaka cechowała branżę wełnianą w ciągu ostatnich miesięcy, ceny materiałów wełnianych ulegną prawdopodobnie niżce.

Na rynku przędzy bawełnianej w ciągu ostatnich kilku dni notowano pewne ożywienie, w związku z wzmożeniem nieco zapotrzebowaniem klienteli. Zaznaczyć należy, że mimo pewnego zwiększenia popytu, nie można mówić o zupełnej poprawie w tej branży.

Towary kolonialne

Na rynku towarów kolonialnych panował dotąd sezon martwy, obecnie dopiero zaznacza się pewne ożywienie. Konsumcja herbaty w ostatnim czasie nieco się podniosła, dobrym popytem cieszą się herbaty cejlońskie i indyjskie. Mniej natomiast nabywane są chińskie. Warunki sprzedaży w hurcie w stolicy kredyty wekslowy do 3 mies.; przy sprzedaży na prowincję zaś 50 proc. gotówką, a resztę na weksle do 4 mies. Wypłacalność na ogół dobra.

Doniesie obrady związku izb przemysł. - handlowych

Ostatnio odbyło się pod przewodnictwem prezesa Klarnera posiedzenie związku izb przemysłowo-handlowych w lokalu Izby przemysłowo-handlowej w Warszawie, jako izby urzędującej.

Na pierwszy plan całodziennych obrad wysunęła się przedewszystkiem sprawa udziału związku w pracach komitetu polskiego międzynarodowej izby handlowej. Przyjęto sprawozdanie z kongresu wygłoszone przez prezesa komitetu p. B. Hersego oraz program prac komitetu zreferowany przez dyr. izby warszawskiej p. Wartalskiego, w których izby winny wziąć jak najaktywniejszy udział. Dyskutowano szczegółowo nad statutem komitetu wobec konieczności reorganizacji tegoż. Komitet odtąd będzie się składał z trzech głównych grup założycielskich reprezentowanych przez Centralny Zw. Przem. Górnicstwa, Handlu i Finansów, Nacz. Org. Zjedn. Przem. i Rolnictwa Zachodniej Polski oraz zw. Izby przemysłowo-handlowych. Projekt nowego statutu przyjęto. Sprawy wyboru delegatów związku Izby do tego Komitetu odłożono do obrad wrześniowych, które odbędą się w Lwowie podczas Targów Wschodnich.

Następną sprawą, która wywołała ożywioną wymianę zdań był projekt elektryfikacyjny Harrimana. Solidaryzując się z treścią uchwały połączonej komisji Izby przemysłowo-handlowej w Warszawie dnia 2 b. m. Związek Izby polecił Izbie urzędującej w Warszawie, przeprowadzenie szczegółowych badań odnośnie uprawnienia i przedstawienie wyników związku w celu zajęcia ostatecznego stanowiska.

Postanowiono również przyspieszyć w poszczególnych Izbach prace nad katastrofem branżowym z uwagi na potrzeby przyspieszenia wydawnictwa księgi adresowej „Przemysł i Handel”, zainicjowanej w swoim czasie przez Izbę lwowską.

Omawiano ponadto sprawę zmian w podziale administracyjnym państwa. Uznano jednakże, iż odnośne wnioski mogą być sformułowane przez izby dopiero po gruntownym zbadaniu przedmiotu i po otrzymaniu od czyn-

ników urzędowych pełnego materiału rzeczowego.

Związek Izby zajął się również sprawami wywozowymi a w szczególności artykułów rolnych między innymi również i masła. Ponadto omówiono szczegółowy program organizacji zjazdu w Poznaniu w dniu 25 i 26 b. m., w którym udział wezmą delegaci Izby czechosłowackich i jugosłowiańskich, bułgarskich, rumuńskich, greckich i tureckich, jakoteż przedstawiciele Izby przemysłowo-handlowych w Polsce. Dokonano również wyboru przedstawiciela związku do rady Państwowego Instytutu Eksportowego w osobie dyr. Wartalskiego.

W końcu w sprawie konwencji przywozu i wywozu, związek Izby biorąc pod uwagę fakt czynienia w ostatnim czasie szczególnych trudności w możliwościach zbytu zagranicą polskich towarów wywozowych, wyraził opinię, iż konwencja międzynarodowa o zakazach przywozu i wywozu nie powinna być tak długo ratyfikowana przez Polskę dopóki wspomniane utrudnienia nie zostaną powszechnie usunięte.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) **Dostawy wojskowe.** Dnia 19 sierpnia r. b. odbędzie się przetarg na dostawę dla Szkoły podchorążych w Ostrowi Mazowieckiej większej partii łożek metalowych siatkowych i zwykłych, mebli biurowych, szkolnych, koszarowych itp. Blizszych informacji w tej sprawie udziela biuro Izby przemysłowo - handlowej w Warszawie (Czackiego 12 m. 5).

Z ZAGRANICY

(z) **Sytuacja w angielskim przemyśle bawełnianym.** Mimo, że w konflikcie w przemyśle bawełnianym nie zaszły dotychczas poważniejsze zmiany, przypuszczają naogół, że uregulowanie konfliktu w drodze arbitrażu będzie możliwe. Jak się wydaje pracodawcy nie zamierzają z obecnego lokautu robić próby sił.

TARGOWICA MIEJSKA

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji notowania cen.

Poznań, dnia 13 sierpnia 1929.

Spędzono: wołów 77, buhai 205, krów 326, bydląt 608, świń 1949, cieląt 553, owiec 423.

Razem 3533 zwierząt.

Płacono za 100 kg żywej wagi za:

Bydło:

Woły:
a) pełnomięsiste, wytuczony woły, najwyższej wartości rzeźnej, niezaprężane 160—172
b) pełnomięsiste, wytuczony woły od lat 4 do 7 152—158

Stawki:
a) pełnomięsiste wyrosłe, najwyższej wart. rzeźnej 160—166
b) pełnomięsiste, młodsze 148—156
c) miernie odżywione młodsze i „obrze” odżywione starsze 126—136

Jałowki i krowy:
a) pełnomięsiste, wytuczony jałówek, najwyższej wartości rzeźnej 164—176
b) pełnomięsiste, wytuczony krowy, najwyższej wartości rzeźnej, do lat 7 148—158
c) starsze wytuczony krowy i mniej dobre młodsze krowy i jałowki 130—140
d) miernie odżywione krowy i jałowki 090—100
e) licho odżywione krowy i jałowki 000—000

Cielęta:
b) najprzedniejsze cielęta tuczne 230—240
c) średnio tuczne cielęta i najprzedniejsze ssaki 210—224
d) mniej tuczne cielęta i dobre ssaki 180—200
e) liche ssaki 000—170

Owce:
Opasy chlewno:
a) jagnięta tuczne i młodsze skopy tuczne 150—170
b) starsze skopy tuczne, liche jagnięta tuczne i dobrze odżywione młode owce 136—148
c) miernie odżywione skopy i owce 110—128

Opasy polne:
b) liche jagnięta i owce 000—100
Świnie:
a) tuczne ponad 150 kg żywej wagi 260—268
b) pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi 254—258
c) pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi 244—252
d) pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi 228—234
e) mięsiste świnie ponad 80 kg 000—000
f) maciory i późne kastraty 200—210
Przebieg targu spokojny.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Echa bezczelnego napadu

Ujęcie bandyckiej szajki, która grabiła mieszkanie sędziego Furuhelma

Sprawa zuchwałego napadu w biały dzień na mieszkanie emerytowanego sędziego 86-letniego Aleksa Furuhelma przy ul. Marsz. Focha 4 w dniu 8 b. m. została już całkowicie wyjaśniona. Przytrzymał początkowo przez policję gospodynię sędziego Furuhelma, Żerkowską, za której aresztowaniem przemawiała pewne poszlaki zwolniono, gdyż okazało się, że nie wchodziła ona w ogóle w rachubę, a tylko zawinęła nieostrożnością.

Aresztowano natomiast w niedzielę, jako współwinną napadu 20-letnią Pelagję Szałatównę, którą przytrzymał w znanej kryjówce złodziejskiej Ulbrichów przy ul. Wenecjańskiej 7; dalej Marię Leńską oraz jej córkę Zofję zam. przy ul. Marsz. Focha 28. Ujęto ponadto jeszcze dwóch mężczyzn.

Okazuje się, że napad był planowany na kilka dni naprzód. Usiłowano go już popełnić w sobotę tj. na mniej więcej 5 dni przedtem. Zrealizowaniu planu bandytów stanął tylko na przeszkodzie znajdujący się w pobliżu posterunkowy i stróż w podwórzu.

Wówczas przygotowano wszystko bardzo chytrze, ażeby rabunkowi w biały dzień nie nadać zbyt wielkiego rozgłosu. W tym celu Szałatówna odwiedziła Żerkowską w jej mieszkaniu

pod pozorem zwrotu pożyczonych rękono pieniędzy od Leńskiej. By jednak zatrzeć wrażenie wizyty upozorowanej nieprawdopodobnym żądaniem, Szałatówna, nawiązując z Żerkowską dłuższą rozmowę, przyjęła zaproszenie, pijąc u niej herbatę; równocześnie znalazła w korytarzu na konsoli klucz od drzwi frontowych do mieszkania, który zabrała z sobą.

Wszystko to działo się w dniu poprzedzającym napad i Szałatówna dowiedziała się jeszcze o zwyczajach domowych; dalej upewniła się u Żerkowskiej dokąd wychodzi ona następnego dnia, czy p. sędzia Furuhelm pozostaje w mieszkaniu i czy jest człowiekiem zamożnym. Po sprawdzeniu tych szczegółów oddała klucz Leńskiej, która w porozumieniu się z włamywaczami wtargnęła do mieszkania otwierając drzwi na chwilę przed napadem.

Przekonawszy się, że p. Furuhelm spoczywa na otomanie, sprowadziła towarzyszących jej bandytów, którzy leżącemu narzucili prześcieradło na głowę i przystąpili do kradzieży. Trzeba zaznaczyć, że rabunku dokonano jeszcze bardzo pośpiesznie, gdyż włamywacze pozostawili pewne kosztowności jak biżuterje itp. (k)

W służbie oświaty

Pierwszy wszechpolski zjazd Związku Inspektorów Szkolnych

W dniach od 15 do 19 b. m. odbywa się w Poznaniu w sali Biblioteki Uniwersyteckiej walne zgromadzenie Związku Inspektorów Szkolnych Rzeczypospolitej, pierwszy taki zjazd na ziemiach zachodnich Polski od chwili odrodzenia państwa. Przybywają do nas ci chorążowie powszechnej oświaty, by rozejrzeć się w swym dziesięcioletnim dorobku, by ustalić wytyczne sprawy na przyszłość, radzić nad sprawami, które najbezpośredniej dotyczą całego społeczeństwa, wiążą się z jego umysłowym oraz moralnym poziomem.

O wyborze miejsca zjazdu zadecydował fakt Wystawy Krajowej, dzięki której Poznań stał się duchową stolicą Polski, ściągając w swe gościnne mury elitę duchową kraju, każąc tu odbywać się wszelkim zjazdom naukowym i zawodowym, toczyć się obradom i rodzić się myślom, które mają się stać twórczymi dla całego państwa.

Witamy serdecznie miłych gości i życzymy obradom jak największej owocności dla dobra publicznego.

Atrakcyjna impreza

Loty międzynarodowe balonów kulturalnych w dniu 15 b. m. w Poznaniu

Aeroklub Rzplitej Polskiej i L. O. P. P. komitet na m. Poznań urządzają w czwartek na placu przy Drodze Debińskiej między parkiem rozrywkowym, a mostem św. Rocha międzynarodowe zawody balonów wolnych (kulturalnych). Balony będą startować kolejno poczynając od godz. 15. Do zawodów są dopuszczane balony kategorii drugiej o pojemności 601—900 metr. kub. i kategorii trzeciej 901—1.200 metr. kub. Załoga balonów kategorii II. składa się z pilota, a kategorii III. z pilota i pasażera. W zawodach obowiązuje lot na odległość.

A. R. P. przeznacza dla zwyciężskich zawodników 4 nagrody: I. — 5.000 zł, II. — 3.000 zł, III. — 2.000 zł, IV. — 1.000 zł. Prócz tego wszyscy uczestnicy zawodów otrzymają medale pamiątkowe.

Na czas zawodów zostaną otwarte granice Austrii, Belgii, Czechosłowacji, Danji, Francji, Holandji, Lotwy, Niemiec, Rosji, Rumunji i Węgier.

Udział w zawodach zgłosiły następujące państwa: 1) Czechosłowacja — 1 balon „Prof. Zenger”, pojemn. 1.200 mtr. kub., pilot Dymitrij Budik, pomocnik Adolf Cejka; 2) Danja — 1 balon o pojemności 1.200 metr. kub.; 3) Francja — 3 balony: „Nancy”, pojemn. 900 metr. kub. pilot Albart Boitard, „Seranite”, pojemn. 1.200 metr. kub., pilot Charles Dollfus, „La Walkyrie”, pojemn. 1.200 metr. kub. pilot Jean Marcel Noguer; 4) Ze strony Polski biorą udział 3 balony: „Wilno”,

pojemn. 1.200 metr. kub., pilot mjr. Julian Sielewicz, pomocnik por. Zbigniew Burzyński, „Gdynia”, pojemn. 1.200 metr. kub., pilot kpt. Kazimierz Kraczkiewicz, pomocnik por. Antoni Janusz, „Warszawa” pojemn. 750 mtr. kub., pilot por. Franciszek Hynek.

Międzynarodowe zawody balonów odbywają się co roku w poszczególnych krajach. Polska poraz pierwszy wzięła udział w zawodach odbytych w Pradze w 1927 r., gdzie nasi zawodnicy, oficerowie W. P. spotkali się z nader życzliwym przyjęciem, a swym sukcesem (drugie i piąte miejsce) wzbudzili ogólne zainteresowanie.

Feralny dzień

Trzy osoby utonęły we Wiśle

Nasz korespondent grudziądzki (X) donosi.

W niedzielę Wisła znów pochłonięła trzy osoby, które lekkomyślnie w otwartej rzece w miejscu zakazanym zamywały kąpieli. O godz. 4 po poł. utonął pomocnik fryzjerski Dejowski, lat 19, kąpiąc się na drugim brzegu Wisły; fale rzeki poniosły młodzieńca tak szybko, że obok stojący koledzy denata w pierwszej chwili nie zauważyli wypadku. Dwie godziny później utonęły dwie młode kobiety, Walerja Rybacka i Franciszka Smulska, lat 21 i 22, które kąpały się przy jednej z ostrożek Wisły obok fortecy; R., chcąc ratować swą tonącą koleżankę, została wciągnięta do wirującej wody, tak, że obie zginęły w nurtach rwącej rzeki.

Wobec katastrofalnych wypadków utonięcia w otwartej Wiśle powinny władze policyjne jak najenergiczniej, ewtl. z zastosowaniem najsurowszych kar wystąpić przeciw tym osobom, które w zakazanych miejscach swe życie narażają na niebezpieczeństwo.

KALENDARZYK

Wtorek, 13 sierpnia 1929.

Słońce: wschód 4,30; — zachód 19,23; — długość dnia 14 godz. 53 min.

Księżyc: wschód 14,53; — zachód 22,23; — po I kw.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana + 15 st. C., wiatr północny, ciśnienie atmosferyczne wysokie 758 mm., pogodnie. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 26 st. C., najniższa + 15 st. Cels. Ilość opadu 7 mm.

Kal. rz.-kat.: Hipolit; jutro Euzebjusz. Kal. słow.: Rosław; jutro Dobrowoj.

OSOBISTE

— **Ślub.** Dnia 17 bm. odbędzie się w kościele P. Marji przy Katedrze Poznańskiej o godz. 8 rano ślub p. Marji Głęboczek, córki śp. Wawrzyna i Wandy z Sobieskich Głęboczek z p. dr. Alfonsem Konopińskim, synem śp. Bronisława i Marji z Politowiczów Konopińskich.

— **Srebrne gody małżeńskie** obchodzą jutro, 14 sierpnia, pp. Stanisław i Konstancja z Marcinowskich Łagodzcy, Msza

św. na intencję Jubilatów odbędzie się jutro, w środę, o godz. 9 w kościele św. Wojciecha. Szan. Jubilatom Szczęść Boże!

— **Jubileusz pracy.** W środę, dnia 14 bm. obchodzić będzie p. Kazimierz Bielski srebrny jubileusz pracy w zawodzie drukarskim. Jubilat ukończył praktykę w drukarni W. Decker & Co. w Poznaniu (dzisiejszej Drukarni Polskiej, św. Marcin 70), w której przez długi szereg lat pracował. Obecnie zatrudniony jest jako linotypista w Drukarni Uniwersytetu Poznańskiego.

— **25-lecie pracy w służbie pożarnej** obchodzi w dniu 16 bm. sierżant poznańskiej straży ogniowej p. Wawrzyniec Kosner, mieszkający przy Wałach Królowej Jadwigi 5 a. P. Kosner brał udział w Powstaniu Wielkopolskim i został odznaczony Krzyżem Waleczności.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Rocznik Archidiecezji Gnieźnieńskiej i Poznańskiej na rok 1929**, zawierający wykaz wszystkich parafii oraz duchowieństwa obydwóch archidiecezji, jest do nabycia w kancelarii Prymasa Polski w Poznaniu, Ostrów Tumski 1.

— **Rocznica Cudu nad Wisłą.** Ku uczczeniu tej, tak drogiej każdemu sercu polskiemu rocznicy, urządza Wydział Eucharystyczny Sodalitacji Pań Miejskich, adorację nocną w kościele św. Marcina. Adoracja rozpocznie się w środę, dnia 14 bm. o godz. 19 niesporami, poczem adoracja przez całą noc. Zakończenie 15 bm. mszą św. o godz. 6. — Członków sodalicyj poznańskich oraz wszystkich wiernych prosimy o modlitwy w powyższej intencji i liczny udział w nabożeństwie.

— **Wagon sypialny Poznań-Gdynia**, uruchomiony z dniem 28 czerwca br. tytułem próby w poc. 218/413 i 414/211 z powodu słabej frekwencji przestał kursować z dniem 10 bm.

— **Aeroklub Rzplitej Polskiej i Przewodowej, Komitet m. Poznania** urządzają w czwartek, 15 bm. na wolnym placu przy Drodze Debińskiej pomiędzy parkiem rozrywkowym a mostem św. Rocha „Międzynarodowe zawody balonów wolnych” z udziałem Francji, Danji, Holandji, Lotwy, Czechosłowacji, Rosji, Polski i innych. Równocześnie odbędzie się „konkurs baloników” o cenne nagrody. Przygrywać będą dwie orkiestry wojskowe. — Bufet na miejscu. Początek o godz. 15.

— **„Drogerzysta”.** Z okazji Międzynarodowego Zjazdu Drogerzystów w Poznaniu wyszedł w dniu 11 bm. 32 numer „Drogerzysty”, poświęcony przeważnie zjazdowi. Zawiera on cały szereg artykułów fachowych w języku polskim, francuskim i niemieckim. M. in. prezes Zw. Drogerzystów p. W. Gładysz omawia w artykule swym zasadnicze sprawy drogistowskie, zaś gen. sekretarz p. Ks. Gadebusch ustawodawstwo drogerzystowskie w Polsce i w innych krajach. Dalej „Drogerzysta” zawiera artykuł, dotyczący rewizji w drogerjach i inne. Poza tem jest on bogato ilustrowany fragmentami z wystawy itd. Zawiera specjalny dział fotograficzny, chemiczno-techniczny, z wędrowek po P. W. K. i cały szereg innych zawodowych uwag. (z)

— **Koło Śpiewackie Polskie.** Wszystkim członkom oraz sympatykom naszym donosimy, że w niedzielę, dnia 18 sierpnia urzędują Koło wielką wycieczkę familijną, połączoną z grami towarzyskimi do uroczego miejsca przy Browarze Kobylepolskim w Kobylepolu. Wycieczka jest całodzienna; poczynając od godz. 9 rano będzie kursował specjalny autobus, który stawać będzie przy ul. Dominikańskiej — przy kościele podominikańskim (OO. Jezuitów); odjazd do Kobylepola regularnie co 40 minut. Cena jazdy: dzieci do lat 6 gratis, od 6—14 lat 30 groszy a osoby starsze ponad 14 lat 60 groszy. Komunikacja bardzo dogodna, a na miejscu piwo tak jasne jak ciemne oraz kawa i napoje orzeźwiający, wszystko w cenie po 25 groszy. Kto więc chce korzystać z świeżego powietrza i tanich napojów, niech w przysłą niedzielę przyjedzie za 60 groszy na miejsce wycieczki do Kobylepola.

— **Tow. Przemysłowców Wilda** wzywa członków do udziału w uroczystości Tow. Powstańców i Wojaków Wilda z okazji 9 rocznicy śmierci ks. Ignacego Skorupki w dniu 15 bm. Zbiórka o godz. 8 na Rynku Wildeckim.

— **Wielka wenta harcerska.** W niedzielę, 18 bm. o godz. 15 na dziedzińcu IV szkoły wydziałowej przy ul. Wyspiańskiego (za parkiem Wilsona) urzędują K. P. H. przy I. Harcerskiej Drużynie Lotniczej im. gen. H. Dąbrowskiego wielką wentę. Starannie ułożony program urozmaicił atrakcyjną zabawę i zadowoli wszystkich pragnących rzetelnej zabawy.

— **Chór mieszany OO. Franciszkańskich.** W środę odbędzie się od godz. 18,30 do 20 lekcja śpiewu. Komplet koniecznie. W czwartek, w święto Wniebowst. M. B., śpiewa chór podczas sumy o godz. 10,45. — Lekcje będą się odbywały odtąd regularnie we środy i piątki.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Poradnia przeciwalkoholowa** pomyślnie zakończyła z dniem 1. 8. br. na stałą opiekunkę Siostrę Arkadję ze Zgromadzenia Służebniczek N. Marji Panny. Zadania Siostry Opiekunki są następujące: 1) W godzinach od 9—10 i od 17—18 przyjmować zgłoszenia o alkoholikach, potrzebujących ratunku; zgłaszają członkowie rodzin lub dalsi krewni, sąsiedzi, opiekunki Okręgu „Caritas” i magistratu, człon-

Czytelnikom Naszym, przejeżdżającym przez

Berlin

przypominamy, że otrzymają najświeższe numery

„Kurjera Poznańskiego”

we wszystkich kioskach gazetowych

na dworcach i w wielkich hotelach

Ludzie otyli osiągają bez trudu wydajne i obfite wypróżnienie, używając odpowiednio i regularnie naturalną wodę **Franciszka Józefa**. Liczne sprawozdania lekarzy specjalistów stwierdzają, że chorzy na nerki, artretycy, reumatycy, chorzy z kamicią i cukrzycą są bardzo zadowoleni z działania wody **Franciszka Józefa**. nw 3227

kowe organizacji przeciwalkoholowych, dobroczynnych i inni ludzie rozumni i życzliwi. 2) Badać na miejscu warunki życia domowego i warsztatu pracy, wpływać słowem i drukiem na alkoholika i rodzinę jego, w ostatecznym razie pośredniczyć w uzyskaniu pobytu w zakładzie dla alkoholików w Tarnowskich Górach lub w Gościejowie, a w razie braku dobrej woli skierowywać sprawę na drogę sądową, w celu umieszczenia w domu robotniczym. 3) Porozumiewać się w miarę potrzeby z władzami duchownymi i świeckimi, z pracodawcami i biurami ubezpieczeń społecznych, z organizacjami przeciwalkoholowymi i dobroczynnymi, z biurami pośrednictwa pracy, aby ustrzec od bezczynności względnie pośredniczyć w uzyskaniu pracy. — Poradnia nie udziela zasadniczo żadnej pomocy pieniężnej, przestrzega ściśle tajemnicy, bada wszelkie doniesienia na miejscu, nie uwzględnia nigdy listów anonimowych, troszczy się tylko o alkoholików. Dotąd jest 100 osób na opiece Poradni, mimo, że o jej istnieniu mało wiadziiano. Adres Poradni: Aleje Marcinkowskiego 26, drugi dom ogrodowy, I piętro. Składnica Abstynencka — nr. tel. 10-45 Godziny przyjęć w dni powszednie od 9—10 i 5—6.

— **Pieszko z Finlandji do Persji.** Dziś odwiedziło redakcję naszą dwoje młodych podróżników, którzy wyruszyli przed siedmiu tygodniami pieszko z Helsingforsu, aby dotrzeć do Persji. On Erik Bloes-Tönnsen, student agronomii oraz siostra jego Małgorzata. Zwiedzili po drodze Estonję, Litwę, Prusy Wschodnie, skąd udali się przez Gdańsk do Polski i przybyli drogą przez Grudziądz, Toruń, Inowrocław i Gniezno do Poznania. Tutaj zatrzymują się kilka dni i zwiedzają P. W. K. Szczególnie zainteresowanie mają dla spraw rolniczych. Z Polski udadzą się poprzez Czechosłowację i kraje bałkańskie do Turcji, a stąd do Persji, która jest ostatecznym celem ich podróży. Całą marszrutę obliczyli na około pół roku.

— **Bołaczki Górnej Wildy.** Od mieszkających ul. Doliny na Górnej Wildzie otrzymujemy listy ze skargami na panujące tam nieporządku. Część tylko ulicy jest możliwie oświetlona, a reszta tonie w ciemnościach. Byłoby wskazane, ażeby tą sprawą jak najprędzej zainteresowały się odpowiednie władze. Przed kilkoma dniami rozlokowali się tam cyganie w dziesięciu olbrzymich namiotach. Skutkiem ich natarczywości powstają często ostre sprzeczki. W interesie bezpieczeństwa i porządku publicznego mieszkańcy Górnej Wildy zwracają się tą drogą do urzędu policyjnego, aby raczył powziąć pewne zarządzenia, zmierzające do zlikwidowania bołaczek. (tr)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Fatalny upadek.** 11-letni Henryk Bryliński z Warszawy, jadąc na rowerze Al. Marcinkowskiego, spadł z niego tak nieszczęśliwie, że doznał złamania obojczyka. Ofiarę wypadku odwieziono na oddział chirurgiczny szpitala. (j. j.)

— **Wypadek przy pracy.** W fabryce „Norit” przy ul. Marceleskiej wydarzył się nieszczęśliwy wypadek. Robotnik Alfons Matuszke, zamieszkały przy ul. Półwiejskiej 16, został w pewnym momencie

Dzisiaj w Kinie

Aurora: „Talizmus życia!”
Bajka: „Romans w Sleepingu”
Casino: „Tajny kurjer”
Colosseum: „Córka szatana” i „Niewiniątka”
Corso: „Bitwa morską przy wyspach Falklandzkich”
Edison: „Zwyciężony wróg kobiet”
Kapitol: „Tajny kurjer”
Metropolis: „Paniątka z obiektywem”
Odeon: „Jad miłości” z Ramonem Novarro.
Renaissance: „Ochotnik”
Słońce: „Student”
Stylowe: „Szampan”
Wilson: „Ramona”

pochwycono przez tryby maszyn za rękę i odniósł ciężkie kontuzje. Zaopiekowało się nim pogotowie ratunkowe. (j. j.)

Zderzenie samochodu z auto-laweczką. Dnia 12 bm. o godz. 19,30 zderzył się samochód P. Z. 43197, którym kierował szofer Sierazyk Jakób, z elektrycznym wózkiem tramwajowym, którym przewozi się gości na terenie P. W. K. pod mostem przy ul. Matejki. Przy zderzeniu odniósł lekkie obrażenia nogi uczeń Pełnianowski Wacław z Warszawy. lat 12. (z.)

KRONIKA POLICYJNA

Bójka. Podczas zabawy w restauracji Grotowskiego przy Dolnej Wildzie wybuchła w niedzielę w nocy bójka, która w końcu przybrała krwawe rozmiary. Ofiarą nożowych porachunków padł 33-letni ślusarz Jan Maik, zamieszkały przy ulicy Traugutta 8. Maik odniósł dwie rany klute. Zająście wywołało w restauracji dużą panikę. (j. j.)

Kradzież na dworcu. Dnia 10 bm. o godz. 1,20 rano ukradzono na dworcu w Poznaniu przy wsiadaniu do pociągu portfel z większą kwotą gotówki oraz różne ważne papiery, jak kartę cyrkul., legitymację korespondentowską, wystawioną przez redakcję „Polonji” na nazwisko Al. Kułik i inne papiery. Na dworcu nie było żadnego urzędnika tajnej policji.

Aresztowanie. Ujęto i oddawiono sądowi 21-letnią Pelagję Szałata za współudział w napadzie rabunkowym na emerytowanego sędziego Furuhjelma. (z.)

Kradzieże i włamania. Z mieszkania p. Sychowskiej Stefanji przy ulicy Zielonej 7, skradziono 2 płaszcze, sukienkę i zegarek srebrny. Z tego samego mieszkania skradziono sublokatorowi p. Niezypowiczowi Ludwikowi 2 fraki, smoking, 5 ubrań i 2 zegarki. — Włamano się do chlewu p. Schneidera Ignacego na Rajtach, skąd skradziono 7 kur i koguta. — P. Nowakowi Stanisławowi przy ul. Bukowskiej 17 skradziono z korytarza rower. — Ks. Schmidt Adam z Roznowa, pow. Oborniki, doniósł o kradzieży z kieszeni w tramwaju linii 1 portfelu, zaw. 400 zł, dowody osobiste, bilet na P. W. K. i pozwolenie na noszenie broni. — Włamano się do mieszkania p. Górczyńskiej Wandy w Starołęce-Dwór i skradziono sztućce srebrny, składający się z 280 części, bieliznę stołową oraz pościelową, ogólnej wartości 21405 zł. (z.)

Czyja własność? W wydziale śledczym, pokój 41 jest brazowa walizka, w której znajduje się różowa sukienka, trzewiki, poduszka oraz 3 butelki piwa domowego. Rower męski marki „Dürkop” nr. 15304, który został zatrzymany, ponieważ pochodzi z kradzieży.

KRONIKA SĄDOWA

O agitację komunistyczną. Fejryjny wydział karny Sądu Okręgowego w Poznaniu miał rozstrząsać sprawę Maksymiljana Kubiszewskiego, oskarżonego o uprawianie agitacji komunistycznej na tutejszym terenie. Na rozprawę powołano 30 świadków. Ponieważ nie przybył obrońca oskarżonego, wyznaczony z urzędu, rozprawę odroczone. Kubiszewski od maja już przesiaduje w areszcie prewencyjnym. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

Pożary na prowincji. W Włoście-jewicach w pow. śremskim w dniu 9 bm. uderzył piorun w zabudowania rolnika p. Andrzeja Barczaka. Spaliła się stodoła z 40 sztukami narzędzia rolnicze, wartości około 10 tys. zł. — W niezamieszkałym domu w Wyrzysku, własność wdowy Władysławy Siudzińskiej, wybuchł ogień z nieustalonej narazie przyczyny. Spalił się dach, przez co powstała szkoda na około 5 tys. złotych. — W Albertówku w pow. nowotomyskim poszedł z dymem dom i budynki przyległe, własność chałupnika Richtegotta Flaussa. Powstała strata oceniana się na około 3500 zł. (k.)

Utonął w jeziorze pod Klekiem w poniedziałek w godzinach popołudniowych 15-letni uczeń gimnazjalny Zygmunt Jadzickowski, syn tamtejszego obywatela. — Przywołany na miejsce wypadku lekarz nie zdołał niestety nieszczęśliwego przywrócić do życia. (wa.)

Tragiczny wypadek. Wsiadając z autobusu, potoczyła się gospodyni Bockowa z Ryczkowa pod Toruniem tak nieszczęśliwie, że doznała pęknięcia opony brzusznej. Mimo pomocy lekarskiej zmarła B. po kilku dniach. W czasie powstałego wskutek jej zgonu zamieszkania skradł niewydłżony dotąd sprawca 400 zł z mieszkania p. Bocka. (x.)

Znow trzej ofiary Wisły pod Toruniem. Ofiarą nowej fali upalów padło znow kilka osób, które, zażywając kąpiele w zakazanych miejscach, zginęły w nurtach niebezpiecznej rzeki. Dnia 8 bm. począł tonąć piekarczyk Jan Krasinski z Torunia. Zauważyli to jego koledzy, lecz żaden z nich nie odważył się pospieszyć z ratunkiem. Krasinski znikł w ich oczach i utonął. — Przy Bazarowej Kępie utonął podczas kąpiele 10-letni Edmund Waszak. Zwłoki jego wyciągnięto dnia następnego obok Górska, 12 km. poniżej Torunia. — W zaroślach nad Wisłą znaleziono mundur plutonowego oddziału lotniczego w Toruniu Jana Tyczki. Nieszczęśliwy padł najprawdopodobniej ofiarą kąpiele w otwartej Wisle. (x.)

Żywcem pogrzebany. Podczas robótki szopy przy ul. Browarowej w Starogardzie zawałiła się ściana, grzebiąc pod sobą bawiącego się obok chłopczyka

Pawła Langeo. Nieszczęśliwy chłopiec zmarł kilka chwil po wypadku. (ski.)

Znow ofiara prądu elektrycznego. Siedmioletni synek urzędnika państwowego Krzemieńskiego z Tczewa, przebywając na wakacjach u krewnych, wspiął się na maszt wysokiego napięcia. Dotknąłszy się przewodów elektrycznych, runął bez życia na ziemię. (ski.)

Z dymem pożarów. W Raciążu pod Tucholą wybuchł onegdaj w nocy w zabudowaniach rolnika Gacy pożar, który strawił wszystkie budynki gospodarze i część tegorocznych zniw. W płomieniach zginęły trzy krowy i kilka świń. Płomienie przeniosły się na sąsiednią zagrodę i zniszczyły wszystkie budynki właściciela Szewsa. Straty wynoszą kilkadziesiąt tysięcy złotych. Przyczyna pożaru dotąd nie została ustalona. (ski.)

Foka w Wiśle. W tych dniach ukazała się w Wiśle jakaś foka i popłynęła w górę rzeki. W pobliżu Tczewa sportręgi ją rybak Gobert, który zarzuciwszy sieć, złowił tego niezwykłego gościa. G. odstąpił podobno swą zdobycz za 50 zł pewnemu rzeźnikowi. (x.)

RADJO

Programy radijofoniczne

Środa, dnia 14 sierpnia 1929 r.

Poznań (335 m) godz. 12.50 komunikaty P. W. K.; godz. **13.00** sygnał czasu — hejnał z wieży ratuszowej; godz. **13.05** koncert gramofonowy; godz. **14.00** notowania giełdy pien. i zboż-towarowej; godz. **14.15** komunikaty gosp. roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. **17.00** „Silva rerum”; godz. **17.20** audycja dla dzieci w wykonaniu „Wujcia Czesia”; godz. **17.50** komunikaty P. W. K.; godz. **18.00** koncert popołudniowy. Wykonawcy: Klara Kaulfusówna (skrzypce), Aleksander Klichowski, art. op. (tenor), Jadwiga Komorowska (akomp.); godz. **18.55** nadprogram; godzina **19.15** transmisja Rewji „Kulig” z Teatru „Rewja” w Browarze Huggera na P. W. K.; godz. **22.15** sygnał czasu — komunikaty PAT; godz. **22.30** radiografja; godz. **23.00** muzyka taneczna z Pałacu Dancingowego „Muchy i Ska” na Wesołem miasteczku P. W. K. (Orkiestra pp. Karasińskiego i Katuszka).

Warszawa (1385,7 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. **15.40** komunikat gospodarczy; godz. **16.15** komunikat harcerski; godz. **16.30** koncert gramofonowy; godzina **17.15** feljton uzdrowiskowy; godz. **18.00** koncert orkiestry mandolinistów; godzina **19.25** komunikaty rolniczy i meteorologiczny oraz „skrzynka pocztowa rolnicza”; godz. **20.30** koncert solistów. Wykonawcy: Marja Mokrzycka (sopran), Janina Wysocka (fortepian), Tadeusz Ochlewski (skrzypce) i prof. Ludwik Urstein (akomp.); godz. **21.30** słuchowisko z Poznania; godz. **22.15** komunikaty.

Katowice (416 m) godz. 16.20 koncert gramofonowy; godz. **17.00** odczyt z działu: „Wykłady języka polskiego” — wygl. p. Olga Regorowiczowa; godz. **17.25** odczyt p. t. „Początki siły morskiej Polski — kapersstwo i armata wodna” — wygl. p. Roman Sumowski; godz. **19.20—19.45** pogadanka: „Gospodyni Śląska”; godz. **20.05** odczyt p. t. „Najstarsze zabytki architektury w Małopolsce” — wygl. dr. Tadeusz Szydłowski prof. U. J.; godz. **22.15** komunikaty.

Tow. Uczestników Powstania Poznań-Wilda. Zbiórka w czwartek, dnia 15 bm. o godz. 8 rano na Rynku Wildcekim, celem udziału w uroczystości Tow. Powst. i Wojaków na Wildzie.
Grono Zwolenników Rozr. Godz. im. M. Reja urządza wspólną wycieczkę do Ludwikowa dnia 15 bm.; punkt zborny o godz. 7,30 przy głównym dworcu.

RUCH W TOWARZYSTWACH

Tow. Przemysłowców w Jeźcach Plenarne zebranie odbędzie się w środę, dnia 14 bm. o godz. 20 w lokalu p. Kasperkowej, ul. Kraszewskiego 16. Na porządku obrad wykład i ważne sprawy.

Sodalicia Panien Urzędniczek. Nabożeństwo sod. i przyjęcie do medala 15 bm. o godz. 8 w kaplicy sodal. Po południu wycieczka do Puszczykowa. Wyjazd z Poznania o 11,30.

Tow. Uczestników Powstania Poznań-Wilda. Zbiórka w czwartek, dnia 15 bm. o godz. 8 rano na Rynku Wildcekim, celem udziału w uroczystości Tow. Powst. i Wojaków na Wildzie.

Grono Zwolenników Rozr. Godz. im. M. Reja urządza wspólną wycieczkę do Ludwikowa dnia 15 bm.; punkt zborny o godz. 7,30 przy głównym dworcu.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:
 Szczepan Antkowiak, robotnik, 55 lat. Franciszek Kasprzak, restaurator, 52 lata. Zofja Gurkowska, z domu Rzewuska, 27 l. Bogdan Pilakowski, 8 l. Korneliusz Mściśzewski, 15 dni. Feliks Trachmann, tokarz, 52 l. Ewa Sadekówna, 26 dni. Jadwiga Ziarnowska, z domu Zietek, 54 l. Juljusz Przysiecki, 6 mies. 7 dni. Gerda Bresselówna, 10 mies. 14 dni. Antoni Łukaszewski, 1 mies. 7 dni.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożyło w dalszym ciągu:
Na pomnik Serca Jezusowego: M. Ł. za prośbą o zdrowie i błogosławieństwo dla całej rodziny 10 zł. — Leokadja Gozdecka 5 zł. — Pelagja Gozdecka 2 zł. — Rodzina Krupka-Ziegler 15 zł. — Rodzina Kubików z podziękowaniem za odzyskanie zdrowie córki, ochronienie rodziny od choroby i za odzyskaną posadę 15 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 1340,80 zł.
Na chleb św. Antoniego: L. F. z prośbą o dalszą opiekę 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 70 zł.

Z WIELKOPOLSKI

Swarzędz. (Z Sokoła.) Msza św. za zmarłych członków Sokoła odbędzie się w świątyni Wnieb. N. M. P. o godz. 8,30 rano; po mszy św. zbiórka do fotografji z okazji 25-lecia. Zbiórka o godz. 8 rano w lokalu p. Korcza. — Zebranie miesięczne odbędzie się dnia 17 bm. o godz. 20 w lokalu posiedzeń. Wykład wygłosi ks. Kap-turkiewicz.

Borek. (Konkursowe strzelanie okręgowe.) Okręg IV. Pozn. Zjedn. Kurk. Bractwo Strzeleckich R. P. i miejscowe Bractwo Kurkowe urządzają w Borku od 11 do 18 bm. zawody strzeleckie o godność króla i rycerzy okręgu, jak również strzelanie premjowe o cenne nagrody ogólnej wartości 5000 zł. Dla m. Borku jest to niezwykła impreza i ściągająca już liczne szeregi bractw zrzeszonych oraz niezrzeszonych.

Środa. (Osobiste.) Lekarz powiatowy dr. Białobrzęski rozpoczął od dnia 5 bm. 4-tygodniowy urlop wypoczynkowy. Zastępuje go lekarz powiatowy dr. Uli-szewski z Jarocina.

Powiatowy weterynarz p. Magiera powołany został z dniem 5 bm. na 6-tygodniowe ćwiczenia wojskowe. Zastępuje go pow. weterynarz dr. Lebioda ze Sremu.

W Winnejgórze przechodzi z dniem 1 października br. w stan spoczynku kierownik tamtejszej szkoły p. Antoni Mikołajewski, urzędujący tam bez przerwy od 1 lutego 1888 r. Przed kilkoma laty obchodził p. Mikołajewski 50-letni jubileusz pracy zawodowej.

(Przebudowa starostwa.) Rozbudowa gmachu starostwa jest już na ukończeniu. Gmach przedstawia się już obecnie wspaniale i tworzyć będzie ozdobę miasta. Zwłaszcza cała strona frontowa robi bardzo miłe dla oka wrażenie. Znikł bowiem rażący typowy styl pruski.

(Z kroniki kościelnej.) Po długich i mozolnych studjach akt kościelnych zostały nareszcie tutejszemu kościołowi parafjalnemu przywrócone prawa kolegialny. Proboszcz parafji ks. Meissner otrzymał tytuł prepozyta względnie prałata. — Odnośnie dokumenty władzy kościelnej już nadeszły. Spełniło się więc gorące życzenie parafjan i jej proboszcza. — W związku z restytucją kolegialny obchodzić będzie parafja w bież. roku 500-letni jubileusz jej ustanowienia. Uroczystość ta zapowiada się bardzo okazale. (Ks.)

Ostrów. (Z ruchu wyborczego.) Wszystkie miejscowe organizacje gospodarze złączyły się w „Blok Obywatelski” i zamierzają przy nadchodzących wyborach do Rady miejskiej wystąpić pod hasłem obrony interesów gospodarczych.

(Odnawianie kościoła.) W kościele parafjalnym rozpoczęto już prace malarzkie i przystąpiono do polichromji presbiterjum. Elektryfikacja kościoła jest na ukończeniu. Poza tem przeprowadzono gruntowną naprawę dachu i zaopatrzone organy w nowe, cynowe piszczałki. (n)

SPORT

Piłka nożna

O mistrzostwo klasy A POZPNu „Wiktoria” w Jarocinie niespodziewanie pokonała rezerwy „Warty” nieznacznie 4:3, i ma wobec tego nadzieję utrzymania się i w tym roku w czołowej klasie okręgu. W Ostrowie „Sparta” mimo że wyjechała w pełnym składzie a jedynie z rezerwowym bramkarzem, uległa tamtejszemu OKSowi 4:1 (3:0), wobec czego spadek jej do klasy B jest nieunikniony.

Nierozegrane jeszcze spotkania wylosowano jak następuje: 25 sierpnia: „Stella” — „Pogoń” o godz. 15; „Sparta” — „OKS” o godz. 15; „Warta” — „Wiktoria” o godz. 11 (są to spotkania pozostałe z I serji); 1. 9: „Stella” — „Poznań” o godz. 15; 8. 9: „Pogoń” — „Stella” o godz. 15; „Poznań” — „OKS” o godz. 11; 15. 9: „Notec” — „Stella” o godz. 15.

Tabela rozgrywek o mistrzostwo przedstawia się obecnie jak następuje (w nawiasach podajemy ilość gier i stosunek bramek): 1) „Legja” 31 p., (18, 73:29 — mistrz okręgu na rok 1929-30); 2) „Warta” 19 p., (17, 49:32); 3) „OKS” 19 p., (16, 42:23); 4) „Poznań” 18 p., (15, 36:30); 5) „HCP” 17 p., (17, 44:41); 6) „Stella” 16 p., (13, 41:26); 7) „Wiktoria” 12 p., (16, 37:50); 8) „Pogoń” 10 p., (15, 25:50); 9) „Notec” 10 p., (16, 29:61); 10) „Sparta” 6 p., (6, 20:54).

W nadchodzącą niedzielę walczy w Poznaniu następujące drużyny: o godz. 11 na boisku „Sparty”: „Pogoń” — „Sparta”; o godz. 17 „Poznań” — „Wiktoria” na boisku Cegielskiego. W Gnieźnie spotka się „Stella” z „HCP”. Rezerwy „Warty” wyjeżdżają do „Noteci” chodzieskiej.

Tennis

Mistrzostwo Niemiec w grze podwójnej panów zdobyła para francuska Brugnon i Bousus, bijąc w finale w poniedziałek parę Landry — Spence 8:6, 6:2, 6:4. Tytuł mistrza w grze mieszanej zdobyła para angielska Colver i Lee, którzy w finałowym spotkaniu pokonali kombinację niemiecką Rost — Moldenhauer 4:6, 6:1, 6:2. (Radjo)

PRZY ZAKUPACH ZWAŻAJ CZY JESTEŚ W SKLEPIE POLSKIM I CHRZEŚCIJAŃSKIM!

TEATRY

Z Teatru Wielkopolskiego. Dziś „Aida”. W środę „Faust” z pp. Kisielewską, Drabikiem i Zaleskim, kapelmistrz p. Wojciechowski. W czwartek melodyjna pełna humoru operetka „Farinelli” z pp. Fontanówną, Karską, Nochowicz, Bratkiewiczem, Folańskim, Sendeckim i Wiśniewskim (tytułowa), kapelmistrz p. Eichstaedt. W piątek narodowa opera „Straszny dwór” z pp. Kisielewską, Majchrakówną, dr. Roesslerówną, Drabikiem, Karpackim, Urbanowiczem, Wawrzynieckim i Zathemem, kapelmistrz p. Wojciechowski. W sobotę wspaniale wystawiony balet-opera „Tatry”.

Z Teatru Polskiego. Dziś po raz 66 rekordowa i pełna nieklamana humoru krotochwila Adama Grzymala-Siedleckiego „Maman do wzięcia”, na której teatr jest przepelniony, a publiczność huraganowymi oklaskami przyjmuje sztukę i wykonawców. W piątek raz jedyny w tym tygodniu odegrana będzie pyszna krotochwila Wincentego Rapackiego „W czepku urodzony”, która również cieszy się należnym powodzeniem.

Z Teatru Nowego. Dziś ujrzymy naszego znakomitego gościa Junoszę-Stępowskiego w doskonałej kreacji hr. Starowieckiego w wybornej komedji Stefana Kiedrzyńskiego p. t. „Nie trzeba się niczemu dziwić”. Będzie to niejako dopełnieniem sukcesu, jakiego doznał Junosza-Stępowski w Poznaniu. Jego nowa kreacja pokazuje nam zupełnie innego człowieka, nie pozostawiając śladów z poprzedniej roli i dlatego gra Junoszy-Stępowskiego stoi na najwyższym szczycie. Znakomity gość, odtwarzając rolę hr. Starowieckiego, nie schodzi prawie ze sceny przez trzy akty sztuki. Jego partnerką jest p. Cieszkowska, resztę obsady stanowią pp.: Fiszerówna, Bystrzyński, Chmurkowski, Balcerzak, Ilcewicz, Kitka-Sokolowski, Szarski i Tylczyński.

Teatr „Rewja” na P. W. K.
 Dziś i codziennie o godz. 19-ej min. 15, wielka rewja p. t. „Kulig”, o godz. 22 min. 15, pełna humoru „Jazda na Wystawę”, 120 osób na scenie — 800 kostiumów. Bilety wcześniej nabywać można w składzie cygar p. Zygarińskiego, ul. Gwarna, narożnik ul. 27 Grudnia i w kasie teatralnej przy ul. Śniadeckich 12. dwp 1586

Z okazji 100-ego przedstawienia „Kuligu” 14. b. m. o godz. 19-tej, artystki i artyści teatru „Rewja” na P. W. K. urządzają zabawę taneczną, która się odbędzie w środę, dnia 14 sierpnia b. r., w gmachu teatru. Początek o godz. 24-tej.

Bilety wejścia za okazaniem zaproszenia do nabycia w kancelarii teatru „Rewji”, telefon 77-83 i przy wejściu na bal.

Pałac dancingowy P. W. K. Wesołe Miasteczko.

Dziś i codziennie od godz. 8—2 w nocy, występy pierwszorędnych sił artystycznych. Kwartet Lanckoy, tancerka Bace-reli, wirtuosi na ksylofonach Palusa (cudowne dzieci), orkiestra Karasińskiego i Katuszka. Wstęp wolny. dw 1435

Teatr Wielki

DZIŚ — „Aida”, opera Verdi'ego.
 Środa, 14. 8. „Faust”, opera Gounod'a.
 Czwartek, 15. 8. „Farinelli”, operetka Zumpego.
 Piątek, 16. 8. „Straszny dwór”, opera Moniuszki.
 Sobota, 17. 8. „Tatry”, balet-opera Nowowiejskiego.
 Niedziela, 18. 8. „Mazepa”, opera Czajkowskiego.
 Poniedziałek, 19. 8. „Polska krew”, operetka Nedbala.
 Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie.
 Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Polski

DZIŚ — „Maman do wzięcia”.
 Środa, 14. 8. „Maman do wzięcia”.
 Czwartek, 15. 8. „Maman do wzięcia”.
 Piątek, 16. 8. „W czepku urodzony”.
 Sobota, 17. 8. „Maman do wzięcia”.
 Niedziela, 18. 8. „Maman do wzięcia”.
 Poniedziałek, 19. 8. „Maman do wzięcia”.
 Początek o godzinie 20.
 Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Nowy

DZIŚ — „Nie trzeba się niczemu dziwić”.
 Gościnnie występ Junoszy-Stępowskiego.
 Środa, 14. 8. „Nie trzeba się niczemu dziwić”, gościnnie występ Junoszy-Stępowskiego.
 Czwartek, 15. 8. „Nie trzeba się niczemu dziwić”, gościnnie występ Junoszy-Stępowskiego.
 Początek o godzinie 20.
 Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarińskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia i w kasie teatralnej, ul. Śniadeckich 12. Na P. W. K., Dwór Huggera, Centr. Restauracja PWK

Teatr „Rewja” na P. W. K.
 Dziś i codziennie o godz. 19,15 wielka rewja polska w 19 obrazach „Kulig” — O godz. 22 arcywesoła rewja „Jazda na wystawę”.
 Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarińskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia i w kasie teatralnej, ul. Śniadeckich 12. Na P. W. K., Dwór Huggera, Centr. Restauracja PWK

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Nasz Dział Kultury i Sztuki i „Kwartalnik historyczny”. Organ Polskiego Towarzystwa Historycznego we Lwowie, redagowany przez prof. dr. Ptasnika a przez śp. Ksawerego Lisiego założony „Kwartalnik historyczny” zajmuje się w ostatnim numerze obszernie naszym Działem Kultury i Sztuki. „Kwartalnik” omawiając prasę polską, zainteresował się stosunkiem Działu do nauk historycznych i poświęcił mu pięć stron druku, podając na wstępie następującą charakterystykę: „W prasie na pierwszy plan wysuwa się Dział Kultury i Sztuki „Kurjera Poznańskiego”. Pojawia się on codziennie w postaci strony dziennika i obok krótkich notatek o publikacjach, zjazdach, posiedzeniach itd. historycznych, drukuje i feljetony, objętości do czterech stron druku ośmiemki, zawierające w pierwszym rzędzie opracowania tematów regionalnych poznańskich i pomorskich, a obok tego recenzje z publikacji historycznych różnej treści. Na obszarze zasięgu pisma informuje niemal wyczerpująco o stanie nauk humanistycznych w Polsce”.

POLONICA WŁOSKIE

Enrico Damiani w Poznaniu. Bawi w naszym mieście wybitny uczony włoski i zasłużony już dla naszej sprawy we Włoszech polonista p. E. Damiani. Niezwykle ten tłumacz i popularyzator naszej literatury zajmuje się w ostatnich czasach intensywnie współczesną prozą polską. Niedawno wydał rodzaj antologii, którą wciąż uzupełnia ogłaszając po różnych pismach włoskich przekłady nowel polskich. W sycylijskim „Giornale di Sicilia” wydał w czerwcu jeden ze szkiców Sieroszewskiego pt. „L'adorata e l'immortale” oraz pod koniec tegoż miesiąca przekład „Wiewiórki” Wiktora. Ostatnio też ogłosił p. Damiani w miesięczniku „Le Vie dell'Oriente”, przypominającym i formą i treścią nasze „Naokoło świata”, w zeszytach z maja 1929 krótki szkic o Wierzyńskim. Przedstawił jego dotychczasową twórczość i rozwiódł się szerzej nad „Laurem olimpijskim”, cytując oficje wyjątki we własnym przekładzie. (P.)

LITERATURA

„Przygody komendanta Wilczka”. Pod takim tytułem wydał Jerzy Bandrowski w Wydawnictwie Polskim R. Wegnera cykl opowiadań detektywistycznych. Komendant Wilczek — to polski Sherlock Holmes. W bezpretensjonalnych, ale szczyrnych i pełnych wyrazu gawędach opowiada o swoich przygodach, związanych z zadaniami służby policyjnej. Nic dziwnego że te przygody zaprowadziły go do sanatorium dla nerwowo chorych. Ciągłe tropienie bandytów, życie oko w oko z niebezpieczeństwem, cychającym na każdym kroku, nie może „konserwować” nerwów. Nabieramy szacunku dla komendanta Wilczka, nie tylko za jego walkę ze złem, odwagę i poświęcenie, ale i za jego głęboką znajomość psychologii środowiska, źródła którego działa i ludzi, z którymi walczy. A trzeba dodać, że wszystkie wypadki, o których tak zajmująco opowiada komendant Wilczek, rozgrywają się na wsi. „Bohaterami” są nie miłośnicy apasze, ale chłopcy często zamożni i uchodzący za uczciwych gospodarzy. Ze przytoczonej np. noweli pt. „Śmierć”, opowiadającej, jak to zamożny gospodarz używając odpowiednich akcesoriów: szcudła, prześcieradła i kosi, udawał śmierć i, czatując po gościach mordował i rabował swoich sąsiadów. Żądza dolarów — oto co rzuciło uczciwego dotąd gospodarza na drogę bandytyzmu.

Książkę Bandrowskiego można nazwać sensacyjną. Tylko jej „sensacyjność” odbiega bardzo od utartego znaczenia, jakie dajemy temu pojęciu, pozbawiona jest nie naturalnych „sztuczek”, daje czytelnikowi fragment życia, patologicznego w tej mierze, w jakiej patologiczna jest codzienna nasza rzeczywistość. (jes)

VARIA

Ofiara Amerykanina. Profesor Noyes, tłumacz „Pana Tadeusza” na język angielski, ofiarował swoje honorarium za to tłumaczenie na rzecz Fundacji Kościuszkowskiej. (lr)

KRAJOZNAWSTWO

Ozdobne zapaski litewskie. W „Ziemi” drukuje p. K. Aufszlag notatkę, o znikającej obecnie ozdobie stroju kobiecego litwinek — o ozdobnych zapaskach. Strój kobiet w północnych powiatach b. guberni Suwalskiej Władysławowskim, Wyłkowyskim, Marjampolskim, Kalwaryjskim i Sejneńskim jest naogół ciemnonarwny. Najwięcej barw, ozdób i deseni miała zapaska. Najdawniejsze z nich t. zw. „cwilichy” były płócienne białe w paski, w kratę lub w desenie. Jakiś czas trwała moda na zapaski drukowane, potem weszły w użycie całkowite tkane. Tło tych zapasek było zwykle ciemne, a na tem tle w kilku nastu jaskrawych kolorach tkany był fantazyjny deseń. Z biegiem czasu te ciekawe okazy tkactwa domowego zostały wyrugowane przez tańsze wyroby fabryczne. Notatkę o zapaskach ilustrują wzory ze zbiorów autora. (kl)

„WOJOWNICZY” ŁOKIETEK I „POKOJOWY” KAŻMIERZ WIELKI

(Legenda, która żąda naprostowania)

Stary, tradycyjny pogląd na czasy Łokietka zalicza je do epok burzliwych w dziejach polskich, znaczonych szczytem miecza, i przeciwstawia im następujący po nich okres Kazimierza Wielkiego jako okres polityki pokojowej znaczonej rezygnacjami za cenę konsolidacji wewnętrznej i szukającej rekompensat na wschodzie za utracone ziemie zachodnie. Tak to już wygląda u Długosza i od czasów Długosza pogląd ten doprasza się o rewizję, a chociaż nie skąpili jej prof. Balzer i prof. Halecki, to jednak w opracowaniach najnowszych, przede wszystkim u Zachorowskiego, to stare ujęcie się powtarza, uzupełnione jeszcze zaliczeniem okresu Łokietka raczej do doby dzielnicowej niż do czasów wieków XIV i XV.

Rzadko gdzie tak potrzeba rewizji, jak w niniejszej sprawie.

Wyrośli to przeciwstawienie przede wszystkim na gruncie sprawy pomorskiej. Wojowniczo Łokietko przeciwstawiono dyplomatyzującemu Kazimierzowi Wielkiemu. Zupełnie błędnie. Różnica w stosunku do sprawy pomorskiej obu władców leży wyłącznie w warunkach zewnętrznych, wytworzonych dziedzictwem Łokietka. Trzeba pamiętać, że wojny polsko - krzyżackie mimo Płowiec zakończyły się przecież katastrofą. W r. 1332 ulegają zajęciu całe Kujawy. Równocześnie od strony czeskiej grozi zajęcie Wielkopolski i okrojenie królestwa Łokietka do „królestwa krakowskiego”, zgodnie z pretensjami Jana czeskiego do dziedzictwa po Przemysławie II i Wacławach II i III. Kontynuować w tych warunkach wojnę, znacząco narażać się na katastrofę i to gorszą od tej z r. 1332. W tym układzie rzeczy dyplomatyzowałby i Łokietek.

Poza tem jednak środki, zapomożone których stara się Kazimierz Wielki o odzyskanie Pomorza nie różnią się niczem od środków używanych przez Łokietka. Jak ten ostatni, w r. 1321 tak i Kazimierz Wielki w r. 1339 wygrywa sąd papieski przeciw Krzyżakom i z podobnym rezultatem, t. zn. z żadnym.

Celem testamentu Kazimierza Wielkiego, w którym wnuk jego przez córkę, ks. Kazimierz szczeciński, otrzymał znaczny szmat ziemi, było wskazanie na księcia szczecińskiego jako na następcę tronu po Ludwiku węgierskim, który w chwili układania testamentu nie miał potomstwa męskiego. Testament ten przygotowuje Kazimierz Wielki od roku 1364, kiedy uzyskuje terytorjalne połączenie księstwa szczecińskiego z Polską; wnet potem adoptuje księcia Kazimierza. Polityczna strona testamentu jest zupełnie jasna. Celem Kazimierza W. jest okoliczność od zachodu państwo krzyżackie, któremu równocześnie przerywa się kontakt z marchią brandenburską. Nie jest to nic innego, jak droga wiodąca do odzyskania Pomorza, które jako cel polityczny powraca w ostatnich latach Kazimierza Wielkiego. Zresztą już w r. 1343 kiedy traktatem kaliskim odstępowano Krzyżakom Pomorze, równocześnie Elżbieta córka Kazimierza Wielkiego poślubiła ks. Bogusława szczecińskiego, z którego to małżeństwa urodził się właśnie syn Kazimierz.

Ale i to nie pomysł Kazimierza Wielkiego. Łokietek już w r. 1325 wchodzi w sojusz z książętami zachodniego Pomorza. Wprawdzie w tym roku jako konkretne cele sojuszu wymieniana się akcję przeciwbrandenburską, ale konstatacja geograficzna państw sprzymierzonych i współczesny antagonizm polsko - krzyżacki zupełnie wyraźnie wskazują, że po stronie polskiej myśłano w tym czasie i o sprawie krzyżackiej. Tem bardziej będzie ten wniosek oczywistym, gdy się weźmie pod uwagę równocześnie zawarty sojusz z Litwą (1325). Celem politycznym tych sojuszy było okolewanie państwa krzyżackiego przez zachodnie Pomorze, Polskę i państwo litewskie, aczkolwiek w sojuszu polsko-pomorskim — jak wspomnieliśmy — w danym momencie poruszano sprawę brandenburską i aczkolwiek bezpośrednio następstwem sojuszu polsko-litewskiego stała się akcja przeciwbrandenburska, jako następstwo

zobowiązań Łokietka wobec papieża, zaciągniętych w r. 1325.

Ta ciągłość polityczna uwidacznia się i na sprawie brandenburskiej. Łokietek zdawał sobie sprawę, że nie wytrzyma jednolitego frontu krzyżacko-brandenbursko-czeskiego i na tem tle dochodzi w r. 1329 do pokoju polsko-brandenburskiego. Tę ideę podtrzymuje Kazimierz Wielki bezpośrednio po objęciu rządów i w latach następujących. Na niej też wyrosła kooperacja polsko-brandenburska w czasach jagiellońskich w XV stuleciu.

Niema materiału do przeciwstawienia i w sprawie śląskiej. Przecież hołdy książąt śląskich na rzecz Czech nastąpiły w latach 1327 i 1329, a więc za czasów Łokietka a groza kooperacji czesko-krzyżackiej na gruncie sprawy śląskiej, która uwidoczniła się w ostatnich 6-ciu latach rządów Łokietka, tak samo wisiała i nad Kazimierzem Wielkim. Tu nie było wyboru. Zresztą układ rezygnacyjny z r. 1335 wykonuje Kazimierz Wielki dopiero w r. 1339, kiedy chce mieć zabezpieczone tyły czeskie wobec swych planów pomorskich (proces papieski). A i później sprawy śląskiej z horyzontu nie traci, utrzymując kontakt z Bolkiem ks. świeckim, który nie zholdował Czechom. W porozumieniu z nim dochodzi przecież w r. 1348 do wyraźnej wojny o Śląsk, której nie widziały czasy Łokietka. Okazało się jednak, że w danych warunkach cel ten nie da się osiągnąć z bronią w rękę.

Najzupełniejsze dziedzictwo celów politycznych między Łokietkiem a Kazimierzem widzimy w sprawie węgierskiej. Tutaj studja prof. J. Dąbrowskiego najwyraźniej przedstawiły nam kooperację polsko-węgierską w czasach Łokietka jako podstawę całej polityki zagranicznej Łokietka. Następstwo tronu Ludwika węgierskiego, jest dalszym następstwem systemu politycznego stworzonego przez Łokietka. Kazimierz Wielki nie wnosi tu niczego oryginalnego.

Nieinaczej ze sprawą ruską. Zagadnienie Rusi Szwarcowej jest najaktualniejszym problemem Polski Łokietkowej. Przecież w czasie, gdy Brandenburczycy zajmują Pomorze, Łokietek nie może spieszyć z pomocą, ponieważ zajmuje się osadzeniem na ruskim tronie książęcym dwu małoletnich książąt z którymi następnie do r. 1325 pozostaje w najpełniejszej kooperacji politycznej. Jeśli się mówi, że Kazimierz Wielki szukał rekompensaty na Rusi za Śląsk i Pomorze, to — również niesłusznie — możnaby powiedzieć, że Łokietek poświęcił Pomorze dla Rusi. W istocie tak Śląsk i Pomorze, jak i Ruś wchodziły w zakres planów politycznych obu władców, a tylko zostały te plany pomysłniej załatwione na Rusi, niż na Śląsku i Pomorzu. Doskonale to przedstawił prof. St. Zakrzewski, a ostatecznie ujął dr. H. Paszkiewicz.

Wreszcie problem litewski. Po sojuszu z czasów Łokietka przychodzi antagonizm w czasach Kazimierza Wielkiego, ale na gruncie zmian w stanie faktycznym, na gruncie antagonizmu o Wołyń. Zresztą i pod tym względem pod koniec rządów Kazimierza następuje wyraźne zbliżenie. Poza tem antagonizm polsko - litewski i z tej przyczyny jest ciekawy, że rekonstruowany ostatnio w nauce krwawy przebieg wojen polsko - litewskich o Wołyń całkiem odbiera Kazimierzowi Wielkiemu owo tradycyjne znamię władcy pokojowego.

Gruntowna rewizja aż nazbyt staje się potrzebna.

Dr. Zygmunt Wojciechowski.

PISMA NADESLANE

„Kwartalnik Historyczny”. Organ Polskiego Towarzystwa Historycznego. Rocznik XLIII - t. II. Wiadomości historyczne. Zesz. 2. Treść: Adam Fischer: „Przebieg polskich wydawnictw etnograficznych za rok 1928”. — Łucja Charewiczowa: „Dziesięciolecie badań nad dziejami miasta Lwowa”. — Zapiski informacyjne i sprawozdawcze. — Kronika naukowa: Zygmunt Wojciechowski: „Ruch naukowy w Poznaniu w dziedzinie historii w latach 1923—1928”. — Feliks Pohorecki: „Drugi Zjazd bibliotekarzy polskich w Poznaniu”. — Nekrologia. — Sprawy towarzystwa.

WŚRÓD KSIĄŻEK

POWIEŚĆ O MAHOMECIE

Wśród tomów cyklu „Le roman des grandes existences” wybitne zajmuje miejsce książka p. Dermenghema p. t. „La vie de Mahomet”. Wydobyte na światło dzienne arabskiego proroka — jest czynem w pewnym znaczeniu rewelacyjnym, poza gronem bowiem specjalistów wiadomości nasze o Mahomecie jakże są skąpe! O ileż mniej o nim wiemy niż np. o tak popularnym w Europie Budzie. Pojęcie Islamu kojarzy się w umyśle człowieka naszej cywilizacji z pewnymi rozdzielami historii politycznej średniowiecza i czasów nowożytnych. Religijna treść Islamu, liczącego blisko 300 milionów wyznawców, mało jest znana.

Autor znakomicie tę lukę wypełnia. Daje nam zajmujące, a ze skrupulatnością historyka napisane opowiadanie z życia proroka Arabji, opowiadanie równie plastyczne jak ściśle. P. Dermenghem zdradza wyraźną sympatię do Mahometa, podkreśla jego uczciwość, szczerość przekonań, rozum, zbija opinie dość w Europie rozpowszechnioną, jakoby Mahomet był człowiekiem chorem nerwowo, lub oszustem — i przyznać to trzeba autorowi — umiejętnie broni swjej tezy. Trudno jednak przyjąć bez zastrzeżeń zbyt daleko posunięte analogie, które autor przeprowadza między Islamem a chrześcijaństwem. Momentem łączącym jest wprawdzie wiara w jedynego Boga, poza tem jednak jakże odbiega religja Mahometa, rozkochana w życiu, od zapatrzonego w wieczność i idealizmu chrześcijaństwa.

Aby przekonać się o tem, nie wdając się w rozstrząsania teologiczne, wystarczy przytoczyć epizod z ostatniego okresu życia Mahometa, kiedy odbierając hołd od pokonanych i nawróconych na Islam nieprzyjaciół swoich, przyjmuje między innymi do grona wiernych żonę jednego z najwybitniejszych Korajszytów piękną a lekkomyślną Hind.

Mahomet wylicza prawdy wiary i reguły moralne, którym przy tej okazji prozelitka winna się poddać. „Nie mieszać Boga z żadnym stworzeniem” — Hind zgadza się bez wahania. „Nie kraść”. — Jakże kobieta mogłaby kraść, żyjąc w domu swego małżonka? Co do mnie — mówi piękna Korajszytka — okradałam tylko mojego męża, gdyż jest bardzo skąpy i nie daje dostatecznego utrzymania mnie i moim dzieciom. Czyniłam to jednak dyskretnie, tak że nigdy tego nie spostrzegł. — To nie jest kradzież — odrzekł Mahomet uśmiechając się. „Nie cudzołóż”. — Kobieta wolna nie cudzołóży — dumnie odpowiada Hind. — Wszyscy dobrze wiedzieli, ile biedaczka miała grzechów na sumieniu. Omar (prawa ręka Mahometa), którego Hind darzyła kiedyś swemi względami, spojrział na proroka uśmiechając się. Mahomet, który wiedział o wszystkim, zauważył ten uśmiech, utkwil wzrok w swoim towarzysz, lecz nic nie wyrzekł, aby nie obudzić podejrzeń w mężu pięknej Korajszytki...

Oto w jakiej atmosferze odbył się ten akt uroczystego przyjęcia do Islamu nawróconej Hind.

Nie można Mahometowi odmówić mądrości życiowej, talentów dyplomatycznych, nawet płomiennej wiary, ale jakże to wszystko odbiega od chrześcijańskiego pojęcia świętości! Zastęga autora jest, że umiał tak dobrać epizody i tak je oświetlić, by wydobyc żywy koloryt z wydarzeń, by oddać ich rytm, ich naturalną wibrację. Dzięki tym zaletom książka p. Dermenghema stanowi lekturę piękną i zajmującą.

J. E. Skiński.

Poznań.

*) Dermenghem E. — „La vie de Mahomet”. Paris. Librairie Plon. str. 382.

KSIAZKI NADESLANE

„4 dzwony dla kościoła Opatrzności w Warszawie”. Gdańsk 1929. Drukarnia Gdańska.

„Kolonje letnie Z. O. K. Z. w roku 1928”. Poznań 1929. Nakł. Związku Obrony Kresów Zachodnich.

Ks. Mieczysław Buławski: „Miasteczko nad frontem”. Wspomnienia z roku 1919. Poznań, 1929. Nakł. autora.

Anna Dziembowska: „Zagadnienie zła u Słowackiego na tle historycznego zarysu problemu”. Poznań, 1929. Poznańskie Tow. Przyjaciół Nauk.

POWSZECHNA WYSTAWA KRAJOWA

Mleczarstwo i jajczarstwo na P. W. K.

I.

W pawilonie ciężkiego przemysłu ciągnie ku sobie oczy nawet najelementarniej uświadomionych laików wielkie — imponujące rozmiarami wizerunki, wzduż i na wysokość stoisko wspierają węgla.

Ze znacznym nakładem pracy i gotówki, z wielką umiejętnością i bardzo wyczerpująco zademonstrowano tam dział, który na to zresztą w pełni zasługuje.

Aprowizacja wielomiljonowej ludności i poważnie rozrosłego przemysłu krajowego w wysokowartościowy opał, dostarczenie surowca o bardzo wielostronnem zastosowaniu przemysłowi chemicznemu, zapewnienie pracy i bytu wielotysięcznym rzeszom, a w dodatku poparcie bilansu handlowego aktywną pozycją, która n. p. w r. 1928 wyraziła się sumą 368 milionów złotych za wywieziony węgiel i koks, to bezsprzecznie zasługa nieposłednia, godna wyróżnienia w naszym pierwszym ogólnie - krajowym pokazie. Dobrze się zatem stało, że zwiędający P. W. K. — Polak, czy cudzoziemiec — znajduje tak pięknie zilustrowany i tak wymowny dowód umięjętnego i troskliwego wyzyskania jednego ze źródeł naturalnych bogactw Polski.

To samo dałoby się powiedzieć i o wielu innych działach, jakie w wędrowce po wystawie napotykamy. Niestety nie o wszystkich.

Jest dział, który budzi bardzo odmiennie refleksje.

Na najodleglejszym krańcu terenu E rozłożyły się w bratniej zgodzie w jednym „pawilonie” mleczarstwo i jajczarstwo. O działach tych można mutatis mutandis powiedzieć prawie to samo, co i o węgiel.

Aprowizacja wielomiljonowej ludności w najpożywniejsze, najzdrowsze pokarmy — t. j. w masło, sery i jaja w najlepszym gatunku dostarczenie przemysłowi chemicznemu i wielu innym mniej wprawdzie cennego, ale bardzo jeszcze niewyzyskanego surowca, jakim jest kazeina, zapewnienie pracy tysiącom i tysiącom ludzi, bardzo poważny i z roku na rok potężniejący udział dodatni w bilansie handlowym Polski, oto, co dziś można powiedzieć ogólnie o mleczarstwie i jajczarstwie naszym. A jeśli spojrzymy w jutro, to potencjalne znaczenie tych działów, dających grunt pod nogi hodowli i zapewnających jej rozwój w granicach bardzo szerokich, uświadomi nam się jasno i uświadomi się też, że należało zademonstrować i mleczarstwo i jajczarstwo Polski znacznie poważniej, niż to zostało zrobione.

Mimowoli przypomina się bajka o Kopcuszkach, kiedy wkroczyliśmy do pawilonu nr. 95. Wielka, widna szopa, którą można z powodzeniem przerobić na piękną oborę w kraju o ciepłym klimacie, przedstawia się na zewnątrz, ze swą różowo pomalowaną ścianą, jak tyły wielkiej trybuny boiska piłki nożnej. Wewnątrz miejsca sporo i możnaby ostatecznie pokazać nienajgorszy stan naszego mleczarstwa i jajczarstwa, a ich najważniejsze walory eksportowe. „Pawilon” nie razilby na jakiejś wystawie rolniczej, choćby nawet w Anglii, gdzie różne „Royal Show” mieszczą się na wielkich przestrzeniach w prymitywnych, sielskich hangarach i szopach, co prawda bogatą treścią zapelnionych, razi jednak na naszym naogół bardzo efektywnie wystrojonym pokazie. W stosunku do innych „pałaców” pawilon nr. 95 wyróżnia się, jak wobec modnych i strojnych tulalet skąpna sukienka Kopcuszkach, za którym jeszcze żaden książę z bajki nie goni.

Istnieje też niestety pewna harmonia szaty zewnętrznej z wewnętrzną treścią. Kto nie wglębi się w wykresy, grafiki i obrazki, na papierze demonstrujące

mleczarstwo i jajczarstwo nasze, ten nie domyśli się, że ma przed sobą działy, które krajowi przyniosły w roku ubiegłym dwieście kilkadziesiąt milionów złotych z eksportu masła i jaj. Przeciwnie nabrać może raczej fałszywego pojęcia o tych dziedzinach naszej gospodarki, gdyż poza papierowymi wykresami i malowanymi nie ujawniły się w żadnej materialnej demonstracji te olbrzymie i szybko rosnące wartości eksportowe, jakie zanotowało życie na rachunek mleczarstwa i jajczarstwa. I. jeśli przed rozpoczęciem prac organizacyjnych P. W. K. p. Prezydent Rzeczypospolitej wyraził się, iż winna ona pokazać dorobek dziesięciolecia i dać podjętą oraz wzór do pracy dalszej i otuchę do niej, to odnośnie do pawilonu nr. 95 dziś trzeba niestety powiedzieć, iż ani w jednym, ani w drugim kierunku przeciwnego zwiędającego nie oświeca.

W dziale ogólnym, zatytułowanym „Mleczarstwo i Jajczarstwo w Polsce”, który ma być oficjalną introdukcją i statystycznym reflektorem, znajdujemy szereg tablic, częściowo zajmujących i ciekawych, ale niestety w układzie, bardzo zresztą estetycznym i efektywnym, dla szerszych mas niezbyt jasnych. A tych, którzy wejrzą w cyfry i porównawcze zestawienie zapragną z tablic wyłowić, po krótkim czasie nasunie się moc wątpliwości, bez rozstrzygnięcia. Nasza statystyka oficjalna, zwłaszcza mleczarstwo jest takim embrjonem jeszcze, że trudne miał zadanie organizator „działu ogólnego”, zmuszony bowiem był oprzeć się na aproksymatywach i szacunkowo określonych danych regionalnych. Wszakże treść poszczególnych tablic nie daje obrazu wzajemnej ich zgodności, a nie wszędzie też uwzględniano stosunkowo ściśle, choć fragmentaryczne statystyki, jakie bądź co bądź tu i owdzie już zdobyliśmy. Nie miejsce tu na krytykę szczegółową, aby jednak uchronić się od zarzutu gołosłowności, zapropnuję chętnym do wglądania w cyfry porównanie tablic omawianych ze statystyką mleczarstwa województwa poznańskiego, opracowaną przez W. I. R. i to opracowaną stosunkowo dość ściśle i dosyć wyczerpująco. Te trudne w przybliżeniu ściśle, jakich tablic działu ogólnego dostarczają, mówią, iż mamy około 6-ciu milionów krów o bardzo różnej mleczności, bo od 600 do 2000 litrów rocznie. Mleko od tych krów w olbrzymiej większości nie jest należycie wyzyskane, gdyż zaledwie niewielka część jego idzie do racjonalnej przeróbki w mleczarniach. W obliczeniu na obszar całego kraju tablice wykazują dosyć optymistycznie 10 procent ogólnej produkcji mleka, jako przeróbkę mleczarni. Nawet w zachodnich województwach stosunkowo lepiej postawionych i dostarczających 80 — 90 procent eksportowego kontyngentu, jeszcze zaledwie nieco więcej niż 20 procent wyprodukowanego mleka idzie przez mleczarnie, czyli, że mamy u siebie wprost odwrotny stosunek w porównaniu z Danją.

Jest to stwierdzenie niezbyt miłe, ale też równocześnie horoskop bardzo piękny, jeśli zdołamy zdobyć się na wysiłki odpowiednie i wkroczyć na drogę należytego postępu. Znaczny postęp stwierdzają tablice w dziedzinie organizacji eksportu masła prowadzonego przez związki handlowe spółdzielcze, które w r. 1928 objęły już zgorą 50 procent wywozu tego artykułu, przyczyniając się nieposłednio do podniesienia poziomu jakościowego samego eksportu i dodatnio wpływają na uszlachetnienie produkcji masła.

Poza działem ogólnym rozłożyły się w stoiskach oddzielnych różne związkowe organizacje, oraz nieliczne, bardzo reprezentowane firmy prywatne.

roku służby nienagannej, podoficer po dwóch latach, oficer po trzech.

Jest to sala honorowa Korpusu. U wejścia po trzy karabiny ustawione pionowo, po obu ścianach przylegających do drzwi lance z czarno - zielonymi chorągiewkami. Nad drzwiami skrzyżowane szable oficerskie.

Na ścianie naprzeciw drzwi lista zmarłych w służbie oraz poległych oficerów i szeregowych Korpusu. Na ścianach bocznych spisy odznaczonych. Cztery krzyże oficerskie Polonia Restituta, dwa kawalerskie, dwadzieścia jeden złotych krzyżów zastugi, stowadzieścia trzy srebrnych, stoczerdziesiąt trzy brązowych, czterdzieści krzyżyw zastugi za waleczność...

A jak się stało, opowiem...

W pokoju 52 spotykamy zarys genezy Korpusu. Otóż, jak widać z barwnych tablic, do roku 1923 pełniła służbę graniczną armia stała, jako, że był to okres przejściowy pomiędzy wojną a pełnym uregulowaniem stosunków pokojowych. Organizacja obrony pogranicza opierała się na baonach, którym podlegały kompanie, a tym znowu poszczególne strażnice. Jak widać ze schematycznego przedstawienia, organizację tę cechowała gęstość strażnic.

W r. 1923 umyślono urządzić się po pokojowemu, a więc pieczę nad granicami i ruchem granicznym oddać — podobnie jak wewnątrz państwa — Policji Państwowej. Ufając pokojowym zamiarom wschodniego sąsiada, czy też nie zdając sobie sprawy z układu stosunków faktycznych, ułożono rzecz tak, że organizacja obrony oparła się o strażnice i kompanie. Ale tych strażnic było teraz znacznie mniej, wypadły bo daj co 20 klm., a obsadzone kilku ludźmi (około sześciu), były oczywiście nie przedmiotem postrachu rozmaitych gentelmenów z pogranicza i okolicy, lecz napewno źródłem innych stanów psychicznych... Jednego patrolującego likwidowało się zgola bez troski o pomoc jego pięciu towarzyszy, jeżeli ci z pomocą przyszli. Większa zaś wataha mogła z uprzejmości poczekać i na odsiecz drugiej szóstki z sąsiedniej strażnicy, tak się czuła silna.

Wiemy dobrze, że wytworzył się stan groźny, prasa przepełniona była opisami napadów, niekiedy groźnych dla elementarnego prestige'u państwa, wypędzających z kresów te elementy polskie, których nie ruszył ani rząd carski łącznie z konfiskatami popowstaniowemi, które pozostały na miejscu mimo pięćdziesięciu ofenzyw i odwrotów z lat 1914/19.

Wówczas to, w roku 1924, przystąpiono do organizacji Korpusu ochrony pogranicza.

Z panoramy P. W. K.

Pod ramiona olbrzymiej betoniarki chroni się cały przemysł budowlany.

W tymże samym pokoju nr. 52 postarano się nam przedstawić wykresowo rozwój Korpusu przy obejmowaniu poszczególnych odcinków granicznych. A więc w roku 1924 objęto narazie odcinek granicy polsko - sowieckiej w rejonie Wileńszczyzny i w rejonie Wołynia. W roku następnym, t. j. 1925 przyszła kolej na Polesie i na linię Zbrucza; w roku 1926 ubezpieczono się od strony Walde-marasa, na koniec w r. 1927 ubezpieczono odcinek granicy polsko - niemieckiej w części przylegającej do granicy polsko - litewskiej i odcinek granicy polskorumuńskiej w części przylegającej do granicy polsko - sowieckiej. Kolejne etapy obejmowania granicy znaczą nam kolory żółty (1924), niebieski (1925), czerwony (1926) i ceglasty (1927).

Równocześnie ze wzrostem ubezpieczanych odcinków wzrastała liczba jednostek Korpusu. W roku 1924 liczył on dziesięć baonów i 10 szwadronów, w roku następnym cyfry te podwoiły się (20 i 20), w roku 1926 kawalerji nie przybyło, ale zato przybyły cztery nowe baony piechoty, których teraz mamy 24, natomiast w r. 1927 dodano jeszcze cztery baony piechoty, tak, że wówczas było 29 baonów piechoty i 20 szwadronów kawalerji. Na ucho powiedział autorowi kierownik tego działu, że w r. 1928, na wykreście uwidocznionym, przybył jeszcze jeden baon, trzydziesty, baon szkolny w Ossowcu.

Teraz zabrano się do nowej organizacji. Jak wynika z kilku eksponatów, w miejsce dawnej policyjnej organizacji strażnic i nadrzędnych kompanij, teraz ponad kompanjami mamy jako jednostki, centralizujące działalność organów podrzędnych, baony, posiadające zarazem rezerwę ludzką, poszczególne zaś baony łączą brygady. Zgęszczono też sieć strażnic, zacieśniając zbyt przedtem szerokie otwory siła granicznego. Równocześnie strażnice opatrzone większą obsadą. Do ciekawych szczegółów trzeba będzie powrócić.

Dr. Z. Wojciechowski.

Gość z Genewy

Dziś rano przybył do Poznania dyr. sekcji informacyjnej Ligi Narodów, p. radca Stanisław Neyman, który bawił już w Poznaniu na początku bież. miesiąca z wycieczką generalnego podsekretarza Ligi Narodów Markiza Paulucci di Calboli Barone. P. Neyman przybył wraz z małżonką w celu zwiedzenia P. W. K., poczem powróci do Genewy. Na dworcu powitali gości genewskich reprezentanci stowarzyszenia Ligi Narodów w Poznaniu.

Nowe wycieczki zagraniczne

Na wrzesień zapowiadany jest przyjazd wycieczki kupców i przemysłowców genueńskich na P. W. K. Na ten sam miesiąc zapowiedziała również swój przyjazd wycieczka medjolańska

Przyjazd wybitnego dziennikarza

Dziś w nocy przybywa do Poznania redaktor „Daily Herald” p. Evar z żoną. Goście zabawią w Poznaniu 2 dni.

Z wrażeń na P. W. K.

Ktoś musi czuwać...

Jesteśmy na parterze Palacu Rzadowego w dziale Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. Pokoje 51—53 zajmują eksponaty Korpusu ochrony pogranicza podległego organizacyjnie Ministerstwu Spraw Wewnętrznych.

W pokoju nr. 51 wita nas ustawiony u środka stolik pokryty zwisającą z czterech stron białoczerwoną chorągwią. Na niej, na poduszce czarno - zielonej, stanowiącej barwy Korpusu odznaka Korpusu: „Polska za służbę graniczną”. Odznakę tę otrzymuje każdy szeregowy po

Drużyna „Doboszy“ z Ameryki w Grodzie Lecha

Gniezno, 11. 8.

Ubiegła sobota upłynęła pod znakiem święta sokolego. Przed hotelem Centralnym zebrały się mimo deszczu tysiączne tłumy, by uczestniczyć w wymarszu przybyłych do Gniezna gości amerykańskich, słynnych „Doboszy“. Krótko po godz. 17 dobosze stanęli gotowi do wymarszu, za nimi umundurowana brać sokolska z jej prezesem druham Dr. Trepińskim. Wśród gości zauważono prezesa Sokolstwa amerykańskiego druha dr. Starzyńskiego, który umyślnie przyjechał do Gniezna.

Przy dźwiękach marsza, pośród gęstych szpalerów publiczności ruszono rażno na boisko przy ulicy Niecałej, gdzie w godzinach wieczornych zaplanował wielki gwar; gnieźnieńskie gniazdo zgotowało miłym sercu gościom serdeczne przyjęcie. Po spożyciu skromnej wieczery prezes okręgowy druha Dr. Trepiński w mocnych słowach powitał przybyłą drużyną w kolebce Orła Białego. Po nim w serdecznych słowach zabrał głos druha prezes dr. Starzyński, wskazując na zadanie Sokola na drugiej półkuli świata w stosunku do Macierzy. Jako ostatni mówca kierownik drużyny doboszów w serdecznym przemówieniu podniósł znaczenie przybycia młodzieży polskiej, urodzonej w Ameryce, do kraju w 10 rocznicę odzyskania wolności. To, co zobaczyli tu, na F. W. K. i w historycznych miejscowościach Polski, rozniósł oni wśród swych kolegów w Ameryce, jako apostołowie polskości.

W niedzielę Gród Lecha przybrał odświętną szatę, główne ulice Gniezna udekorowano sztandarami o barwach narodowych. Krótko przed godz. 9 drużyna doboszów stanęła do karnego ordynku, za nimi gniazdo gnieźnieńskie. Po pochodem udano się do katedry. Po wysłuchaniu mszy św. i podniesieniu kazania dobosze, goście i niezliczone tłumy publiczności zebrały się przed pomnikiem Bolesława Chrobrego. Tu, u stóp pierwszego budowniczego Polski, delegacja Sokola amerykańskiego, a mianowicie druha Nadolski i Helena Józwiakowa składają piękny wieniec o barwach narodowych. Druha prezes dr. Starzyński wygłosił przepiękną mowę — poczem wśród wielkiego skupienia orkiestra Doboszy odegrała hymn narodowy — „Jeszcze Polska nie zginęła“.

Główną atrakcją niedzieli, to wielka impreza Sokola na boisku. O godzinie 2,30 ruszył imponujący pochód z dwiema orkiestrami i niezliczonymi tłumami głównymi ulicami na boisko. Wdłuż ulic zebrały się tłumy, witające serdecznie Sokola, z licznych okien sypano kwiaty. Na boisku nastąpiły występy poszczególnych drużyn. Punktem kulminacyjnym, to wystąpienie — drużyny doboszów. Liczne zebrana publiczność zgotowała drużynie amerykańskiej huraganowe oklaski. Akrobacje 8-letniej Rity Nadolskiej z New Kensington wzbudzały ogólny podziw, niemniej akrobatyczne popisy druhow amerykańskich, a mianowicie: Franciszka Fraszka i Franciszka Kochanoga, członków gniazda sokolego I. Chicago. Pokazy tych jednostek wzbudziły ogromny aplauz, oklaskom nie było końca.

Na zakończenie naczelnik okręgowy druha Namysł odczytał wyniki przedpoludniowych zawodów, poczem druha prezes w serdecznych słowach dziękował drużynie za jej trudy, a wśród podniosłego nastroju odpiewano wspólnie „Rotę“.

Dzisiejszy dzień sokoli w Gnieźnie zaliczyć należy do najwspanialszych imprez, jakie miały miejsce w prastarym Grodzie Lecha.

Radio w świetle owadów.

Cuda organizacji pracy w ulu, mrowisku i kopcu termitów od wieków zastanawiały uczonych. Zadawano sobie pytanie, jakim sposobem zbiorowe, dość skomplikowane roboty, do wykonania których w zrozumieniu ludzkiem niezbędne jest porozumienie wykonawców, mogły się odbywać, jak gdyby automatycznie? Celowość i sprawność tych robót objaśniano instyktami, który miał być czemś w rodzaju kolektywnego rozumu owadów. Dziś poglądy te — nawiasem mówiąc dość mgliste — będą musiały ulec rewizji, gdyż wyniki badań, dokonanych w laboratorium doświadczalnym w Paterson, zdają się potwierdzać przypuszczenie, że macki owadów są pewnego rodzaju antenami, umożliwiającymi porozumienie na odległość

Tabela wygranych Loterii Państwowej

(Nieurzędowa)

Pierwszy dzień ciągnięcia

W pierwszym dniu ciągnięcia 4-jej klasy 19-jej loterii państwowej, główniejsze wygrane padły na numery następujące:
80,000 zł Nr. 50717.
40,000 zł Nr. 47763.
5,000 zł Nr. 135298.
2,000 zł Nr. 12938.
Po 1,000 zł Nr. 42550 77070 127647.
Po 800 zł Nr. 56966 67286 77816 90709 109383 132115 171134.
Po 600 zł Nr. 10058 13636 28498 47426 62745 72142 85585 91250 156517 157702 166562 181315.
Po 500 zł Nr. 7327 8724 10194 17916 27640 33341 45512 47575 51663 58719 77534 92083 102550 116556 118508 120799 127196 132199 134737 136395 141779 145760 144238 144523 149357 152509 164418 164640 171322 183971.
Po 400 zł Nr. 1178 1325 2092 2556 3369 3499 3541 5219 6370 6947 7112 8523 10818 12124 13347 13426 13893 14715 15554 17930 18091 18105 19338 19601 19857 20431 20715 21032 23447 27197 29327 30547 31914 34727 36923 38117 38650 38851 39264 39347 40078 40342 41592 44407 44747 45817 48987 51699 51788 52726 54343 55529 55551 61082 62658 65227 65253 68895 72048 75424 75861 76034 77194 77691 78231 80378 80882 80999 85257 86790 88123 88977 89442 94216 94485 96531 97470 97545 97888 98346 99301 99423 100559 102046 104152 106086 107548 109048 109292 110538 112450 112926 116813 117963 118353 119790 119841 120862 120879 123298 124953 125031 126580 128526 128581 128650 128941 130525 130978 131573 134994 135548 137653 137889 138057 139312 139804 140046 140696 141151 141224 141557 143641 144525 144589 145425 149251 151573 151913 152730 154249 154478 157081 158946 158616 160526 160696 160881 161265 162851 163607 166066 169888 172702 173707 177969 181625 182075.
Po 250 zł wygr. ly numery następujące:
4 35 39 151 211 45 82 336 51 411 31 571 618 704 65 78 869 927 1309 96 446 518 619 33 92 778 827 2042 59 482 557 756 74 88 908 33 42 3034 107 58 83 200 20 92 422 63 72 88 540 99 627 68 99 732 45 811 20 47 73 933 67 4001 191 254 341 419 65 607 60 738 93 818 55 956 67 5009 29 279 84 616 76 791 878 92 6225 71 457 584 639 726 78 830 900 8 46 7123 276 322 454 513 69 744 830 950 8233 415 558 693 97 761 833 942 85 9074 181 333 39 66 483 729 954 10081 132 526 69 95 730 11066 90 201 383 468 544 827 979 12344 447 505 682 97 760 82 88 978 13152 230 3 840 451 62 608 716 30 14322 62 97 408 69 89 573 602 63 769 933 46 54 75 15036 96 129 75 78 245 379 95 418 29 564 690 710 19 835 1609 37 94 180 84 322 529 753 842 17021 41 52 294 377 89 455 74 510 25 95 611 89 747 89 986 18046 64 121 60 285 306 23 434 37 63 592 65 617 59 757 815 928 19171 74 216 52 308 14 56 75 95 414 55 501 32 37 59 67 81 847 908 29 39 20047 81 91 129 76 241 302 436 626 67 725 46 800 34 38 75 325 78 21033 60 258 80 643 761 801 14 37 88 89 909 42 81 22067 111 95 272 489 725 88 90 809 88 906 71 85 23074 119 312 553 707 922 24078 450 544 638 701 33 58.
25206 422 595 617 26054 59 153 242 43 67 73 415 638 717 98 889 27086 110 75 242 43 581 756 942 77 23005 81 98 96 11 245 369 84 422 30 743 881 955 29098 197 215 22 41 479 649 738 30281 550 65 624 38 739 45 966 31114 68 72 394 485 581 606 98 901 32070 131 208 619 941 33049 88 423 579 631 843 52 34192 271 74 818 56 499 583 624 58 88 734 80 885 35000 24 98 248 360 449 98 507 30 57 661 705 15 804 36048 188 207 304 56 89 403 81 528 634 86 705 819 83 921 37023 49 75 144 213 56 400 46 581 629 790 829 37 965 38058 64 204 333 654 779 93 855 39038 113 23 52 82 227 79 450 72 602 11 802 5 13 915 59 40277 323 60 92 469 632 39 88 867 946 84 41040 169

212 347 620 908 78 42067 76 134 304 448 591 625 729 954 43012 25 125 238 451 697 810 952 64 44072 122 31 221 358 97 580 606 712 15 16 29 841 45 90 927 34 43 45064 161 203 3 6 93 431 641 798 801 949 46053 91 103 20 75 84 332 429 58 47026 30 129 277 346 403 563 48030 123 339 485 545 57 69 630 33 69 804 49043 316 457 594 758 982 97.
50061 73 136 239 357 87 522 56 698 824 907 46 51020 107 30 41 202 32 435 92 554 786 87 835 960 75 52027 28 56 148 408 70 511 13 28 33 778 835 918 70 53006 33 56 191 246 308 490 97 517 24 48 637 948 57 58 92 54066 92 180 229 52 311 92 474 97 624 35 930 68 55069 81 140 65 96 306 24 412 567 56031 61 136 89 208 18 61 69 358 447 511 14 628 97 750 98 862 67 943 61 57020 81 187 216 91 303 51 86 487 549 640 720 930 50 58 58066 305 513 601 42 77 757 871 59070 161 78 95 318 435 45 86 97 646 62 701 842 66022 23 59 89 353 538 76 92 61077 99 152 438 752 941 62139 387 441 571 609 56 728 63097 158 265 407 624 704 83 884 96 64258 374 410 51 54 505 600 83 90 896 914 27 51 80 65017 59 168 295 302 18 422 91 516 36 70 678 85 706 21 63 66053 34 38 78 159 88 63950 52 408 714 81 831 67178 378 81 653 759 886 68050 64 147 231 327 454 626 43 719 805 82 984 69030 131 82 93 218 83 381 511 62 75 95 642 700 826 72 70041 64 84 165 294 517 92 683 71039 93 106 12 54 208 87 406 15 58 79 549 890 996 72282 84 352 591 760 833 91 13 63 73050 167 79 243 58 365 489 541 74 662 799 922 34 58 74028 60 101 274 300 490 554 72 705 12 57 807 959.
75028 165 236 325 408 512 94 702 901 38 93 76005 79 139 65 255 354 96 524 69 331 721 79 72218 372 491 662 783 830 92 78011 108 267 355 78 405 9 39 52 85 88 818 96 49116 239 96 433 531 36 60 658 804 920 40 97 80076 146 98 244 97 503 737 81249 426 94 703 841 945 89 82120 217 27 37 416 67 572 73 707 864 917 83011 11 57 254 484 506 783 91 834 900 74 8475 78 117 78 213 35 41 97 334 429 35 65 90 514 81 628 44 45 66 817 45 990 85052 162 242 667 709 874 86064 283 338 55 477 567 722 940 57 61 164 210 23 382 590 96 622 722 91 825 88010 12 23 61 34 706 809 99 448 612 25 40 729 98 89030 318 513 34 706 891 90091 306 9 36 418 23 674 842 937 92009 97 73 412 79 89 509 50 608 47 71 705 845 937 92009 97 144 308 441 86 508 611 14 34 97 735 852 906 91 93084 169 203 125 513 638 794 948 94168 213 320 470 623 27 729 877 955 95028 176 89 217 356 99 445 70 531 611 18 66 744 328 96 96085 153 312 438 93 559 62 727 56 92 94 97021 42 90 125 232 301 635 752 954 98008 33 70 320 426 506 19 53 59 92 638 69 701 86 863 80 952 99003 18 87 258 369 536 798 895 96 972.
100118 80 355 70 71 98 402 46 56 568 622 904 101001 78 17 41 952 5 85 327 506 31 67 614 717 23 868 89 927 102009 11 29 117 97 301 89 527 47 733 831 68 91 66 103147 260 335 521 55 747 812 903 22 35 71 104019 51 54 81 97 271 98 302 538 65 724 33 66 105108 219 310 74 451 536 680 785 826 954 56 160064 113 232 70 87 307 400 596 719 107119 50 81 315 17 85 131 7 89 587 620 24 826 63 108006 127 37 41 271 306 73 629 610 769 880 109077 85 123 67 230 407 21 523 60 740 68 97 888 913 46 110019 37 61 11002 81 93 569 600 40 45 59 712 824 59 900 55 77 11002 81 93 300 414 28 526 65 75 529 854 112005 33 74 405 528 616 865 70 978 113116 207 27 37 308 499 537 70 617 742 57 94 896 114075 200 54 324 308 452 551 57 731 115038 72 141 429 91 519 690 312 443 69 74 555 68 78 72 116004 53 90 152 60 269 312 443 69 74 555 68 78 836 96 99 936 117030 75 163 87 213 43 312 37 79 90 466 96 555 92 768 855 68 936 37 118014 78 103 49 80 268 510 638 715 26 36 46 72 843 65 912 119055 70 135 42 620 30 37 60 96 332 59 704 19 64 82 806 94 731 981 120019 59 74 308 499 704 19 64 82 806 72 121190 95 461 574 936 49 122045 83 135 91 265 74 248 508 90 900 120206 42 86 96 108 21 63 804 18 84 91 504 663 749 941 124002 14 28 47 60 166 265 505 653 84 706 38 69 814 959.
125015 57 72 109 34 350 493 51 70 82 530 71 753 919 21 64 126023 61 80 147 93 98 255 434 60 603 13 38 92 727 84 78 835 51 72 918 127065 78 82 130 58 71 260 94 301 312 42 500 24 26 75 67 606 16 89 829 93 908 128048 61 64 72 77 219 30 69 325 686 731 856 935 129021 22 48 182 209 386 478 549 55 56 99 610 55 69 74 738 92 953 62 130049 39 61 62 356 458 532 86 791 94 805 955 94 131017 38 204 34 300 419 60 510 37 98 777 81 823 32 34 901 132021 155 234 40 300 48 471 518 610 30 57 81 717 56 897 133024 48 59 148 69 72 79 264 303 405 417 521 73 77 644 53 61 768 847 98 923 70 134024 42 107 40 87 230 34 69 75 308 420 34 50 77 541 46 65 83 718 66 834 950 87 135038 278 352 50 400 13 14 581 33 35 62 51 62 51 70 97 723 827 45 69 136190 228 62 75 821 44 504 24 25 31 33 620 765 801 950 57 71 137034 45

61 83 107 44 306 7 61 79 423 53 502 83 85 609 14 25 62 63 90 718 919 138015 21 35 182 97 234 430 90 508 607 973.
139005 110 55 257 321 34 43 78 403 29 562 631 83 701 23 37 39 814 964 76 140060 67 106 25 63 263 391 414 559 73 948 141013 33 39 48 82 160 268 79 854 498 543 74 661 770 819 26 53 924 41 48 64 97 142002 31 896 509 654 69 725 65 78 94 813 968 132880 448 516 644 62 813 47 144047 51 150 204 315 423 37 71 99 533 647 99 714 15 27 36 87 910 31 72 145065 67 221 385 519 75 81 601 3 64 802 78 959 61 62 83 140050 98 101 227 94 377 466 537 57 733 68 902 21 147079 145 63 263 65 70 306 83 401 542 95 96 694 720 841 73 980 88 148022 25 40 107 23 238 65 96 367 413 88 729 49 53 84 801 939 95 149046 139 60 358 84 487 625 75 78 81 730 834 90. 150073 131 217 374 495 507 40 59 629 70 72 760 70 832 955 77 151070 86 212 48 67 310 30 35 65 85 573 626 707 25 838 59 65 978 152022 74 276 335 72 416 68 500 36 59 633 83 53 720 39 75 76 153054 59 253 300 32 59 65 427 35 518 58 60 72 83 681 779 958 134041 59 110 68 282 87 522 47 463 730 57 847 71 87 89 92 155153 222 618 32 732 41 97 864 66 79 907 80 156126 352 59 65 440 680 707 54 62 157090 187 241 324 34 564 693 965 73 80 158060 117 61 225 312 24 40 90 524 92 652 750 957 159042 314 16 635 794 803 76 924 160023 69 113 43 227 47 320 403 60 70 74 99 537 663 94 759 77 814 965 161136 259 361 64 92 405 49 629 42 725 34 37 83 802 38 70 86 987 162035 62 79 97 155 88 273 76 341 48 454 524 27 64 689 834 68 163212 51 71 360 498 549 654 87 720 923 66 164067 126 240 369 91 410 73 648 88 743 62 843 912 165020 197 497 666 747 917 35 42 81 99 166284 343 430 45 541 618 54 59 701 82 808 82 86 907 167059 131 397 639 51 92 839 72 980 168041 134 87 370 402 59 665 732 43 906 14 169454 562 98 99 795 865 921 99 170057 283 427 851 75 99 925 171118 36 411 92 531 39 84 614 22 81 801 98 931 172218 305 56 62 83 615 27 827 173073 188 216 62 386 466 655 72 894 174112 21 376 502 31 941.
175008 55 98 175110 175204 5 175329 175520 175623 175748 176190 176233 176286 176315 16 23 37 176418 176558 99 76819 64 177301 177418 93 177623 33 177736 177822 49 178142 178357 178404 178503 178511 178662 178704 5 66 178851 179270 324 396 558 577 696 700 750 861 180077 154 207 282 305 421 584 644 711 758 777 813 841 181128 479 81 95 587 759 852 182071 141 230 272 405 575 611 746 91 94 183022 229 438 601 766 833 48 933 79 184071 140 302 473 506 84 604 647 74 745 65 963.

OD PÓŁ WIEKU POWSZECHNIE ZNANY ZE SKUTECZNOŚCI

ARAGO
ST. GÓRSKIEGO
WARSAWA

ODCISKI

WŁASNY WYRÓB
KONFEKCIJ MĘSKIEJ
I CHŁOPIĘCEJ

**RZETELNE
NAJTAŃSZE
ZRÓDŁO
ZAKUPU!**

E. GRZEŚKOWIAK
POZNAŃ, RYNEK 83

usuwa po 1 złuczku

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

do kasy komitetu wpłacono w złotych

W. Kulasik	2,-
------------	-----

Dnia 12 sierpnia 1929 r. zasnął w Bogu opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy syn i brat, ś. p.

Kazimierz Kowalski

przeżywszy lat 16. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 15 b. m. po poł. o godz. 5-tej z kaplicy Szpitala Miejskiego na cmentarz parafjalny św. Wojciecha. Msza św. za spokój duszy odprawi się w piątek rano o godz. 9 w kościele św. Wojciecha, o czym donoszą

zw 18167

z ciężkim smutku strapieni
rodzice z dziećmi i rodzina.

Poznań, Paryż, Bydgoszcz, Inowrocław, Niechanowo, Sławsko Wielkie, Chełmce, Zaborowo, Piotrków (Kujawskie), dnia 15. VIII. 1929 r.

Zakład Pogrzebowy „Bracia Nowak”, pl. Nowomiejski 10. Tel. 1046.

PIEGI

oraz wszelkie nieczystości skórne usuwa radykalnie od lat wypróbowany i niezawodny

Krem Bella

wysyłka każdej ilości.
Cena za słoik 2,50 zł.
Mydło Bella 1,25 zł do nabycia w aptekach i drogerjach lub wprost we wtywni.

Apteka p. Koroną,
Poznań, Górna Wilda 61.
Kw 1870

Leśne jagody

w lubiankach z Przeworska a to:
gogodze (bruśnice)
czarne jagody (borówki)
łochynie (pijanice)
jeżyny (czernice)
w ilościach od 100 kg począwszy w wyż wysyła

Franciszek Anaszkiewicz
Przeworsk.
zw 18157

Mieszkania

2-3 pokoi poszukuje bezdz. małżeństwo wprost od gospodarza dzierżawa 2 lata z góry. Oferty Kurjer zw 18154

Dnia 11 sierpnia 1929 r., zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, namaszczony św. Olejami, ś. p.

Feliks Trachman

przeżywszy lat 52. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 15 b. m., o godz. 6 po południu, z zakładu św. Józefa na cmentarz Farny. Nazajutrz msza św. o godzinie 7, w kościele Farnym.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona z dziećmi, zięć i rodzina.

Poznań, Berlin, Kowal, Starołęka, Łódź, Warszawa Ostrołęka.
zw 18168
Zakład pogrzeb. St. Jaskiewicz, K laszorna 14.

W sobotę, dnia 10 sierpnia, o godz. 17.30, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja kochana żona, najdroższa matka, nasza jedyna najukochańsza siostra, szwagierka, stryjanka, teściowa i babka, w 55 roku życia, ś. p. Pw 4458-32,34

z Ziętków

Jadwiga Ziarnowska

I. voto Horn.

Pogrzeb odbędzie się w środę, dnia 14 b. m., o godz. 6 na cmentarz Ś-to Marciński przy ul. Bukowskiej, z kostnicy Szpitala Miejskiego. Nabożeństwo żałobne odprawi się w piątek, dnia 16 b. m., o godz. 9, w kościele św. Marcina, o czym donosi

w smutku pogrążona

rodzina.

Poznań, dnia 13. 8. 1929 r.

W poniedziałek, dnia 12 sierpnia 1929 r., o godzinie 3 rano, zasnął w Bogu, po dłuższej chorobie, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz kochany ojciec, ś. p. zw 18155

Franciszek Lutkowski

mistrz stolarski

przeżywszy lat 54. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 15 b. m., o godz. 5 po południu, z domu żałoby ul. św. Wawrzyńca 34b, na cmentarz parafjalny w Jeźcach, o czym Krewnych i Znajomych zawiadamiają

w ciężkim smutku pogrążeni

żona i dzieci.

Wielebnemu Duchowieństwu, w szczególności Księżom Prob. Mrugasowi z Czerniejewa i Paluchowskiemu z Wierzchucina król., wszystkim Krewnym, Przyjaciółom i Znajomym za oddanie ostatniej przysługi i liczne wieńce oraz szczere wyrazy współczucia, z powodu śmierci naszej najukochańszej matki, ś. p. zw 18174

Anieli Steinowej

składamy najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

Dzieci i rodzina.

Poznań, Września, dnia 12. 8. 1929.

Za szczere dowody współczucia, wieńce i liczny udział w pogrzebie mojej najdroższej żony, a nigdy niezapomnianej matki, ś. p. zw 18175

Małji Lisieckiej

składam na tej drodze wszystkim Krewnym, Kolegom i Znajomym najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

W głębokim smutku pogrążeni
mąż i dzieci.

Poznań (ul. Śniadeckich 19), dnia 13. 8. 1929.

W poniedziałek, dnia 12 sierpnia r. b., o godz. 15.30, zasnęła w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, zaopatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa i najukochańsza matka, siostra, bratowa, teściowa, ciocia i kuzynka, ś. p. zw 18176

z Szafranków

Stanisława Ferencowa

przeżywszy lat 55. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 15 b. m., o godzinie 18, z domu żałoby przy ul. Długiej 4, na cmentarz parafjalny Bożego Ciała w Dębcu, o czym donoszą

w nieutulonym smutku pogrążeni

dzieci i rodzina.

Osobnych uwiedomień nie wysyła się.

Podziękowanie

Za wyrażone nam współczucie z powodu nagłego zgonu naszej ukochanej córeczki i siostrzyczki, za złożone wieńce i kwiaty oraz liczny udział w pogrzebie, składamy serdeczne

Bóg zapłać!

Henryk Pohl

mistrz piekarski

z żoną i dziećmi.

zw 18173

Poznań, 12. 8. 1929, św. Czesława 15.

Poszukujemy od 15. VIII. r. b.

szoferów na autobusy

trzeźwych z kilkoletnią praktyką i dobrymi referencjami. Zgłoszenia: zw 14150

Autokomunikacja — Fredry 2. Il. ptr.

Podziękowanie.

Wszystkim, którzy okazali tyle szczerego współczucia w tak ciężkiej dla nas chwili i przyczynili się do uczczenia pamięci tragicznie zmarłego, ś. p.

Józefa Kubiaka

a w szczególności W. Szan. Ks. Prob. Gorgolewskiego, ks. Mazurowi, gospodarzowi wraz współlokatorami, oddziałowi IV i V warsztatów kolejowych, Związkowi Powstańców i Strzelców Wielkopolskich, wszystkim Krewnym, Przyjaciółom i Znajomym z głębi serca składamy

Bóg zapłać!

Żona z dziećmi.

Prace garncarskie

Związek czeladzi garncarskiej zawiadamia Szan. Obywateli, że z dniemdzisiejszym przyjmuje i wykonuje wszelkie prace garncarskie (zdruńskie) także i całe budowle, solidnie i po cenach przystępnych.

zw 18154

Z poważaniem

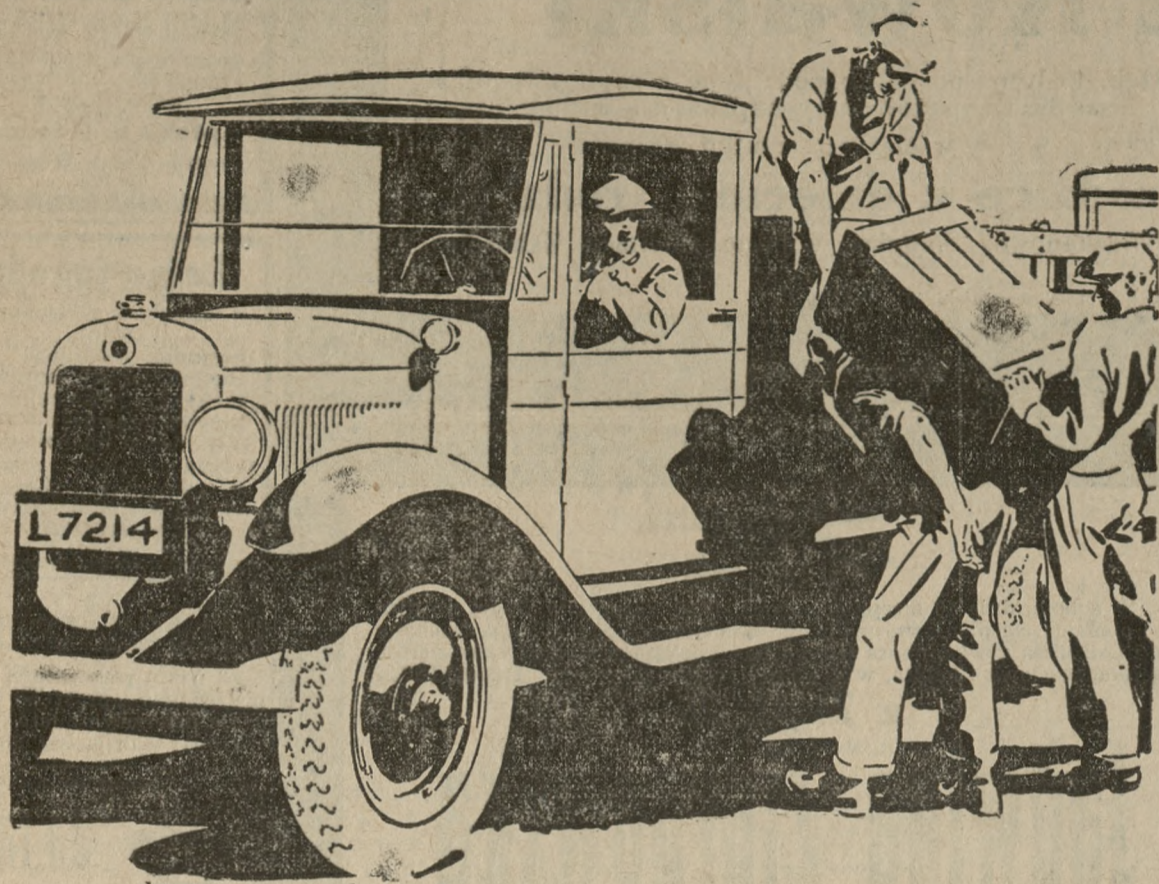
Związek czeladzi garncarskiej

Zgłoszenia Józef Wolff, ul. Dąbrowskiego 64. II podwórze, parter.

CZEKOLADKI CODZIENNE ŚWIEŻE NAJTANIEJ W FIRMIE PATYK

FIRMA ISTNIEJE LAT 30. — ALEJE MARCINKOWSKIEGO 6 (PRZY POCZCIE).

P. W. 4084-20.1

Punktualność w dostawie

Każdy wie, jak ważną jest punktualność w dostawie przy transakcjach handlowych. Ciężarówki G.M.C. zapewniają tę punktualność. Bez względu na ciężar ładunku, czy też trudności terenowe przewożą one towary z szybkością samochodów osobowych. Ponadto nisko osadzone podwozie przyspiesza i ułatwia znacznie załadowanie i wyładowanie towarów.

Umiarkowana cena tych ciężarówek, niskie koszty ich utrzymania oraz oszczędność w zużyciu benzyny i smarów obniżają znacznie koszty dostawy. Tam, gdzie chodzi o terminową, a zarazem taną dostawę towaru, ciężarówki G.M.C. są jedyne. Wyrób General Motors. Upoważnione zastępstwa na całym terytorjum Polski i w Wolnym Mieście Gdańsku.

CIEŻARÓWKI G.M.C.

GENERAL MOTORS w POLSCE, WARSZAWA

Do zasiewu jesiennego 1929

- Zyto F. v. Lochowa - Petkus I. ods.
- „Sturm“ III., oryginał Weibulla pszenica „Standard“, oryg.
- „Jarl“, oryginał Weibulla
- „W. Ks. Saski, oryg.
- „W. Ks. Saski, I. ods.

po cenie franko wagon Kotowiecko włącznie nowego jute-worka o pojemności 100 kg
 żyto 42.— zł
 pszenica 69.— zł

Handlarzom udzielony rabat. Odstawa nastąpi podług warunków sprzedaży z roku 1927.

Warunki zapłaty: Poprzednie złożenie należności w Banku Polskim w Ostrowie Wlkp., zaliczenie kolejowe lub inkaso. dw 1618

Hodowla nasion LEKOW

T. z o. p.

Kotowiecko (Wlkp.)

Stacja kol.: Ociąż-Kotowiecko.

Nieruchomość handlowa

firmy Aleksander Cohn w Czarnkowie przy Rynku położona, jest do nabycia.

Ewtl. wydzierżawi się duży sklep (skład) z przynależnościami. Zgłoszenia przyjmuje

Lesiński, Czarnków, telefon 66

zp w 18137

Dbajcie o swoje zdrowie!

„Szwajcarskie Gorzkie Ziola“ (z marką „Kogut“) są stosowane przy chorobach: żołądka, kiszki, obstrukcji i kamieni żółciowych.

„Szwajcarskie Gorzkie Ziola“ są naturalnym łagodnym środkiem przeczyszczającym, ułatwiającym funkcje organów trawienia i działającym przeciwko nadmiernej otyłości.

Ostrzeżenie! Przy zakupie żądajcie oryginalnych „Szwajcarskich Ziół“ Gąseckiego z marką fabryczną „Kogut“ gdyż są już naśladownictwa w podobnym do naszego opakowaniu, a nie mających nie wspólnego ze „Szwajcarskimi Ziółami“ naszego wyrobu. Cena za pud. 2.— złote. nw 10882

Rocznik

Archidiecezji Gnieźnieńskiej i Poznańskiej na rok 1929

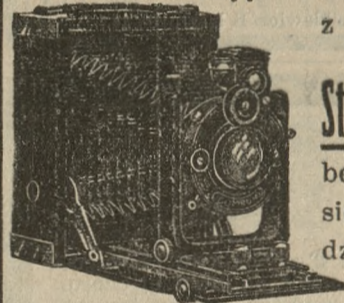
zawierający wykaz wszystkich parafii oraz duchowieństwa obydwóch archidiecezji jest do nabycia w Kancelarii Prymasa Polski w Poznaniu, Ostrów Tumski 1. zw 1612

Podziwiaj to co piękne!

Był Złot Sokółów. - Zjechali do Poznania z całego świata, z okrzykami na cześć Polski maszerowali przez miasto, na boisku „Sokoła“ pokazali swoją tężyznę

Ile było wspaniałych okazji do robienia zdjęć fotograficznych choćby z okna lub balkonu!

Straciłeś to, co przeszło bezpowrotnie, przygotuj się więc na to co przyjdzie!

Fotografowanie to prawdziwa rozkosz! Dobry aparat kupisz tanio w największej tego rodzaju w Polsce firmie: Pw 4457-33,31

KAZIMIERZ GREGER

Poznań, ul. 27 Grudnia nr. 20.

Wapno nawozowe

wszelkich gatunków:

- pa mielony kamień wapienny
- „ mielone wapno palone
- „ miał wapienny

nw 3079

dostarcza korzystnie

GUSTAW GLAETZNER Centrala Materiałów Budowlanych i dachówek
 Poznań 3. Mickiewicza 36. Tel. 6580 i 6328. Założ. 1907 r.

W większym mieście powiatowym na miejscu garnizon, korpus kadetów, oraz średnie szkoły, jest zaraz do wydzierżawienia wprost od właściciela

skład manufaktury

nadający się na każde inne przedsiębiorstwo. — Skład położony jest przy najruchliwszej ulicy na narożniku rynku. Długoletnia i tania dzierżawa. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 1623

GDAŃSK

Dobrze prosperująca składnica owocu z 3 wielkimi sklepami, światłem elektrycznym, gazem, wodą, najlepszą stałą klientelą, od 10 lat istniejąca z a raz z powodu okoliczności na sprzedaż. Łaskawe oferty skierować pod nr. 329 do „DEVERA“, Biuro Ogłoszeń — G D A Ń S K. nw 3238

250.000 złotych

w całości lub częściowo na pierwszorzędne objekty i zapewnienia na jeden rok lub dwa lata zaraz do wypożyczenia. Oferty z podaniem wysokości procentu do eksped. Kurjera Poznańskiego pod zw 18 156

Skład węgla i drzewa

do wydzierżawienia od właściciela. Dzierżawa zł. 120.— mies. Staniszewski, Krotoszyn, Zdunowska 29. zw 1624

Wróciłem
Dr. Chrzanowski
Specjalista chorób kobiecych z w. 1816314
Poznań, św. Marcin 45a. — Telefon 18-75.

Wyższa Szkoła Pielęgniarek i Higienistek
P. C. K. w Poznaniu — Grottera 5 — Telefon 62-84
rozpoczyna nowy kurs we wrześniu.
przyjmuje kandydatki z wykształceniem co najmniej 6 klas gimn. — Prospekty wysyła na życzenie Dyrekcja Szkoły.
zw 18 149

Do Szkoły Gospodarczej Żeńskiej w Ostrowie (Wlkp.)
potrzebna
nauczycielka
gospodarstwa domowego. Podania z odpisem świadectw i życiorysem nadsyłać do
Dw 1616
Dyrekcji Szkoły Handlowej, Kościuszki 5

Potrzebny zaraz
doświadczony szofer
na stałą posadę. Zgłoszenia z podaniem referencji do „PAR“, Aleje Marcinkowskiego 11 pod nr. 33,30
Pw 4459-33,30

Kilku boyów
może otrzymać posadę. Zgłoszenia do Dyrekcji hotelu „Polonia“.
zw 18166

Maszynistka
biegła w polskim i niemieckim potrzebna zaraz. Zgłoszenia piśmienne z odpisami świadectw do „Par“, Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 33,26
Pw 4450-33,26

Stenotypistka
biegła, z dłuższą praktyką, ze stenografią, możl. także niemiecką, potrzebna zaraz. Zgłoszenia z odpisami świadectw i z dobrą opinią. Zgłoszenia możl. z fotogr. do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 18 152
Pw 4451-33,25

Potrzebne
2 panienki
początkujące do biura i ekspedycji, dobrze się prezentujące i z dobrą opinią. Zgłoszenia możl. z fotogr. do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 18 152

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

ZYGMUNT MORAWSKI
Poznań, ul. Półwiejska 7 — Telefon 52-57.
wykonuje wszelkie prace szklarskie rzetelnie i fachowo
Skład i oprawa obrazów.
zw 18153

Dobry zarobek
Poszukuje się **ulicznych sprzedawców** na przewodniki i mapy m. Poznania, na wysoki rabat. Zgłaszać się w biurze Wlkp. Związku Pop. Turystyki, ul. Bukowska 3, w godz. 9-12.
zw 18 160

Dzielną książkową
dokładnie obeznaną z podwójną książkowością, również dobrze obeznaną z wszelkimi pracami biurowymi, pewną w polskim i niemieckim, **poszukuje pow. przedsięb. w Poznaniu**. Zgłosz. z odp. świadectw do eksped. Kurjera Pozn. pod zw 18 162

Do wynajęcia lub sprzedania!
Ubikacje i tereny fabryczne
zajmowane przez firmę Likwopin Sp. z o. o. w Poznaniu, są od 1 października r. b. (z urzędzeniem lub bez), do **wynajęcia lub sprzedania**. Objekt nadaje się na wszelkie branże. Informacyj udzieli
zw 18 170
MAJEWICZ — POZNAŃ — STRZELECKA 14.

Parcele
na Łazarzu przy ul. Chociszewskiego i Krauthofera pod dobłą budowę, sprzedajemy na dogodnych warunkach. Adresy reflektantów pod „Tanie grunta“ do „Biura Pracy“, Poznań, Plac Wolności 9.
bpw 513

WILLA
3-mieszkaniowa z ogrodem i wolnym 5-pokojowym mieszkaniem, również
KAMIENICA
z ogrodem w Gnieźnie, na sprzedaż. Oferty Kurjer zw 18153

Kcynia!
Poszukujemy od 1. 9. albo 1. 10. młodszego, dzielnego **ekspedjenta-dekoratora** wzgl. ekspedjentkę z branży blawatnej ze znajomością branży towarów krótkich. Zechcą się zgłosić tylko pierwszorzędne siły z 1-2 referencjami, władające poprawnie językiem polskim w słowie i piśmie. Znajomość języka niemieckiego pożądana. Podać wymagana pensja, referencje i dołączyć odpisy świadectw. Nie załączać znaczków na odpowiedzi i fotografii. Górny Śląsk. Oferty Kurjer zw 18 141

Dom
2 morgi roli, blisko kościoła, w Pobjedziskach sprzedam. Wskaże Oredowli. zd 37 447

OGŁOSZENIA DROBNE
Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

7. N. 3/29.
UCHWAŁA
W sprawie upadłościowej firmy Bracia Leitreiter, właścicieli Friedrich Leitreiter w Inowrocławiu, ulica Dworcowa, wyznacza się termin na dzień
12 września 1929 r., o godz. 10 przed poł.
w podpisanym Sądzie, celem powzięcia uchwały, czy mianowany zarządca masy ma pozostać ewentl. celem wyboru nowego zarządcy, dalej celem ustanowienia wydziału wierzyteli, a także celem powzięcia uchwały co do kwestji wymienionych w § 132 ustawy o upadłościach.
Inowrocław, dnia 3 sierpnia 1929 r.
Sąd Grodzki.

Posadę kierowniczą stacji sanitarnej w większej wsi kościelnej, w pobliżu stacji kolejowej, może objąć z zarazą **wykwalfikowana higienistka**. Zgłoszenia z dołączeniem życiorysu, świadectw i fotografii przyjmuje
dw 1804
POW. KASA CHORYCH W KĘPNIE (Wlkp.)

Miejskie Gimnazjum Koedukacyjne w Koronowie ogłasza
KONKURS
na posady **nauczycieli wszystkich przedmiotów**. Połączenia przedmiotów pożądana. Reflektuje się tylko na sily kwalfikowane. Podania udokumentowane z podaniem wysokości żądanej płacy, składać do dnia 20 sierpnia r. b., w Magistracie miasta Koronowa, w powiecie bydgoskim.
dw 1614
Koronowo, dnia 12 sierpnia 1929 r.
Magistrat: (—) Dr. Szukalski.

Dyrekcja Poczty i Telegrafów projektuje otwarcie w mieście Poznaniu nowych urzędów pocztowo-telegraficznych i w tym celu **wydzierżawi lokale parterowe**, składające się z 3-4-pokojów, położone w następujących punktach miasta:
1. w okolicy ul. Fr. Ratajczaka,
2. w okolicy placu Bernardyńskiego wzgl. Świętokrzyskiego,
3. na Jeżycach w okolicy ul. Grunwaldzkiej.
Bliższych informacji zasięgnąć można w gmachu Dyrekcji Poczty i Telegrafów, Wały Zygmunta Augusta 8, pokój 158.
Prezes: Wł. Kaźmierski.

KONKURS
Magistrat powiatowego miasta Wągrowca (Wlkp.), poszukuje od nowego roku szkolnego t. j. od 1 września r. b. **DYREKTORA** dla Miejskiego Humanistycznego Gimnazjum Żeńskiego z prawami szkół państwowych. Pobory jak w szkołach państwowych z odpowiednim dodatkiem komunalnym. Należyce udokumentowane zgłoszenia należy przesyłać do Magistratu.
Wągrowiec, dnia 8 sierpnia 1929 r.
Magistrat
(—) Książkiewicz, w z. burmistrza.

PRZETARG PUBLICZNY
Na budowę **Urzędu Celnego w Gorzycku** (Sterki), powiat Międzychód.
Oferty należy składać w zapieczętowanych kopertach opatrzonych napisem: „Oferta na budowę Urzędu Celnego w Gorzycku“, do dnia **26 sierpnia r. b., do godziny 12 w południe**, w biurze Państwowej Inspekcji Budowlanej w Międzychodzie, w którym to terminie nastąpi otwarcie ofert w obecności przybyłych reflektantów. Oferty złożone po upływie tego terminu nie będą rozpatrywane. Do oferty należy dołączyć kwit na złożone w Kasie Skarbowej w Międzychodzie wadium w wysokości 3% oferowanej sumarycznej kwoty, lub w walorach uznanych złożyć do rąk przewodniczącego komisji przetargowej.
n w 2989
Ogłoszenie plany i warunki są wyłożone do wglądu w biurze Państwowej Inspekcji Budowlanej w Międzychodzie, gdzie można otrzymać druki ofertowe, za zwrotem ich kosztów w wysokości 10,— zł za cały komplet, tudzież wszelkie wyjaśnienia, dotyczące projektowanej budowli.
Urząd Wojewódzki Dyrekcja Robót Publicznych w Poznaniu zastrzega sobie dowolny wybór oferenta względnie nie uwzględnienie żadnej oferty, bez podania powodów.
Międzychód, dnia 10 sierpnia 1929 r.
Państwowa Inspekcja Budowlana.

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10-

Nagle ogłoszenia

wieczorem po zamknięciu ekspedycji (godz. 18,30) do wydania tylko porannego przyjmuje portjerna. Wejście bramą św. Marcin 70 — dzwonek nocny przy bramie na prawo. Telefon portjerni nr. 35-25
Portjerna nie jest upoważniona do przyjmowania ogłoszeń do wydania wieczornego.

1 SPRZEDAŻE
Samochód
Opel 6 osobowy, gruntowny remont tanio sprzedam. Grzelak, Matejki 67. zdw 36 256
Piękne łóżko
dwoosobowe, stary orzech, wygodny materac okazynie do nabyć. Plac Działowy 7, II. piętro, wprost schodów. Oglądać można od 10 do 12 i od 14 do 16.
zdpw 36 942
Sprzedam
4 morgi ziem dom, kuznie, stodołę chlew, Napieralski, Witowo, poczta Orzechowo. dw 1581
Meble
we wielkim wyborze za gotówkę i na miesięczne spłaty poleca Stankowski. Woźna 12 (Butelska). bpw 526
Stały
konsens doróżki samochodowej zaraz do odstąpienia. Zgłoszenia Kurjer zdw 37 036

Dom
masywny w małym powiatowym mieście na Pomorzu, w dobrym położeniu, z dużym składem, nadającym się na każdą branżę, sprzedam z powodu choroby, ewentualnie wydzierżawie. Zgłoszenia pod zw 32 905 do Kurjera Poznańskiego.
Piękny
obraz za gotówkę lub na raty, kupisz tylko we firmie Polbrax również szklenie okien i oprawa obrazów gustownie i tanio św. Marcin 72. vis á vis Kościoła. bpw 514
Różne samochody
używane, kryte i otwarte. Zamiany, dogodne warunki, zapl. poleca „Komna“, Sp. z o. p. Automobile, Poznań, ul. Dąbrowskiego 33-35. Tel. 77-67 i 54-78. nw 3 134
Restauracja
do tego 30 morg. zabudowania I. rzędne, tuż przy stacji kol. i szosie jest z powodu stosunków fam. milijnych zaraz na sprzedaż. — Oferty Kurjer zdw 37 276

„Apana“
Wielkop. Wytwórnia Aparatów Naukowych. Poznań, Nowy Rynek 2, telefon 20-64 poleca na nadchodzący nowy rok szkolny: pomoce naukowe, czeskie szkło laboratoryjne „Eserco“ oraz przyjmuje do reparacji wszelkie aparaty fizyczne i lekarskie. Pw 3987-55,371
Skład
towarów krótkich z mieszkaniem w centrum Poznania zaraz na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 37 279
Parcele
przy Grudzieńcu 750 mtr. poleca Dutkiewicz, Chwaliszewo 70. zdw 37 539
Z powodu
nabycia innego sprzedam natychmiast mój 300 morgowy majątek w Piasecznie, powiat Gniezno, ziemia pszenno-buraczana, budynki maszynowe, inwentarz kompletny, parowy garnitur. Wpłaty 100 000 zł. Józef Klos, Stary Włoczek, poczta Głódowo, powiat Kościerzka, Pomorze. zdw 37 535

Zakład powroźniczy
w Czeszochowie z mieszkaniem do sprzedania. Oferty Kurjer zdw 37 571
Wilc
bardzo ostry na sprzedaż. Fraczkowiak, Grobla 6. zdw 37 583
Folwark
260 morg pszennej ziemi z rak niemieckich, zabudowania, inwentarz w dobrym stanie, pełne żniwo, natychmiast sprzedam. Cena 115 000, wpl. 70 000, kupno okazynie. Cyraniak, Poznań, św. Marcin 63. zdw 37 595
Folwark
140 morg. I. kl. przy mieście, dom 8 pokoi, nadkompletne inwentarz, pełne żniwo sprzedam lub wydzierżawie, natychmiast do objęcia. Cena 90 000. Zgłoszenia Cyraniak, Poznań, św. Marcin 63. zdw 37 594
Skład
cygar, papieru i galanterji, towarem lub bez, 1 pokój, tanio sprzedam. Górna Wilda 43. zdw 37 489
Motocykl
Indian, w dobrym stanie, z powodu wyjazdu tanio sprzedam. 1350 złotych. Leszno, ul. Osiecka 6, Suchy. zdw 37 499
Skład
kolonialny rynku, 2 okna wystawowe, mieszkanie niedaleko Poznania przyległym mieszkaniem, całym towarem 7 000 zł dzierżawa 130 miesięcznie. Oferty Kurjer zdw 37 405/6
Folwark
380 morg prima, zabudowania maszynowe, dworek 9 pokoi, przy mieście gimnazjalnym, 250 000, wpłaty 80 000, sprzeda Wszczępolska Agencja, Poznań, Długa 5 zdw 37 450/1

Dom
ze składem, 3 pokoje, kuchnia, dom murywany, kryty dachówka, w dużej wsi kościelnej, cena 8 500, wpłaty 3 000 złotych, pozostać wielki wybór w domach, gościńcach, willach, na korzystnych warunkach spłaty poleca Argus, Poznań, Piekary 18, telefon 37-23 zdw 37 465/6
Posiadłość
dcm, chlew, stodoła murywana pod dachówka, 2 pokoje, kuchnia, 4 morgi, w tem 2 morgi laki, inwentarzem, do tego dzierżawa 100 morg jeziora rybnymi powodów powiększenia sprzedam. Cena 10 000, wpłaty 7 000. Nowak, Poznań, Górna Wilda 50, I. piętro. zdw 37 508/9
Leżanki
kanapy, garnitury klubowe, materace, nakładki poleca Sprenger, Sw. Marcin 74. zdw 37 673/4
Majątek
1 000 morg ziemi buraczanej, 350 bonitacji, zabudowania w najlepszym stanie, twardo kryte, kompletne inwentarz, żniwo; z powodu wyjazdu zagranicę sprzedam spiesznie za 650 000, wpłaty 250 000 zł. Zgłoszenia poważnych reflektantów w terminie do 25. bm uprasza Strabel, Poznań, Wierzbicę 43. zdw 37 636/7
Meble
na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szpryngacz, Wielka 13. Klienci! zamiejscowej odstawiamy własnym samochodem. Pw 3115/16-0.4762
Drogerja
połączona z składem kolonialnym przy ruchliwej ulicy w Poznaniu za zgodą gospodarza na sprzedaż. Oferty tylko od poważnych reflektantów proszę nadsyłać do „Par“, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 33,8. Pw 4436-33,8

1.350 mórg
pszenno-buraczanej ziemi, maszynowo-budynki, bez inwentarzu, przy 50 000 wpłaty sprzedam. — Resztówka 190 morg pszennej ziemi, żywy, martwy inwentarz, cena 100 000, wpłaty 50 000, reszta Bank Rolny. 68 morg pszennej, zabudowania prima, cena 25 000, sprzeda Jaskiewicz, Poznań, Fredry 6. Kw 735
Rzeźnictwo
mieszkaniami, Poznaniu sprzedam. Cena 5 000, kilka składów kolonialnych, restauracji, hoteli, fabryk, korzystnie sprzeda Jaskiewicz, Poznań, Fredry 6. Kw 734
Parcela
budowlana za wpłatą 400 złotych do sprzedania. Wiadomość Białkowski, Wronecka 18. rw 6318
Mleczarnia
zaraz na sprzedaż. Obejrzeć można w pełnym biegu. Zgłoszenia przyjmuje eksp. niniejszego pisma pod zdw 37 530
Wille
7 pokojowa (Debiec) 55 000, wpłaty 35 000, 9 pokojowa 30 000, wpłaty 20 000 sprzedam Biuro Handlowe, Romana Szymańskiego 1. zdw 37 547
Sprzedam
tanio gabinet męski czarny. — Wskaże Kurjer zdw 37 433
Młode
czarne harty sa na sprzedaż. Ul. Grunwaldzka 30. zdw 37 476
Dom
nowykończony do sprzedania bardzo tanio. Wiadomość: Białkowski, Wronecka 18. rw 6317
Wózek
duży koszykowy w dobrym stanie sprzedam. Wawrzyniak, Górna Wilda 15. zdw 37 271

Samochód
Fiat 503 5 osob. torpodo, jak nowy tania sprzedam. Poznań, Wierzbicie 11, telefon 26-44, od 14-16. zdw 37 255

Wytwornia
Świec korzystnie na sprzedaż. — Oferty Kurjer zdw 37 281

Wytwornia
ekierków sprzedam lub wydzierżawie. Oferty Kurjer zdw 37 280

Dorożkę
samochodową stała koncesja 4.000 lub odstąpię koncesję. Centrum, Żydowska 5. zdw 37 557

Dom
piętrowy w Poznaniu, przedmieście, z restauracją o pełnym koncesje, ogrodem wycieczkowym i warzywnym, z drzewami owocowymi, placem budowlanym oraz nowo wybudowaną warsztatami fabrycznymi odlewnia metali i kuźnia, które są czynne, z powodu stosunków rodzinnych, korzystnie do sprzedania. Mieszkanie na parterze i I. p. wolne. Agencji wykluczeni. Zgłoszenia do Kurjera zdw 37 202

Ogródek
działkowy z altana w kolonii im. J. Marcinkowskiego sprzedam tania. Oferty Kurjer zdw 37 388

Biurko
wózek dziecięcy sprzedam. Św. Wojciech 21, III lewo. zdw 37 384

Skład
urządzeniem, mieszkaniem sprzedam zaraz. Wskaże Kurjer zdw 37 411

Dom
piętrowy nowo wybudowany, nie dokończony, stacja od Poznania za cenę 17.000 sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 37 357

Poszukuję
mieszkania pokoju z kuchnią lub pokoju próżnego wprost od gospodarza, plac za rok lub 2 lata zgóry dzierżawę. Zgłoszenia Kurjer zdw 37 356

Poznański
skład dywanów właściciel Piotr Jakubiak, ul. Wrocławska 20, przy Placu Świętokrzyskim, poleca dywany, chodniki, linoleum po znanych niskich cenach. zdw 37 362

Ubranie
wysoka figura sprzedam. Szkoła 13, wysoki parter, lewo. zdw 37 469

Frakowe
ubranie eleganckie sprzedam tania. Adres wskaże Kurjer zdw 37 323

Najkorzystniejszy zakup futer
obecnie tylko w firmie W Królikiewicz, ul. Podgórna 6. Wielki wybór. Naprawa w własnych pracowniach pierwszorzędnie i tanio. Prosimy korzystać z zakupów przedsezonowych. Pw 4271-29.92

Regały
składowe nadające się do każdej branży sprzedam. Zgłoszenia: Górna Wilda nr. 17, I. na prawo zdw 37 299

Rower
używany korzystnie na sprzedaż obejrzyjcie można pomiędzy 3-6. Hotelu „Britania”, św. Marcin 44, wysoki parter. zdw 37 288

Parcele
w różnych dzielnicach miasta Poznania sprzedam. Maciejewski, Dąbrowskiego 88. zdw 37 322

Skład
kapeluszy damskich tania sprzedam. Oferty Kurjer zdw 37 305

Skład
z przyległym pokojem i kuchnią przy bardzo ruchliwej ulicy — sprzedam. Zgłoszenia do Kurjera zdw 37 312

Sprzedam
2 konie robocze, do obejrzenia Dolna Wilda 12, Fr. Budzyski, budowniczy. zdw 37 317

Anodówka
akumulatorowa 100 volt okazynie na sprzedaż. Zieliński, Półwiejska 26, w podwórzu. zdw 37 302

Okazjal
Z powodu wyjazdu zagranicę sprzedam natychmiast zakład fryzjerski damsko-męski w Toruniu. Oferty do „Par”, Toruń, Szeroka 46, pod „411”. Pw 4406-64.805

Gospodarstwo
60 morg. ziemia pszenno-żytnia, dom mурowy pod dachówką, 3 pokoje kuchnia, chlew mурowany, stodoła nowa, inwentarz kompletne od Poznania 28 kilometrów. cena 23.000, wpłaty 16.000. Poza tem wielki wybór gospodarstw każdej wielkości na korzystnych warunkach spłaty poleca Argus, Poznań, Piekary 18, telefon 37-28. zdw 37 462

Folwarczek
125 morg. ziemia buraczana, 14 laki, 20 morg sadu, dom 6 pokojów z przyależnościami, dom dla robotników na dwie rodziny, zabudowania mурowane, kryte dachówka, bogaty zbiór, inwentarz kompletne, cena 120.000, wpłaty 50.000, sprzedam Argus, Poznań, Piekary 18, telefon 37-28. zdw 37 464

Strzelnice
sprzedam. Oferty Kurjer zdw 37 331

Gdynia — okazjal
Piętrowy dom w tym pięć mieszkań po jednym pokoju i kuchni, częściowo już zamieszkały przez lokatorów, blisko ukończenia, z powodu braku gotówki sprzedam tania. Zgłoszenia do agentury Kurjera Poznańskiego w Gdyni, nr 3226

Lodówkę
120x110x60 cm sprzedam Rumatowski, Wroniecka 10. zdw 37 685

Orzełki
monopolowe, stałe na składzie. Rumatowski, mistrz malarzski, Wroniecka 10, tel. 27-15. zdw 37 684

Okna
używane sprzedam tania Stary Rynek 55, III. rw 6324

2 platformy
50 i 60 centnarowa wózek 10 centnarowy sprzedam Kucharski, ul. Marszałka Focha 71. zdw 37 342/3

Uwaga
Sprzedam 2 morgi ziemi pod budowę na 2 lub 4 parcele. Zgłoszenia W Goniączyk, piekarnia, Zabikowo. zdw 37 309/10

5 KUPNA
Fortepian-piano
lub fisharm. nadające się do lokalu celem kupna poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 404.

Futro
męskie do podróży, okazałe kupię. Oferty do Kurjera zdw 37 062

Kupuje
za gotówkę meble wszelkiego rodzaju rzeczy. Dom Komisowy Podgórna 2 Pw 3075

Pomidory
melony, kukurydze do jedzenia kupuje. Oferty Kurjer zdw 37 268

Kupię
brauning syst. „Frommer” używany w dobrym stanie. Zgłoszenia Kurjer zdw 37 263

Rzeźnictwo
poszukuje przy ruchliwej ulicy. Oferty podaniem warunków Kurjer zdw 37 260

Wannę
dużą do prania kupię. Oferty Kurjer zdw 37 366

Kupię parowy kocioł
w stanie używalnym, ogrzewaniem do 6° ciśnieniem użytkowym 4 atm Oferty Szymkowiak, Poznań, Marsz. Focha 27. zdw 37 364

Pianino
kupię za gotówkę. Oferty Kurjer zdw 37 426

Metale
mosiadz, miedz, guz, olów kupuje i placę najwyższe ceny. Mucha Strumykowa 1. zdw 37 430

Poszukuję
domu ze sklepami, majątku lub młyna wodnego za gotówkę do 20 tysięcy dolarów. Sieradzki, Bydgoszcz, Gdańska 147. Pw 4442-63.809

Skład
w dobrej polozeniu, na towary krótkie z urzędzeniem lub bez, z mieszkaniem. Zgłoszenia Kurjer Pozn., Stary Rynek, rw 6313/4

Przyjmę
w komis kilka samochodów Forda, najchętniej z modeli 26, 27, lub też kupię za gotówkę. — Zgłoszenia piśmienne z dokl. warunkami do Kurjera zdw 37 618/19

Plac
kupię lub wydzierżawie na Wildzie. Zgłoszenia do Kurjera zdw 37 663

Kupię natychmiast
domek z wolnym mieszkaniem i ogrodem na periferiach miasta blisko tramwaju, lub blisko Poznania przy stacji kolejowej. Łaskawe zgłoszenia z podaniem warunków kupna Kurjer zdw 37 486

Kupię
klatkę do papugi używaną lecz w dobrym stanie. Proszę o podanie ceny. Wlekiński, ul. Strzelecka 19, II, p. zdw 37 485

6 KAMIENICF
Kamienicę
kupię natychmiast z wolnym mieszkaniem, wpłace gotówką 120 tysięcy. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer dpw 1539

Kamienica
narożnikowa, dwupiętrowa, z dwoma składami, przy głównej ulicy w powiatowym mieście, gdzie wojsko i szkoły do sprzedania. Cena podług umowy. Oferty do Kurjera zdw 37 503

Kamienicę
komfort, 4 składy, dochód 16 000, cena 160 000, wpłaty 100 000, druga komfortowa okazuje się za 84 000, wpłaty 35 000 sprzedam — Tomczak, Poznań, Wierzbicie nr. 31. zdw 37 599

Kamienice
każdej wielkości, w Poznaniu, na prowincji wielkim wyborze poleca Cyraniak, Poznań, św. Marcin 63. zdw 37 592

Kamienica
w rynku, skład i 2 mieszkania, garaż wolne, w powiatowym większym mieście zaraz do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer Poznański dw 1608

Kamienicę
centrum Poznania, dochód roczny 23.698, cena 200.000, wpłaty 100 000 poleca Dutkiewicz Chwałiszewo 70. zdw 37 541

Budynek
z dużym podwórzem, główna ulica Poznania za 32.000 sprzedam Tomczak, Poznań, ul. Wierzbicie 31. zdw 37 620

7 PIENIĄDZ
50.000 zł roczny zarobek
zastępstwo nowopatentowanych artykułów do oddania. Prospekty wysła fabryka „Baron”, 14 rue Lamorinière Anvers, Belgique

120.000
wypożycze na 12% w dolarach, tylko na pierwszą hipotekę w całości lub częściowo. Oferty poważne i szczegółowe będą brane pod uwagę. Zgłoszenia Kurjer dpw 1538

Żł 85.000
na pierwszą hipotekę na dom w śródmieściu przy najruchliwszej ulicy poszukuje się. Zgłoszenia Kurjer dpw 36 156

6.000—8.000 zł
poszukuje na wykończenie domu mieszkalnego wartości 40.000 zł bez długu na I. hipotekę. Oferty Kurjer zdw 37 290

150—200 zł
za wysokim procentem na 2 miesiące poszukuje. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 37 270

Wspólnika
poszukuje z udz 5.000 zł dla sfinansowania poważnego przedsięwzięcia (branża gastronomiczna) na prowincji Oferty Kurjer zdw 37 361

Wspólnika
do kina z 30—40 tys. złotych przyjmie. Oferty do Kurjera zdw 37 306

10.000 zł
potrzebuje na I. hipotekę na wykończenie domu mieszkalnego w tym do objęcia 2 pokoje, kuchnia na Wildzie Zgłoszenia do Kurjera zdw 37 307

1.500
wypożycze pod zastaw fortepianu. Oferty Kurjer zdw 37 427

1.000—2.000
poszukuje, Dam bardzo dobry zastaw i procent. Oferty Kurjer zdw 37 661

Kapitałistów
na pierwszorzędną hipotekę poszukuje Cyraniak, Poznań, św. Marcin 63. zdw 37 596

Wspólniczki
z 8—10 tys. zł poszukuje pani do specjal. składu pożyczoch. Oferty Kurjer zdw 37 609

Wskutek
nieszcześliwego wypadku poszukuje syn dla swych rodziców pożyczki 12—15 tysięcy złotych na jeden rok na posiadłość i przemysł. Za okazaną wspaniałomyślność z wdzięczności ożenek. Oferty Kurjer zdw 37 572

8 DO WYNAJĘCIA
5 pokojowe
mieszkanie z kuchnią, łazienka, pokojem dla służącej światłem elektrycznym, 3 balkonami, na Łazarzu tuż przy Parku Wilsona zaraz lub 1. 9 wolne. Pokoje frontowe wszystkie i słoneczne. Zwrot odszkodowania 6.000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 36 494

2 pokoje
umeblowane b. ładne, słoneczne, w nowej willi, I. p. z centralnym ogrzewaniem, światłem elektrycznym, w wodociągami, w sypialni) niekrepującym wejściem wprost z klatki schodowej, tuż przy Aleji Chopina, od 1. 9. do wynajęcia. Warunki miesięcznie 300 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 36 493

Pokój
kuchnia 1.800, policzono 4 lata dzierżawę. Objęcie zaraz. Centrum, Żydowska 5. zdw 37 553

Pokój
kuchnia 1.200, rok dzierżawa. Gospodarz. Centrum, Żydowska 5. zdw 37 556

Mieszkania
każdej wielkości za dzierżawę zaraz wolne odda Komis, Sew. Mielżyńskiego 28. zdw 37 232

Sprzedam
mieszkanie z meblami z powodu wyjazdu. Wskaże Kurjer zdw 37 404

Mieszkanie
dwupokojowe, łazienka, dwuletnie czynsz, centrum. Osadopol, Rzeczypospolitej 9. zdw 37 471

Mieszkanie
pokój, kuchnia i jeden pokój w Górczynie za czynszem na rok wynajmie „Pawilon”. Marszałka Focha 15. zdw 37 516/7

Mieszkania
3—4—5—6 pokojowe wskaże „Informator”. Ratajczaka 15. zdw 37 666

6 pokojowe
mieszkanie komfort centrum odstąpię. Oferty Kurjer zdw 37 663

Sprzedam mieszkanie:
4 pokojowe kuchnie po 325 zł miesięcznie lub wydzierżawie 2 pokoje wspólnie 160 zł; oddzielnie 80—100 zł ul. Wielka, parter. — Zgłoszenia Kurjer zdw 37 340

9 SZUKA MIESZK.
Pokój
z kuchnią od gospodarza. Dzierżawę zapłace zgóry. Zgłoszenia „Par” Aleje Marcinkowskiego 11 pod 32.150. Pw 4432-32.150

Szukam
mieszkania 4—5 pokoi nie wyżej II. pietra, konieczne niedaleko placu Wolności. Dam 8—10.000 odstepnego. Kantory, które pobierają tylko wpisowe a mieszkańcy nie mają, mogą się nie trudzić. Telefon 74-29 od 12—2. zdw 37 157

Mieszkania
3 lub 4 pokojowe bez umeblowania poszukuje od 1 października wprost od gospodarza za komorne zgóry 1—2 lata. Oferty Kurjer zdw 36 833

Poszukuję
próżnego pokoju wprost od gospodarza, zapłace rok lub 2 lata zgóry. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 37 333

Pokoju
próżnego poszukuje małżeństwo bezdzietne, może być przedmieście. Zgłoszenia Kurjer zdw 37 392

Poszukuję
małego mieszkania wprost od gospodarza za miesięczną dzierżawę. Oferty Kurjer zdw 37 412

Pokoju
i kuchni poszukuje dam 500 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 37 330

Poszukuję
zaraz mieszkania 3—4 pokojowe za rocznym czynszem zgóry wprost od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 37 300

Mieszkania
wprost od gospodarza 1—2 pokoi, kuchni poszukuje na przedmieściu Poznania lub prowincji. Zapłace czynsz zgóry wedle umowy. Zgłoszenia Kurjer zdw 37 436/7

2 pokojowego
mieszkania z kuchnią łazienka poszukuje się zaraz. Oferty z ceną dzierżawy i podaniem dzielnicy do Kurjera zdw 36 691-2

Mieszkanie
3 lub 4 pokojowe od gospodarza szukam. Komorne placę za 2 lata zgóry. Oferty Kurjer zdw 37 491

4.000 zł
odstepnego dam za 3—4 pokojowe mieszkanie. Oferty Kurjer zdw 37 056

Uczciwa
rodzina poszukuje portjerstwa z wolnym mieszkaniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 73 582

Od
gospodarza poszukuje pokoju i kuchni. Oferty Kurjer zdw 37 623

Pokój
z kuchnią lub 2 pokoje od gospodarza. Dzierżawę zapłace zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 37 478

3.000 zł
odstepnego dam za mieszkanie 2—3 pokojowe. Oferty Kurjer zdw 37 568

Mieszkania
2 do 3 pokojowe wprost od gospodarza poszukuje. Dzierżawa za 2 lub 3 lata zgóry. (Agenci wykluczeni). Oferty Kurjer zdw 37 567

10 ZAMIANA MIESZKANIA
Mieszkanie
w Toruniu 3 pokojowe kuchnia przedpokój, łazienka, światło elektryczne w centrum, II. piętro, frontowe zamienie na takie same w Poznaniu. Wiadomość Teatr Nowy, Poznań. Oferty Kurjer zdw 36 436

Zamienie
mieszkanie 3 pokojowe w Poznaniu na podobne w Katowicach. Oferty do Kurjera zdw 37 348

Zamienie
2 pokojowe mieszkanie z komfortem na Jeźcach na 3—4 pokoi. mieszkanie z dopłatą. Placę ewtl. czynsz naprzód, okolica obojętna. Oferty Kurjer zdw 37 380

Zamienie
pokój z kuchnią na 3 pokoje z kuchnią. Adres wskaże Kurjer zdw 37 646

11 POKOJE UMEBL.
Pokój
umeblowany słoneczny, światło elektryczne wynajmie solidnemu panu. Adres wskaże Kurjer zdw 35 437

Miesięcznie
pokoje wynajmie. Hotel Francuski. zdw 36 966

Elegancki
pokój umeblowany zaraz do wynajęcia. Mickiewicza 5, I. prawo. zdp 34 987

Pokój
z balkonem dla 1-dnego lub 2-panów od 15 sierpnia Zaciśce 4, II, lewo. zdw 37 025

2 pokoje
eleg. umebl. oraz osobne wejście, elektryczne dla 1 i 2 panów na poważnym stanowisku wynajmie 15. 8. Wierzbicie 13, III, lewo. zdw 37 121

Dwie
panienki na wspólny pokój, ewtl. z własną pościelą i wolną kuchnią, przyjmie. Wolnica 45, I. piętro, lewo. rw 6325

Przyjmę
solidnych panów na pokój. Górna Wilda 13, III, prawo. rw 6328

Słoneczny
pokój z balkonem dla pana do wynajęcia. Kopernika 5, III, prawo. zdw 37 577

Przyjmę
panienki na pokój. Stary Rynek 10, IV p. tr., wchód Kurzanoga. zdw 37 576

Pokój
umeblowany używaniem kuchni dla małżeństwa. Zaleski, Wolnica 6, II, wejście Małych Garbary. rw 6322

Kwatery
kawa i herbata 3 zł. Wilda, św. Jerzego 5, II, lewo. rw 6321

Duży
frontowy pokój Pocztowa 21, II, prawo. zdw 37 484

Pokój
niekrepującym wejściem dla 1 lub 2 panów. Panie niewykłuczone od 15. 8. Żydowska 23, parter, prawo. zdw 37 482

Lepszy
pokój dwóm inteligentnym panom wynajmie. Szyperka 1, III, piętro. zdw 37 495

Wydzierżawie
pokój dla dwóch panów. Matejki 4, II piętro, lewo. zdw 37 493

Frontowy
pokój umeblowany, wspólny, lepszego panie. Rybaki 8, I, lewo. zdw 37 488

Pokój
umeblowany, światło elektryczne łazienka bez pościeli spokojnej osobie oddam zaraz. Słowackiego 37, IV. zdw 37 610

2 pokoje
umeblowane, elektryczność, do wynajęcia. Śniadeckich 17, III, p. lewo. zdw 37 479

2 pokoje
eleg. umebl. front, osobne wejście, elektryczność dla 1 i 2 panów na poważnym stanowisku wynajmie 15. 8. Wierzbicie 13, III, lewo. zdw 37 121

Pokój
dla jednej inteligentnej osoby od 15 do wynajęcia. Przecznicza 1, III, lewo. zdw 37 584

Pokoje
umeblowane ze światłem elektrycznym, ogrzewaniem, Śniadeckich 28, parter, prawo. zdw 37 514

Pokój
wynajmie zaraz, pościel pożądana. Ogrodowa 11, III, prawo. zdw 37 512

Pokój
na biuro. Adres wskaże Kurjer zdw 37 511

Gwarna
8 III, prawo, pokoje mały i wspólny wynajmie. zdw 37 502

Słoneczny
panu. Strzelecka 11, III, prawo. zdw 37 519

Pokój
umeblowany, światło elektryczne zaraz wynajmie. Szyperka 3, II, piętro, lewo. zdw 37 586

Pokój
umeblowany wolny. św. Wojciech 2, II, prawo. zdw 37 564

Pokój
umeblowany wynajmie. Kraszewskiego 19, drugie, lewo. zdw 37 563

Pokój
umebl. 1 lub 2 dobrze sytuowanym panom, ul. Rzeczypospolitej 9, front II, prawo. zdw 37 602

Pokój
2 pokoje mieszkanie z komfortem na Jeźcach na 3—4 pokoi. mieszkanie z dopłatą. Placę ewtl. czynsz naprzód, okolica obojętna. Oferty Kurjer zdw 37 380

Zamienie
pokój z kuchnią na 3 pokoje z kuchnią. Adres wskaże Kurjer zdw 37 646

11 POKOJE UMEBL.
Pokój
umeblowany słoneczny, światło elektryczne wynajmie solidnemu panu. Adres wskaże Kurjer zdw 35 437

Miesięcznie
pokoje wynajmie. Hotel Francuski. zdw 36 966

Elegancki
pokój umeblowany zaraz do wynajęcia. Mickiewicza 5, I. prawo. zdp 34 987

Pokój
z balkonem dla 1-dnego lub 2-panów od 15 sierpnia Zaciśce 4, II, lewo. zdw 37 025

Pokój
dla urzędnika lub kupca, wejście z sieni do wynajęcia. Ogrodowa 20, I, prawo. zdw 37 560

Pokój
lepszy 1 lub 2 panom. Łakowa 13, front, II, prawo. zdw 37 559

Śródmieście
pięknie frontowe, może być przyjeżdżnym tania. Aleje Marcinkowskiego 17a, II, piętro, lewo. zdw 37 611

110 zł
z całodziennym strzyżeniem na wspólny elegancki pokój, warunek, inteligentna młodzież, pościel własna. Oferty Kurjer zdw 37 604

Pokój
Szamarzewskiego 38, I, lewo. zdw 37 622

Willa
(Puszczykowo) dziesięciopokojowa, komfortem, elektrycznością, kanalizacją, ogród, cała wolna, 40.000, wpłaty 20 000, reszta 10 lat. „Spółdzielnia Rolnicza”, św. Marcin 15, I. zdw 37 555

Panienkę
na wspólny pokój przyjmie zaraz
Zgłoszenia pomiędzy godz. 6.30.
Adres wskaże Kurjer zdw 37 358

Pokój
ładnie umeblowany panom. Ra-
tajączkowska. ul. Stroma 26.
zdw 37 378

Pokój
na 2 osoby. Józefa 6. III. lewo.
zdw 37 377

Przyjmę
pana na wspólny pokój Rybaki 8
front. II. piętro. prawo.
zdw 37 373

Pokój
frontowy zaraz Dąbrowskiego 18
II. prawo

Kwatura
dla przyjezdnych i wycieczek. —
Focha 80. IV. prawo. Dr. Kle-
skowska.

Pokój
elegancki 1 lub 2 panów. Focha
32. II. lewo

Gimnazjastów
na stancje przyjmę. Focha 32.
II. lewo.

Pokój
dla 2 pań. panów wynajme. Ła-
kowa 19. II. lewo. zdw 37 422

Pokój
umeblowany do wynajęcia od 15.
Płasek. Wielkie Garbary 1.
zdw 37 421

Pokój
solidnemu panu wynajme do 1. 9.
Mickiewicza 7. III. lewo.
zdw 30 917

Pokój
umeblowany. osobnym wejściem.
frontowy. Poczta 14. II. pra-
wo.

Pokój
dwoosobowy. Romana Szymań-
skiego 7. I. zdw 37 432

Pokój
do wynajęcia. Jeżycka 35. II. pię-
tro. jw 2367

Pokój
umeblowany. Prusa 19. III. le-
wo. jw 2363

Pokój
2 osobom. osobne wejście. Po-
znańska 27. I. lewo. rw 6316

Pokój
do wynajęcia. Fryntkowski. Pa-
trona Jackowskiego 29. III. lewo
zdw 37 434

Inteligentnemu
panu wynajme czysty pokój z
wielkimi wygodami. Sniadek-
kich 19. II. pr. lewo.
zdw 37 453

Pokój
eleg. oddam solidnemu panu.
Chrzanowska. Fr. Ratajczaka 33.
III. zdw 37 455

Centrum
Nobliwy gabinet. sypialnie wy-
najme. Adres wskaże Kurjer
zdw 37 106

„Informator“
poleca pokoje umeblowane od 30
złoty miesięcznie. Dla przyjez-
dnych złotych 3—5 dziennie. Ra-
tajączka 15 (Pasaż Apollo).
zdw 37 667

Pokój
frontowy wynajme dwom panom
lub małżeństwu, miesięcznie 40
zł za dwa lata zgóry. Oferty
Kurjer zdw 37 659

Panom
wspólny pokój. Kwiatowa 9.
parter. prawo. zdw 37 662

Pokój
umeblowany wynajme solidnemu
panu. Wolnica 3. parter. lewo.
rw 6326

Pokój
utrzymaniem intelig. panu. —
Tomaszewska. Młyńska 13. I.
zdw 37 585

Pokój
dobrze umeblowany. słoneczny z
całodziennym dobrym utrzymaniem
2 panom lub małżeństwu od
1. 9. wynajme. Piechocka.
Rzeczypospolitej 4. zdw 37 630

Pokój
panu na stanowisku wynajme.
Kręta 6. wysoki parter. prawo.
zdw 37 648

Elegancki
pokój Pomorska. Zygmunta Sta-
tego 6. zdw 37 658

Pokój
dobrze umeblowany wynajme.
Poplińskich 12a II. pr. prawo.
zdw 37 634

Pokój
elegancki. wszelkie wygod. na
dwie osoby. Zakrzewska. Gajo-
wa 4. Pw 4455-58.440

Pokój
frontowy do wynajęcia. Kwiatowa
13. I. prawo. zdw 37 498

Pokój
front. 2 osobom wynajme. Łako-
wa 19. I. prawo. zdw 37 506

Pokój
elektryczność. u samotnej pani
poważnemu, starszemu panu. —
Adres Kurjer zdw 37 505

Pokój
wspólny dla pana zaraz. Mosto-
wa 15. Strykowska. zdw 37 504

12 SZUKA POKOJU

Panienska
poszukuje pokoju z całem utrzy-
maniem, ewtl. wspólnego. naj-
chętniej w bliskości ulicy św.
Marii Magdaleny. Zgłoszenia
Kurjer zdw 36 947

Dwa
pokoje z użytkowaniem kuchni (ku-
chenka gazowa) poszukuje młody
inżynier kawaler od 15 września.
Najchętniej niezbyt daleko Grol-
mana. Oferty Kurjer
zdw 36 609

Próżny
pokój od gospodarza wynajmie
kawaler. Oferty Kurjer
zdw 37 351

Absolutnie
niekrepującego pokoju. średmie-
ście poszukuje starszy mężczyzna
od września. Oferty zdw 37 353

Panienska
poszukuje pokoju niekrepującego
od 15. 8. bez pościeli. Zgłoszenia
Kurjer zdw 37 338

Jednego
lub dwóch niekrepujących pokoi
różne lub umeblowane poszuki-
ją dwie panie Oferty Kurjer
zdw 37 400

Pokoju
umeblowanego użytkowaniem kuch-
ni od 1. 9. ewentl. przedz bez-
dzietne małżeństwo. pościel wia-
sna. Oferty Kurjer zdw 37 401

Panna
szuka pokoju skromnego zaraz.
Oferty Kurjer zdw 37 399

Skromne
małżeństwo bezdzietne poszukuje
pokoju próżnego. czynsz zgóry.
Zgłoszenia do Kurjera zdw 37 329

Pokoju
umeblowanego na Łazarzu poszu-
kuje od 1. 9. rb. Oferty do Ku-
rjera zdw 37 328

Panienska
inteligentna poszukuje skromnego
pokoju. średmieście. Zgłoszenia
Kurjer zdw 37 325

Pokoju
w średmieściu z podaniem ceny
poszukuje samotny pan u rodzi-
ny inteligentnej. Zgłoszenia do
Kurjera zdw 35 283

Gimnazjasta
szuka stancji. cena. Oferty Kur-
jer zdw 37 439

Poszukujemy
umeblowanych pokoi dla stałych
i przyjezdnych. „Informator“.
Ratajczaka 15. zdw 37 668

Szukam
pokoju umebl. lub próżnego na
3 osoby z dzieckiem. dzierżawa
zgóry. Zgłoszenia Kurjer
zdw 37 679

Pan
poszukuje zaraz na stałe zupełnie
niekrepującego, czystego, ładnego
pokoju, możliwie z osobnym wej-
ściem, światło elektryczne. Oferty
z ceną pod zdw 37 520 do Ku-
rjera.

13 LOKALE

Poszukuję
składu w średmieściu. Zglosze-
nia Kurjer zdw 36 587

Ubikacja
ca 10x8 parterowa, wejście z
podwórza położona przy ul. Wro-
nieckiej, nadająca się na hurtownię
ciężkiej fabryki i t. d. do wy-
dzierżawienia. Informacja: Po-
plińskich 4. IV. pr. lub telefon
39-14. zdw 37 264

Suchych ubikacyj
nadających się na składnicę pa-
piera w pobliżu ul. św. Marcina
poszukuje „Rono“ w. R. No-
wak. św. Marcin 27. zdw 37 320

Skład
z mieszkaniem w mieście powia-
towym. urządzone 2.500 zł. Osa-
dopol. Rzeczypospolitej 9.
zdw 37 470

Ubikacyj
na kino poszukuje. Zgłoszenia
Kurjer zdw 37 628

Pokój
na biuro średmieściu. Adres
wskaże Kurjer zdw 37 647

Małych
ubikacyj na spokojne biuro od
zaraz poszukujemy tel. 21-94.
zdw 37 616

14 DZIERŻAWY

Garaze
Ubikacje nadające się na garaże
i warsztaty reparacyjne w cen-
trum miasta z bocznicą kolejową
od 1 stycznia 1930 r. do wynaj-
cia. Zgłoszenia „Par“ Aleje Mar-
cinkowskiego 11. pod 32.93.
Pw 4413-32.93

Skład
dwa pokoje i kuchnia w mieście
na prowincji wprost od właścici-
ela zaraz do wynajęcia. dzier-
żawa mies 70 zł. Oferty Kurjer
zdw 36 988

Obszerne
mieszkanie śpiżnice stajnie zaj-
mowane przez „Rolnika“ wydzier-
żawi od 1 października rb. lub
sprzeda Spółdzielczy Bank Nad-
notecki w Chodzieży. dw 1430

Skład
z mieszkaniem lub osobno przy
Rynku Wildeckim wydzierżawie.
Zgłoszenia do Kurjera
zdw 37 660

Skład
6 pokoi i kuchnia w rynku. nada-
jący się na każdą branżę. zaraz
wydzierżawie. Zgłoszenia: Forna-
lik Franciszek. Gostyń. Strzelec-
ka 13. zdw 37 569/70

Warsztat
malarski w Ostrowie Pozn. do
wydzierżawienia. Zgłoszenia Ku-
rjer Pozn. nw 3231

Hotel
14 pokoi umeblowanych. rynek
między powiatowego pełen kon-
ces. sala od właściciela do dzier-
żawienia. objęcie 10.000 Strabel.
Poznań. Wierzbicze 43.
zdw 37 635

Poszukuję
dzierżawy od 1. 10. restauracji z
pełną koncesją z podaniem war-
unków. Kurjer zdw 37 575

15 LETNISKI

Poszukuję
w spokojnej pięknie a nie zbyt
daleko od Poznania położonej
leśniczówce pokoju dwoosobowe-
go z utrzymaniem na 3 tygodnie.
Rychno zgłoszenia Kurjer
zdw 37 346

Pokój
wolny z utrzymaniem na sierpień
i wrzesień w Nadmłyniu, poczta
Skoki. Juskowa. zdw 37 390

W uroczej
suchej i zdrowej okolicy. gdzie
rzeka i las iglicowy mam od 15
sierpnia solidne pokoje z cało-
dziennym utrzymaniem po cenach
przystępnych do oddania Dojazd
z stacji Oborniki 2 km. Zgło-
szenia J. Muszak pensjonat i
letnisko. Kowalewo zdw 37 671

16 OSOBISTE

Unieważnia
się legitymację nr. 47 wystawio-
ną przez Elektrownię Miejska na
rok 1929 dla mistrza Wawrzyna
Bartoszewskiego. rw 3223

Zosienko
czytała Kurjera z 5. S. dlatego
niemam odpowiedzi, pozdra-
wia Ling. Pw 4445-71.233

Niniejszem
oświadczam że zaręczyny moje z
p. Heleną Dyzbaniąską zerwałem
Edward Wilczak. Składowa 12.
zdw 37 629

21 ZGUBY

Zagubioną
książeczkę wojskową, kartę mo-
bilizacyjną, nazwisko Sylwester
Śmierczalski. Opalenica, unie-
ważniam. zdw 37 352

Zgubiono
metrykę Michał Wasierski i do-
kument służby, uczciwego znal-
cę proszę oddać Półwiejska 40,
u pani Pogorzelskiej. zdw 37 425

Zaginęły
2 weksle po 225 gul. gd. płatne
22 i 30. października rb. Bank
Ludowy Mroczka. takowe unie-
ważniam. Maksymilian Krause,
Mroczka p. Wyrzysk. zdw 37 561

5 kluczy
zgubionych proszę uczciwego zna-
lczcę o zwrot Chwałkowski,
Poplińskich 1. III. zdw 37 603

22 ROZMAITE

Wszelkie
reparacje zegarków ora-
naprawy wszelkiej biżuterii wykonuje
sumiennie tania firma E. Tar-
kowska, plac Wolności 1 (po-
z. filarami). Pw 1726-052.96

Najpiękniejsze
obrazy najtaniej
tylko w firmie Witold Leworski.
Wrocławska 36. specjalność opra-
wa obrazów. bpw 519-20

Chłopczyk
nowo narodzony, oddam Państwu
za własne. Zgłoszenia do Kurjera
zdw 37 065

Maturzysta
lat 19. solidny, z lepszej podpad-
łej rodziny ziemiańskiej szuka
pomocy finansowej u zamożnej
rodziny. by mógł się poświęcić
studjum uniwersyteckim. Zgło-
szenia wspaniałomyślnego ofia-
rodawcy przyjmuję Kurjer Po-
znański pod zdw 37 217

Robótki ręczne
rysuje do cenach umiarkowanych.
Jankowska. Stary Rynek 48. II.
bpw 534

Witold Leworski,
Wrocławska 36
najkorzystnie, i najtaniej obrazy
i oprawy obrazów. bpw 523-4

Każda elegancka pani
ubiera się tylko w salonie m. d.
„Kresowianka“ sw. Marcin
16/17, wejście litera F. Dla pp.
urzędniczek dogodnie warunki.
bpw 528

Koźdry
wykonuje z dostarczonego mate-
riału i stare przerabia Smoczyń-
ska. Kwiatowa 8. bpw 416

Zamierzam
wyjechać na kurację do Ru-
munji. Kto udzieli informacji?
Spieszne zgłoszenia do Kurjera
zdw 37 536

Drukarz
(zece) kawaler z polskim. nie-
mieckim francuskim (kurs han-
dlowy) przyjmie jakakolwiek po-
sada. Miejscowość obojetna. Of-
erty Kurjer zdw 37 379

Oddam
3 letniego chłopczyka z swojego
blondynek. inteligentny i ładny.
Zgłoszenia Kurjer zdw 37 240

Obiady
smaczne. obficie po 80 gr. Półwiej-
ska 9 b. I. zdw 37 410

Zakład kąpielowy
ul. Woźna 18. przy Starym Ryнку
poleca kąpiele wanykowe.
parowe i wszelkie inne rodzaje.
zdw 37 365

Krawcowa
wykonuje specjal. garderobe chło-
piec. ubranka fantazyjne, spor-
towe. płaszcz podług miary i
żurnalu od 2—16 lat. Przerabiam
także z odłożonych ubrań. Tur-
kiewicz. Kopernika 5. dom bocz-
ny. zdw 37 326

Baczości!
Przyjmuje bieliznę do prasowa-
nia w dom i poza domem po ni-
skich cenach. Skarbowa 9.
zdw 37 429

Lekarz-
dentysta, stomatolog. poszukuje
współpracy. Zgłoszenia Feid.
Lwów. Piekarska 55.
Pw 4444-72.32

Biuro procesowe
Poznań. Podgórna 7. I. piętro.
załatwia wszelkie sprawy sado-
we. majątkowe. hipoteczne.
mieszaniowe itp. Porad praw-
nych udziela darmo. Przepisywa-
nia na maszynach. tłumaczenie z
języków obcych. zdw 37 474/5

Darmo
wskaże personel wszelkich branż
w handlu i przemyśle itd. Szcze-
gółowych informacji udziela bez-
płatnie koncesjonowane biuro
pracy. „Personel“ Poznań. Bzo-
wa 9. Telefon 51-24.
Pw 4279-55.436

23 OŻENKI

Kawaler
szuka zdrowej i mądrej żony do
lat 33 z własnym mieszkaniem
w Poznaniu lub posiadaniem. Oferty
Kurjer zdw 35 329

Kawaler
starszy. zawodu piekarz. posiada
własne przedsiębiorstwo. posu-
kuje pannę lub wdówkę, posiadają-
cą nieruchomości z dobrą pie-
karnią. Cel matrymonjalny. Zgło-
szenia z fotografią, która za-
raz zwrócę przesłać Kurjer pod
zdw 36 003

Urzędnik
kolejowy. kawaler. lat 35. mający
dobry zawód w reku, posiadam
kompletną wyprawę na 3 pokoje
z powodu przesiedlenia mnie na
stanowisko żonatego poszukuje
pani celem jak najprędzszego
ożenku od lat 17—25. Zgłoszenia
do Kurjera Poznańskiego
zdw 37 286

Wyższy
urzędnik państwowy w średnim
wieku szuka milej towarzyszkij
życia. Oferty Kurjer zdw 37 395

Wdowa
po urzędniku z jednym synkiem
posiadająca umeblowanie na 2
pokoje z kuchnią i fortepianem
i 3.000 gotówki. pragnie powtór-
nie wyjść za mąż. Panowie nie
dzisiejszych poglądów. na dobrem
stanowisku lub własnym sklepem
do lat 55 zechcą się zgłosić pi-
śmiennie do Kurjera zdw 37 319

Przystojny
inteligentny kawaler. lat 36. wiek-
szy. samodzielny kupiec poszu-
kuje towarzyszkij życia pani milej
inteligentnej z zamiłowaniem do
kuchni. Majątek pożądany.
Dyskrekcja zapewniona. Oferty
Kurjer dw 1623

Starsza
inteligentna pani. posiadająca
mniejszą wyprawę. 2.000 gotówki.
pозна panu inteligentnego od lat
43. na stanowisku. Cel matrymo-
njalny. Oferty Kurjer zdw 37 218

Kawaler
lat średnich, urzędnik posiada-
jący 17.000 zł. zapozna odpowied-
nie osobę. Cel matrymonjalny.
Zgłoszenia Kurjer zdw 37 528

Dla kuzynki
lat 28. o dużej kulturze duchow-
wej zgrabnej, b. sympatycznej.
na stanowisku państw. z placą
7. kategorii. szukam męża o po-
dobnych zaletach, zdrowego do
lat 40. Zgłoszenia z fotografią.
która się zwraca pod słowem do
Kurjera zdw 37 527

24 NAUKA

Udzielam
poza domem lekcji kształtowości
wielkiego rodzaju. Zgłoszenia
Kurjer Poznański zdw 37 359

Kto
udzieli matematyki i polskiego
II. kl. gimn. Zgłoszenia do Ku-
rjera zdw 37 598

Akademik
mógłby udzielać codziennie po-
mocy w lekcjach szkolnych
dwom chłopcom może się zgłosić.
St. Ritthammer, ul. Gen. Kosin-
skiego 8 I. zdw 37 481

D. M.
Czekam. zdw 37 448

25 MUZYKA

Violonczelista
grający na sakofonie wolny od
15 sierpnia. Oferty Kurjer
zdw 37 344

Skrzypek
poszukuje pianistki (ty) dla
wspólnych ćwiczeń, później po-
sada. Oferty Kurjer jw 2364

Pianista
(Fiszarmonium). rutynowany z
dużym repertuarem nut klasycz-
nych. najmodniejsze. dobrego cha-
rakteru. wolny najchętniej w
kinie. Staniszewski, Leszno. Li-
powa 11. II pr. zdw 37 303

Pianista
grający skrzypce. trąbkę, jazz-
band wolny. Oferty Kurjer
zdw 37 546

Skrzypek
na 3 godziny dziennie do kina
potrzebny zaraz. Zgłoszenia z wa-
runkami pod zdw 37 454

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla posu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenę
dr bnych

Młodzieniec
lat 22. biegły w piśmie polskim.
niemieckim i rachunkach posu-
kuje jakiegokolwiek zajęcia za
małym wynagrodzeniem. Łaska-
we zgłoszenia Oredownik
zdw 36 618

Samotna
panna lat 23 która pracowała
i ma dalsze zamiłowanie do ku-
piectwa poszukuje posady eksped-
jentki kasjerki lub do biura.
ewentualnie też jako ekspedjent-
ka do cukierni. Przyjmie także
posada na wieś na majątek.
Miejscowość obojetna. Zgłosze-
nia do Kurjera Poznańskiego
zdw 36 644

Krawcowa
samodzielną z kilkunastoletnią
praktyką obecnie na kierowni-
czem stanowisku przyjmie posadę
kierowniczką składu. lub ma-
gazynu mód Oferty Kurjer
zdw 36 986

Fryzjerka
manicurzystka szuka posady. K.
Barufe Krobła. Poznańska 14.
zdw 36 985

Szofer
z dobrymi świadectwami posu-
kuje posady. Oferty Oredownik
dw 1504

Książkowa - kasjerka
rutynowana, z kilkoletnią prak-
tyką, znająca kształtowość amery-
kańską i włoską pisać na
maszynie poszukuje posady.
Zgłoszenia Kurjer zdw 36 874.

Maszynistka
bardzo biegła z wykształceniem
licealnym, znająca prace biuro-
we poszukuje posady. także na
prowincji. Oferty Kurjer
zdw 37 014

Pokojowa
przyjmie posadę z szyćciem w Po-
znaniu. Zgłoszenia: Musielaków-
na, Puszczykówek, u p. Kubac-
kich. zdw 37 053

Szofer
mechanik na samochód prywatny
poszukuje posady. Zgłoszenia
Kurjer zdw 37 228

Syn
kupieckiej rodziny poszukuje po-
sady w branży żelaznej jako
uczeń, o ile możności na prowinc-
ji. Frankus, Zupańskiego 7.
zdw 37 196

Mężczyzna
lat 29 z kaucją do 2.500 zł posu-
kuje jakiegokolwiek zajęcia. —
Władca językami polskim, fran-
cuskim i niemieckim. Kuliński
Jan Bodzewko. pow. Gostyń.
nw 3 216

Kasjerka - ksiązkowa
z dobrymi referencjami poszu-
kuje od 1. 10. lub później posady.
Miejscowość obojetna. Oferty
Kurjer zdw 37 295

Szofer
poszukuje posady zaraz. Miejsco-
wość obojetna. Zgłoszenia do Ku-
rjera Poznańskiego zdw 37 293

Szofer
mogący przeprowadzić remont
poszukuje posady w godzinach
wolnych. zajmie się sprawami
biurowymi. Zgłoszenia Kurjer
zdw 37 292

Starszy
mistrz piekarski poszukuje po-
sady do prowadzenia piekarni. —
Zgłoszenia Kurjer zdw 37 287

Robotnik
sumienny poszukuje jakiegokol-
wiek pracy. Zgłoszenia Kurjer
zdw 37 283

Nauczycielka
z chlubnymi rekomendacjami szu-
ka odpowiedniej posady. Kurjer
Poznański pod zdw 37 282

Posługaczka
poszukuje posługi z gotowaniem.
Oferty Kurjer zdw 37 341

Poszukuję
posługi na cały południe zaraz. —
Oferty Kurjer zdw 37 345

Skromna
uczelnia panienka zna krawiec-
czyzną gospodarstwem domowe.
podwózkowe. zmieni posadę. —
przyjmie jakakolwiek. Oferty
Kurjer zdw 37 254

Szukam
posługi na dzień od 15. 8.
lub 1. 9. Oferty Kurjer
zdw 37 256

Służąca
poszukuje posady od 1. 9. 15. 9.
do dwóch osób. miejscowość obo-
jetna. J. Frackowiak. Szamotyły
Rynek 11. zdw 37 258

Ogrodnik
młody żonaty z dobrymi świade-
ctwami poszukuje posady zaraz
lub później. Zgłoszenia do Kurje-
ra Poznańskiego zdw 37 336

Młodsza
panienka poszukuje posady od
1. 9. 15. 9 do dzieci z szyćciem.
miejscowość obojetna. M. We-
glewska. Szamotyły Rynek 11.
zdw 37 259

Gospoia
z samodzielnym gotowaniem po-
siada kilkoletnie świadectwa po-
szukuje posady do 1—2 osób.
ewentualnie do wszelkiej pracy
domowej od 15. 8. lub później.
Zgłoszenia Kurjer zdw 37 261

Podmistrz
budowy barek szuka posady w
swoim zawodzie lub w klubie wio-
ślarskim jako strażnik i do na-
prawy lodzi. Oferty Kurjer. Sta-
ry Rynek rw 6298

Urzędnik gosp.
wydalony z Niemiec. żonaty. po-
szukuje zaraz posady na majątku.
Okolice obojetna Łaskawe
oferty Kurjer zdw 36 211

Młodszy
ekspedjent z branży kolonialnej
zmieni posadę od 1 września w
Poznaniu lub na prowincji. Ła-
skawe oferty Kurjer zdw 37 354

Szofer - ślusarz
lat 27. trzeźwy i uczciwy. posu-
kuje posady prywatnej za małym
wynagrodzeniem. miejscowość o-
bojetna. Łaskawe oferty Kurjer
zdw 37 337

Panienska
sierota bardzo inteligentna. lat 20
znająca się na prowadzeniu do-
brego gospodarstwa poszukuje
posady od 15. do samotnej osoby
Łaskawe oferty do Kurjera
zdw 37 335

Sierota
lat 27. poszukuje posady do dzie-
ci lub prac domowych. Oferty
Kurjer zdw 37 335

Dziewczyna
przystojna poszukuje posady do
wszystkiego u samotnego pana
lub bezdzietnego małżeństwa. —
Oferty Kurjer zdw 37 332

Mężczyzna
lat 27. przyjmie posadę woźnego
lub portjera z kaucją. Oferty
Kurjer zdw 37 331

Szukam
posady gospodyni w lepszym do-
mu najchętniej do dwójga osób.
Oferty Kurjer zdw 37 413

Osoba
sumienna. łagodnego usposobie-
nia. pracowała szuka posady jako
samodzielną gospodyni u sa-
motnej osoby która mogła się
zająć wychowaniem dziecka. —
Oferty proszę skierować do Ku-
rjera pod zdw 37 408

Panna
służąca, znająca dobrze krawiec-
czyznę. prasowanie sztywnej
bielizny poszukuje posady w wiek-
szym domu od 1. 9. Oferty proszę
skierować do Kurjera pod
zdw 37 407

Poszukuję
posady kucharki u samotnego
pana lub w spokojnym domu. do-
bre świadectwa. Zgłoszenia Ku-
rjer zdw 37 369

500 zł
ofiaruje za uzyskanie posady rza-
dowej lub prywatnej. Wykształ-
cenie gimnazjalne z maturą. han-
dlowką i pisanie na maszynie.
Może dać również gwarancję. Ła-
skawe zgłoszenia Kurjer
zdw 37 396

Rzetelny
i trzeźwy człowiek poszukuje po-
sady jako portjer lub odpowied-
niej pracy. Oferty Kurjer
zdw 37 393

Panienska
z ukończoną Szkołą Wydziałowa
poszukuje posady w biurze. Oferty
Kurjer Poznański zdw 37 327

Fryzjerka
poszukuje posady. — Zgłoszenia
Kurjer zdw 37 314

Maszynistka
poszukuje posady. Oferty Kurjer
zdw 37 308

Biuralistka
znająca prace biurowe. ksiązkow-
wość. pisać na maszynie. posu-
kuje posady na wsi. Oferty
Kurjer zdw 37 311

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego.
z samodzielnym gotowaniem. Of-
erty Kurjer zdw 37 420

Kuchmistrz
kawaler. siła pierwszorzędna. po-
szukuje posady zaraz lub później.
Łaskawe oferty upraszam do Ku-
rjera dw 1609

Dziewczyna
do wszelkich prac domowych po-
szukuje posady od 15. 8. Oferty
Kurjer zdw 37 472

Młynarz
kawaler poszukuje posady zaraz
lub później. Świadectwa posiada
chlubne. Zgłoszenia Kurjer
zdw 37 445/6

Bona
z dwuletnią praktyką. kochająca
dzieci. znająca szyćcie i haftowa-
nie. poszukuje posady. najchę-
tniej z całkowitem utrzymaniem.
Oferty Kurjer zdw 37 680

Dzielnia
ekspedjentka z branży piekarsko-
cukierniczej. z kilkoletnią prak-
tyką. poszukuje posady. najchę-
tniej z całkowitem utrzymaniem.
Oferty Kurjer zdw 37 680

Ekspedjentka
zamiejscowa w krytycznym położ-
eniu poszukuje posady zaraz. Of-
erty Kurjer zdw 37 664

TYLKO

Lakiery - Emalie - Farby marki „SMOK“

są najlepsza i najtrwalsze. Kto „Smokiem“ maluje, Nigdy nie żałuje. K w 1829

Panienka

poszukuje posady jako ekspedientka lub początkująca biurowa. Łaskawe oferty proszę do Kurjera zdw 37 675

Slużaca

pokojowa, skromna, pracowita, uczciwa poszukuje posady, może być z gotowaniem i praniem, do lepszego państwa od 15. 8. lub od 1. 9. Oferty Kurjer zdw 37 672

Pisarz

sofer podwórzowy z kilkuletnią praktyką oraz sofer-mechanik, z dyplomem, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 37 676

Dziewczyna

uczciwa, zaufana, z dobrym gotowaniem, praniem, szyciem, z dobrymi świadectwami poszukuje posady do samotnej osoby. Oferty Kurjer zdw 37 670

Inwalida

wojenny malarz pokojowy wykonuje samodzielnie wszelkie prace w zakresie wchodzące, starannie, szybko i tanio. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy (Inwalidom Wojennym, Poznań, Fredry 7, pokój 47, telefon 29-94, zdw 37 626

Czeladnik młynarski

24 lat język polsko-niem., świadek, dobre szuka posady. J. Olejniczak, Sienna 4, II, pstr., lewo. zdw 37 633

Młodszy

poszukuje kupiecki z branży kolonialnej, delikatosów win i wódek poszukuje posady ekspedienta lub magazyniera zaraz lub później. Miejsowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer zdw 37 657

Ekspedjentka

z branży obuwia poszukuje posady zaraz Oferty Kurjer zdw 37 655

Polsko-niemiecka stenotypistka

z praktyką szuka posady. Oferty Kurjer zdw 37 650

Dziewczyna

uczciwa i skromna poszukuje miejsca do wszystkiego od 15. 8. Łaskawe oferty Kurjer zdw 37 566

Osoba

uczciwa, sumienna, pracowita poszukuje posady z gotowaniem do bezdzietnego małżeństwa od 15. 8. m. Oferty Kurjer zdw 37 497

Stenotypistka

początkująca poszukuje posady. Oferty do Kurjera zdw 37 496

Maszynistka

początkująca, znająca język polski i niemiecki poszukuje posady od 1. 9. Zgłoszenia do Kurjera zdw 37 544

Bieliznę

przyjmę do prania i prasowania Kozia 15, III, lewo. zdw 37 480

Syn

uczciwych rodziców, z ukończoną szkołą Wydziałowa poszukuje posady w charakterze praktykanta biurowego. Oferty do Kurjera zdw 6319

Nauczycielka - wychowawczyni

poszukuje od 1. 9. 1929 posady do dzieci na wsi Łaskawe zgłoszenia skierować do Kurjera Pozn. zdw 37 534

Ekspedjentka

z branży kolonialnej z pięcioletnią praktyką poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 37 533

Nauczycielka

z pozwoleniem rządowym, dobrze połączona poszukuje posady od 1 września, lub 1 października. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 37 531

Osoba

samotna, sumienna, nadająca się do każdej pracy, poszukuje posady woźnego, portjera lub innej ewtl. w fabryce. Adres wskaże Kurjer zdw 37 529

Polecam

kucharki, pokojówki i dziewczyny z gotowaniem Kranzowa, Ratajczaka 2, Telefon 28-17, zdw 37 525

Krawcowa

szycie po domach. Oferty Kurjer zdw 37 524

Bufetowa

poszukuje posady do bufetu lub gospodyni. Zgłoszenia Kurjer zdw 37 587

Pomocnik

kupiecki, dobry ekspedjent, branży kolonialnej - delikatosowej zmiany posade od 15 września, wzgl. 1 października jako bufetowej, sklepowej, lub magazynowej, wzgl. kierownik filii z kaucją i gwarancją 2,000 zł. Zgl. Kurjer zdw 37 537

Poszukuję

posługi od 15 lub 1. najchętniej na Wildzie. Oferty Kurjer zdw 37 624

Energiczny

i wymowny handlowiec, obecnie w posiadzie jako kierownik filii w handlu zboża i maki pragnie zmienić posade. Wymagania skromne. Łaskawe zgłoszenia Kurjer nw 3233

Książkowy

bilansista rutynowany, organizator księgowości i korespondent, obeznany z ustawami podatkowymi i ubezpieczeniowymi. Poznańczyk, dobre referencje, ewtl. kaucja poszukuje posady. Oferty Kurjer dw 1617

Kucharka

z dobrymi świadectwami poszukuje posady od 15. 8. 29. Oferty Kurjer zdw 37 551

Dziewczyna

porządna i chętna poszukuje posady, gotowaniem od 15. 8. Oferty Kurjer zdw 37 500

28 WOLNE MIEJSCA

Slużaca

uczciwa może się zgłosić. Strzelecka 9, I, prawo. zdw 37 251

Agentów

podróżujących w całej Polsce wszelkich branż oraz agentów sprzedaży dolarówek, prosimy o podanie swych adresów, a otrzymamy propozycje łatwego ubocz zarobku 500 do 1.500 zł miesięcznie. Zgłosz. „Informator Wschodni” Lublin. Skrzynka pocztowa 44. zdpw 36 991

Kucharka

z praszowaniem potrzebna z dn. 1 września Rawicz, ul. Polna 5, Adwokatowa Borkowska, dw 1580

Niania

tylko z dobrymi poleceniami potrzebna do 7 miesięcznej dziewczynki od 1. 9. lub 15. 9. Zgłoszenia od 2-4. Wieczorkowa, Wyspińskiego 10, zdw 36 791

Stenografistka polska

inteligentna, z poprawną polszczyzną piszącą biegle na maszynie potrzebna zaraz. Oferty do Reklamy Polskiej, Al. Marcinkowskiego 6 pod „4135”. K w 732

Młodszy

poszukuje kupiecki z branży kolonialnej, może się zgłosić na stałą pracę. S. Ziemiński, mistrz piekarski, Krobia, nw 3212

2 dziewczyny

pokojowe potrzebne zaraz do dużego domu do miasta na prowincji. Zgłoszenia: plac Nowomiejski 5, dom ogrodowy, III, wejście, I, pstr., lewo od 10-1, zdw 37 149

Poszukuję

zaraz lub później sumiennej osoby do wyreczenia pani domu, umiejacej dobrze gotować. Zgłoszenia z życiorysem, fotografią, odpisem świadectw i podaniem żądanej pensji przyjmuje W. Feldhahn „Hotel pod Złotym Orłem” w Nowym Tomyślu (Wlkp.) Znajomość polskiego i niemieckiego języka jest konieczna, nw 3218

Poszukuję

zaraz 2 uczeni z ukończoną szkołą handlową do składu kolon., spiry tualii, art budowl., hurt i det. i do restauracji i młod. człowieka z kaucją. Odpisy świadectw dołączyć do zgłoszeń J. Kozłowski, Kcynia, dw 1605

Ogrodnik-botanik

niezłoty, rutynowany z kilkuletnią praktyką, obeznany z hodowlą ziół leczniczych potrzebny od 1. września. Zgłoszenia z podaniem referencji i warunków do Kurjera dw 1602

Do

dużego pałacu potrzebny zaraz drugi służący kawaler. Reflektuje się tylko na pierwszorzędna sile. Zgłoszenia z dołączeniem kopii świadectw, których się nie zwraca, do ekspedycji Kurj. Poznańskiego pod dw 1603

Pomocnik

fryzjerski i fryzjerka zaraz potrzebni. Marszałka Focha 84, nar. Emilji Szanieckiej, zdw 37 137

2.000 złotych

miesięcznie zarobić może każdy. Natychmiast wypłacamy prowizję gotówką. Zgłoszenia kierować pod: „Organizacja” Biuro Buchstaba, Lwów Jagiellońska 7, nw 2722

Dziewczyna

wiejska, skromna do wszystkiego umiejaca cośkolwiek gotować, - potrzebna zaraz Lisiecka, Patrona Jackowskiego 19 parter, zdw 37 269

Książkowa (y)

z kilkuletnią praktyką, pilna i uczciwa, potrzebna zaraz. Oferty z odpisami świadectw, których się nie zwraca i podaniem pensji, proszę składać pod literę A. K. 20, Agencja Kurjera Poznańskiego Leszno, nw 3 159

Tynkarze

do wyprawy fasad mogą się zaraz zgłosić. Telesfor Schmidt, budowniczy Środa, Wielkopolska dw 1601

Wychowawczyni

poszukuje się dla 2 chłopców, 4 i 7 lat, gdzie matka brak. Musi być obowiązkowo i doświadczona od 1. 9. Zgłoszenia z odpisem świadectw ewtl. fotografią i podaniem pensji do „Par”, Al. Marcinkowskiego 11 pod 32.136 Pw 4427-32.136

Sędziogo

emerytowanego do dozorowania spraw procesowych poszukuje poważnego biuro handlowe. Oferty z podaniem żadanego wynagrodzenia prosimy nadesłać do „skrzynki pocztowej 131” Pw 4402-32.97

Pomocnik

malarski zaraz potrzebny. Kesicki, Pobjedziska zdw 37 296

Ucenie

do damskiego krawiectwa przyjmie Wacław Beisert, ul. Zupańskiego 13, parter, zdw 37 278

Pomocnik

fryzjerski potrzebny zaraz Sołacz Al. Małopolska 8, zdw 37 277

Dzielnia prasowaczka

z długą praktyką może się zgłosić. Prasownia, Górna Wilda 17 zdw 37 272

Elektrownię

kompletna, z motorem Diesla o mocy 250 KM., tanio sprzedamy. Zakupimy natychmiast lokomobile 300 HP, i kołoci lokomobile 60 mtr. kw. 10 Atm. — „STAL”, Warszawa, Przejazd 1. Tel. 232-24 zdw 18145

Pomocnik

fryzjerski potrzebny. Różański, Górna Wilda 82, zdw 37 188

Poszukuję

z rekomendacją uczciwego szefa na taksówkę Studebaker. — Oferty Kurjer zdw 37 539

Dziewczyna

kóra gotuje i pierze potrzebna zaraz. Stroma 22, Łacińska, zdw 37 257

Dziewczynka

do dzieci może się zgłosić. Fredry 2, Drogerja, zdw 37 233

Slużaca

uczciwa i pracowita z dobrymi świadectwami do wszelkich prac domowych potrzebna od 15. 8. Zgłoszenia od 4 do 6 Tucholska, Kwiatowa 8, I, pstr. zdw 37 248

Poszukuję

dzielnego podróżującego na artykuły choinkowe. Zgłoszenia Kurjer dw 1607

Bona

frelanka mówiąca poprawnie po polsku potrzebna na wieś do 3 letniego chłopcyka od 1. 10. 29. Uwzględnić się tylko pierwszorzędne polecenia. Piśmienne zgłoszenia z odpisem świadectw Kurjer zdw 37 332

Samodzielne

kuśnierki (wykończarki) mogą się zaraz zgłosić. Magazyn Futur, W. Królikiewicz ul. Podgórna 6, zdw 37 391

Rutynowanego

registratora (pełnoletniego) przyjmie zaraz. Zgłoszenia osobiste wyłącznie od godziny 12-1 w południe. Czerwiński, Plac Wolności 14 a, adwokat i notariusz, zdw 37 304

Gospodyni - kucharka

w średnim wieku z dokładną znajomością lepszej kuchni, chowu drobiu, zaprawy konserw, potrzebna od 1. 9. lub 1. 10 29 na wieś. Zgłoszenia Kurjer zdw 37 417

Dzielnia

ksiązkowy bilansista do branży elektrotechnicznej potrzebny zaraz. Sprzedaż Artykułów Elektrotechnicznych Zgłoszenia do Kurjera zdw 37 141

Syn

uczciwych rodziców może się zgłosić w naukę. Pieprzyk, mistrz siodlarski, Żydowska 7, rw 6320

Slużaca

potrzebna zaraz, Wolnica 7, restauracja, zdw 37 139

Pomocnik

fryzjerski potrzebny. Górna Wilda 52, zdw 37 573

Slużaca

uczciwa do wszystkiego z gotowaniem może się zgłosić od 15. 8. ul. Kanalowa 3, parter lewo, zdw 37 494

Pomocnik malarski

młodszy potrzebny. Bracia Mikolajscy, Al. Marcinkowskiego 28, zdw 37 473

Uwaga!

Agenci losowi! Nabywca otrzymuje oryginal przed wypłaćeniem rat, nabywca bezpłatnie ubezpieczony, kontrola losów, doskonały zarobek dla bezrobotnej inteligencji, także uczyć. Oferty do Organizacji: Karol Tremiski, Lwów, ul Bema 12 b. nw 3224

Uczeń

potrzebny zaraz Piekarnia Jagiellońska, Kramarska 27, zdw 37 349/50

Dziewczyny

umiejace dobrze zawiązać cukierki mogą się zaraz zgłosić. Wytwórnia cukierków St. Marecki, Rynek Łazarski 2, zdw 37 415/6

Panienka

jako uczenie do składu kolonialnego przyjme. Sarnowski, Matejki 39, zdw 37 457/8

Kilku

chłopców od lat 16-18, chętnych do pracy, przyjmie za dobrem wynagrodzeniem Bezana-Snieg Dąbrowskiego 28, Pw 4446/7-33.22/3

Zdolna ekspedjentka

z branży bielizny zaraz potrzebna. K. Przybylski, Poznań, Stary Rynek 41, tylny dom, III, p, zdw 37 605/06

Krawcowa

samodzielna na płaszcz damskie potrzebne Guzikowski, Stary Rynek 41, tylny dom, III, p, zdw 37 605/06

Slużaca

młoda do wszystkiego od 15. 8. do dwójga państwa najchętniej sierota. Adres Kurjer zdw 37 631/2

Slużaca

do wszystkiego z gotowaniem potrzebna. Zgłoszenia Wielkie Garbary 34, skład cygar, zdw 37 632

Slużaca

z gotowaniem od 15. 8. do 2 osób. Wierzbiciele 19 od 2-7, III, lewo. zdw 37 677

Dziewczyna

od lat 14-15 do dziecka potrzebna zaraz. Czesława 16, skład kolonialny, zdw 37 467

Nauczycielka

wychowawczyni potrzebna do dworu do trzech chłopców 5, 7 i 9 lat od 1 września. Oferty Kurjer dw 1620

Ucznia

do mego biura obrony prawnej i lekkich prac biurowych, lecz tylko porządnych rodziców przyjmie. Maserak, Stary Rynek 44, zdw 37 625

Uczeń

potrzebny. Wildecka Drogerja, Fabryczna 5, zdw 37 627

Młynarz

niezłoty dobry fachowiec, obeznany z nowoczesnym urządzeniem oraz motorem Deutz może się zgłosić do Kurjera zdw 37 654

Potrzebna

zaraz bufetowa, znająca „Expreso” Zgłoszenia Cukiernia „Hallera” Al. Marcinkowskiego 28, zdw 37 645

Krawcowa

z dobrym krojem natychmiast potrzebna. Łazarska elegancja mody damskiej i mskiej, ul. Adama Jeskiego (Łazar), zdw 37 656

Slużaca

potrzebna od 1 września 1929. — Zgłoszenia z dobrymi świadectwami Wrocławska 28/29, I, piętro, prawo, zdw 37 510

Slużaca

potrzebna zaraz. Bojanowska, Wrocławska 14, zdw 37 507

Pomocnik

fryzjerski młodszy potrzebny. — Ziolkiewicz, Wielka 15, zdw 37 513

Slużaca

tylko dobrze polecona, umiejaca samodzielnie gotować potrzebna. Zgłoszenia Konfekcja Damska, Wroniecka 1, zdw 37 581

Dochodowe

wydawnictwo szuka dwóch wdziałowców 200 złotych. Praca stała. Kurjer zdw 37 588

Slużaca

młoda, czysta, umiejaca samodzielnie, dobrze gotować do 2 osób bez prania od 1 września poszukiwana. Pierwszorzędne świadectwa wymagane. Zgłoszenia od 9-10 lub 5-7. Nowicka, Słowackiego 23, zdw 37 600

Książkowa

zupelnie pewna w podw książkowosci i korespondencji polskiej i niemieckiej poszukuje pow. firma w Poznaniu. Zgłoszenia z odpisami świadectw Kurjer zdw 37 613

Fryzjerka

zaraz potrzebna. Kanalowa 3, zdw 37 562

Pomocnik

fryzjerski potrzebny św. Marcin nr. 14, zdw 37 487

Cegły

100 tysięcy, dobrze wypalonych (łówek) kupie okazjnie. Zgłoszenia Kurjer zw 18171

Dziewczyna

do posyłek, uczciwa zaraz potrzebna. Zygalski, Mielżyńskiego 22, zdw 37 318

Biegłych klejarek

do wszelkiego rodzaju terek papierowych poszukuje „Rono”, w. R. Nowak, św. Marcin 27, zdw 37 321

Slużaca

młodsza potrzebna od 15. Henica, Wielkie Garbary 51, skład, zdw 37 301

Wspólnika

do biura handlowo-komisowego gotówka 1,500 złotych, znajomość rolnictwa pożądana, poszukuje. Oferty Kurjer zdw 37 419

Pomocnik

fryzjerski może się zgłosić. S. Rochowiak, ul. Łazarska 40, obok drogerji, zdw 37 431

Chłopiec

do usługi w restauracji może się zgłosić